

**T.C.
TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİMDALI**

**GEZİ PARKI OLAYLARININ TÜRK BASININDA İŞLENİŞİ
VE İÇERİK ANALİZİ (29 MAYIS-20 HAZİRAN 2013)
TARİHLERİ ARASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yıldırım Tozkoparan**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Farkhad Alimukhamedov**

Ankara-2013

**T.C.
TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SİYASET BİLİMİ VE ULUSLARARASI İLİŞKİLER
ANABİLİMDALI**

**GEZİ PARKI OLAYLARININ TÜRK BASININDA İŞLENİŞİ
VE İÇERİK ANALİZİ (29 MAYIS-20 HAZİRAN 2013)
TARİHLERİ ARASI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Hazırlayan
Yıldırım Tozkoparan**

**Danışman
Yrd. Doç. Dr. Farkhad Alimukhamedov**

Ankara-2013

Turgut zal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu tez çalışmasında; tez içindeki bütün bilgi ve belgeleri akademik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, ve bu tezin herhangi bir bölümünü bu niversite veya başka bir üniversitede başka bir tez çalışması olarak sunmadığımı beyan ederim.

19/09/2013

Yıldırım TOZKOPARAN

*Yıldırım Tozkoparan tarafından hazırlanan “Gezi Parkı Olaylarının Türk Basınında İşlenişi Ve İçerik Ananlizi(29 Mayıs-20 Haziran)Tarihleri Arası ” başlıklı bu çalışma, 19/09/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda (oybirliği/oyçokluğu) ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Siyaset Bilimi Ve Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalında *Yüksek Lisans* tezi olarak kabul edilmiştir.*

Doç. Dr. Mahmut AKPINAR

Yrd. Doç. Dr. Farkhad ALİMUKHAMEDOV

Yrd. Doç. Dr. Şirin ATAKAN DUMAN

ÖNSÖZ

Gezi Parkı Olayları olarak bilinen ve uzun bir süre Türk ve dünya basınıni meşgul eden olayların Türk basınında ele alınışını ve işlenişini araştırdığımız bu çalışmada, Türk basınıinin olaylara yaklaşımını ve ideolojik yaklaşımlarını tespit etmeyi amaçladık. Ülkemizde yayın yapan yazılı ve görsel medya sayısının fazla olması ve bu yayın kuruluşlarının tamamına ulaşmanın zorluğu ile konuyu dağıtmamak için, bu çalışmada referans yayın organı sayısını sınırlamak zorunda kaldık. Referans olarak belirlenen gazetelerin liberal, muhafazakâr ve sol görüşlü olduğu düşünülen gazeteler arasından seçilmesine gayret edilmiştir.

Bu çalışmada, çalışmamın her aşamasında bana desteğini ve yardımını esirgemeyen danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Farkhad Alimukhamedov'a teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca çalışmamın her anında kendilerinden esirgediğim ilgi ve zamana rağmen bana destek ve sevgilerini esirgemeyen aileme teşekkür ediyorum.

ÖZET

Gezi Parkı Olaylarının Türk Basınında İşlenişi ve İçerik Analizi (29 Mayıs-20 Haziran 2013)Tarihleri Arası, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 2013.

27 Mayıs 2013 tarihinde İstanbul Taksim’de yer alan Gezi Parkı’nda bazı ağaçların sökülmesine tepki olarak başlayan ve kısa sürede Türkiye’ye yayılan eylemlerin Türk basınında ele alınışı ve işlenme tarzı bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır.

Çalışmada; olayların ve yarattığı etkilerin Türk yazılı medyasında nasıl işlendiği, kaç haber ya da makaleye konu edildiği, gazetelerin dilinden kendi ifadeleriyle aktarılmaya çalışılmıştır. Çalışmanın amacı ise; Türkiye ve Dünya’nın gündeminden düşmeyen ve her gün farklı bir tarz ile devam eden eylemlerin yazılı basında ne derecede ve ne şekilde işlendiği ve topluma olayları nasıl sunduklarının belirlenmesidir.

Çalışmada referans gazete olarak belirlenen sekiz günlük gazetede yer alan Gezi Parkı olayları ile ilgili haberler, haber başlıkları ve köşe yazıları herhangi bir yorum katılmaksızın olduğu gibi aktarılmaktadır. Çalışmanın üçüncü bölümünde ise; referans gazetelerin sundukları Gezi Parkı haberlerinin içerik analizleri yapılarak, gazetelerin söylemlerinden ideolojileri belirlenmeye çalışılmıştır.

Çalışmanın verilerinin analizi sonucunda elde edilen bulgular ışığında, referans gazetelerimizden Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin söylemlerinin doğrudan bir siyasi görüşü destekler nitelikte olmadığı, iktidar veya başka bir gruba karşı söylemler yapmamaya gayret gösterdikleri ve liberal çizgilerinde kalarak tarafsız görünmeye çalıştıkları sonucuna ulaşılmıştır. Sabah, Zaman ve Yeni Şafak gazetelerinin ise haber ve söylemlerinde iktidarla aynı çizgide oldukları ve aynı söylemleri kullandıkları, siyasi ideoloji olarak iktidar yanlısı oldukları sonucuna varılmıştır. Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin ise; tüm haber ve söylemlerinde iktidarı ve uygulamalarını eleştiren ve iktidar karşıtlığı görüşte oldukları sonucuna varılmıştır.

Çalışmada; elde edilen bulguların sonucunda, Gezi Parkı Olaylarının önce parktaki ağaçların kesilmesine tepki olarak başladığı sonrasında ise, iktidarın sert söylemleri ve halkın yaşam şekline müdahale edici uygulamalara karşı tepki gösterilerine dönüştüğü ve yayıldığı söylemek mümkün olacaktır. Ancak, gerek Cumhurbaşkanı'nın sağduyu çağrıları ve gerekse hükümet yetkililerince yapılan yumuşatmaya yönelik açıklamalar, diğer siyasi partilerin marjinalliğe prim vermeyen yaklaşımları olayların farklı bir zemine kaymasına engel olmuştur. Kısaca; Gezi Parkı Olayları'nda hem toplumun siyasete karşı tavrı hem de siyasilerin topluma karşı bakış açısının pozitif anlamda değiştiğini ve toplumun verdiği mesajların siyasiler tarafından alındığını söyleyebiliriz. Tüm bu gelişmelerde basın olaylara yaklaşımı ve olayları gündemde tutarak kamuoyu oluşturmasının etkisi büyük önem taşımaktadır.

Anahtar Sözcükler : Gezi Parkı, Basın, Eylem, Söylem, İdeoloji

ABSTRACT

The Attitude and Approach of Turkish Media Towards Gezi Protests and Content Analysis (From May 29th to June 20th 2013), Master Thesis, Ankara, 2013.

In this thesis, the question of how Turkish media dealt with the protests that started as a reaction against the removing of some trees in Gezi Park in Taksim Square, Istanbul, and that quickly spread throughout Turkey is studied.

In this study, the different approaches of Turkish media in reflecting the events and their effects and the reports or articles about the case were examined from the perspectives of the newspapers. The objective of this study is to detect how the printed media discussed and presented the protests that stayed as the main topic of Turkish and Global agenda for a long time and that were in progress with differentiating styles.

In this study, the news, headlines and articles about Gezi Park protests in eight daily newspapers, which were decided as reference newspapers, were conveyed as they really are and without adding any comments. In the third part of the study, it is tried to detect the discourses formulating their ideologies by analyzing the content of the news of these reference newspapers about Gezi Park protests.

In the light of the findings of this analysis, it was figured out that the rhetoric and discourses of the newspapers, Hürriyet, Milliyet and Radikal were not supporting a specific politic notion directly and they were trying to avoid comments against either the government or any other group and to stand on a liberal and impartial point. It was also understood that the newspapers Sabah, Zaman and Yeni Şafak were on the same line with the ruling party with their news and comments, and it is also

concluded that they are supporters of the ruling government ideologically and politically. It is concluded that the newspapers Cumhuriyet and Sözcü, on the other hand, were criticizing the ruling party and its actions and they were totally against the government.

Based on the findings of this study, we can say that Gezi Park Protests started as an opposition against the removing of some trees and, however, in time these protests turned into demonstrations against the actions of the government that interfere with the lifestyles of the public. On the other hand, not only the President's call for calm but also the statements of the government authorities in order to restore calm and attitudes of other parties that avoid the marginalization saved the events from getting worse. In short, we can say that both the attitudes of the politicians towards the public and the public's towards the politicians have changed positively, and the messages given by the public has been understood by the politicians. The approaches of the media and their actions of keeping these events as the main topic of the agenda have great influence on these events.

Key Words: Gezi Park, Media, Protests, Discourses, Ideology

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR DİZİNİ	viii
TABLolar DİZİNİ	x
ŞEKİLLER DİZİNİ	xi
GİRİŞ	1
I. BÖLÜM: BASIN KAVRAMI VE TÜRK BASINI	5
1. BASIN KAVRAMI VE TANIMLAR.....	5
3. TÜRK BASININ TARİHİ.....	8
4. TÜRK BASINININ İDEOLOJİK TUTUM VE YAKLAŞIMLARI.....	10
II. BÖLÜM: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEZİ PARKI	13
1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEZİ PARKI.....	13
1.1. Gezi Parkının Coğrafi Yeri ve Konumu.....	13
1.2. Gezi Parkının Tarihçesi.....	15
2. TOPLUMSAL OLAYLARDA TAKSİM VE GEZİ PARKI.....	17
2.1. Yakın Tarihimize Taksim ve Taksim'deki Toplumsal Olaylar.....	17
2.2. Gezi Parkı Olaylarının Öncesi.....	18
2.3. Gezi Parkı Olaylarının İlk Kıvılcımları.....	19
2.4. Gezi Parkı Olaylarına Türk Basınının Yaklaşımı.....	20
3. GEZİ PARKI OLAYLARININ BAŞLANGICININ BASINA YANSIMASI..	21
4. TÜRK BASININDA GEZİ PARKI OLAYLARI.....	25
4.1. Gezi Parkı Olaylarının Türkiye Gündemine Girişinin Basında İşlenişi.....	25
4.2. Gezi Parkı Olaylarının En Yoğun Döneminde Basında İşlenişi.....	34
5. YABANCI BASINDA ÇIKAN GEZİ OLAYLARI HABERLERİ.....	95
5.1. BBC'DE YER ALAN GEZİ PARKI OLAYLARI HABERLERİ.....	95
5.2. CNN INTERNATIONAL'DE YER ALAN GEZİ PARKI OLAYLARI HABERLERİ.....	100
6. GEZİ PARKI OLAYLARININ BİLANÇOSU.....	101

III. BÖLÜM: GEZİ PARKI HABERLERİNİN İSTATİSTİKSEL DAĞILIMI VE HABERLERİN ANALİZİ	104
1. REFERANS GAZETELERDE GEZİ PARKI OLAYLARI İLE İLGİLİ HABERLERİN DAĞILIMI	104
2. GEZİ PARKI HABERLERİNİN İÇERİK ANALİZİ.....	106
2.1. Referans Gazetelerde ‘Polis, Şiddet ve Polis Şiddeti’ Söylemlerinin Analizi	107
2.1.1. Hürriyet Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri.....	107
2.2. Referans Gazetelerde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası, Tazyikli Su’ Söylemlerinin Analizi	116
SONUÇ	126
KAYNAKLAR	130

KISALTMALAR DİZİNİ

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
AIHM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AIHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
AKM	: Atatürk Kültür Merkezi
AKP	: Adalet ve Kalkınma Partisi
AOÇ	: Atatürk Orman Çiftliđi
AP	: Avrupa Parlamentosu
AVM	: Alış Veriş Merkezi
BBC	: İngiliz Radyo Televizyon Kurumu
BDP	: Barış ve Demokrasi Partisi
BELSO	: Ankara Büyükşehir Belediyesi Soğuk Hava Deposu İşletmeciliği
BM	: Birleşmiş Milletler
CHP	: Cumhuriyet Halk Partisi
CIA	: Amerikan Merkezi İstihbarat Teşkilatı
CNN	: Cable News Network- ABD Menşeli Haber Kanalı
DİSK	: Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu
GP	: Gezi Parkı
İBB	: İstanbul Büyükşehir Belediyesi
MHP	: Milliyetçi Hareket Partisi

MYK	: Merkez Yürütme Kurulu
MKYK	: Merkez Karar Yönetim Kurulu
NATO	: Kuzey Atlantik Antlaşması Örgütü
NTV	: Nergis TV
STK	: Sivil Toplum Kuruluşu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TD	: Taksim Dayanışması
TİHV	: Türkiye İnsan Hakları Vakfı
TİM	: Türkiye İhracatçılar Meclisi
TOMA	: Toplumsal Olaylara Müdahale Aracı
TTB	: Türk Tabipler Birliği
TÜSİAD	: Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği

TABLULAR DİZİNİ

Tablo 1: Referans Gazetelerdeki Gezi Parkı Haberlerinin Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Dağılımı	105
Tablo 2: Referans Gazetelerdeki Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Polis, Şiddet ve Polis Şiddeti Söylemlerinin Kullanımı.....	107
Tablo 3: Referans Gazetelerdeki Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su Söylemlerinin Kullanımı.....	117

RESİMLER ve ŞEKİLLER DİZİNİ

Resim 1: Gezi Parkı ve Çevresinin Havadan Görünüşü.....	14
Resim 2: Taksim Gezi Parkı'nın Görünüşü	14
Resim 3: Taksim (Topçu) Kışlasının 1880-1893 Yılları Arasında Çekildiği Düşünülen Bir Fotoğrafı	15
Resim 4: Gezi Parkı Yıkımına Engel Olmak İsteyenlere Yapılan Polis Müdahalesi.	22
Resim 5: Eylemlere Güvenlik Güçlerinin Müdahalesi.....	30
Resim 6: Milliyet Gazetesinin 1 Haziran 2013 Tarihli 1. Sayfası.....	31
Resim 7: İki Fotoğraf İki Türkiye	33
Resim 8: İş makinesiyle Başbakanlık Ofisi'ne saldırdılar	43
Resim 9: Milliyet Gazetesi; gazetenin 8 Haziran tarihli birinci sayfası.....	55
Resim 10: Sözcü Gazetesinin 9 Haziran Tarihli Haberi.....	62
Resim 11: 11 Haziran Tarihli Cumhuriyet Gazetesinin 1. Sayfası	68
Resim 12: 13 Haziran 2013 Tarihli Yeni Şafak Gazetesi 1. Sayfası.....	74
Resim 13: 14 Haziran 2013 Tarihli Sözcü Gazetesi 1. Sayfası.....	78
Resim 14: 17 Haziran 2013 Tarihli Hürriyet Gazetesinin 1. Sayfası.....	84
Resim 15: Sözcü Gazetesi 18 Haziran Tarihli Sayısının 1. Sayfası	89
Resim 16: 19 Haziran Tarihli Yeni Şafak Gazetesinin 1. Sayfası.....	91
Şekil 1: Referans Gazetelerin 22 Günlük Toplam Politika ve Gündem Haberlerinin İçerisindeki GP haberlerinin % Dağılımı.....	106

GİRİŞ

Tarihsel sürece bakıldığında toplumsal hareketlilik ve protestolar geçmişten günümüze kadar hep var olmuştur. Kimi zaman bir isteğin elde edilmesi için, kimi zaman ortak bir amaca ulaşabilmek adına ve kimi zamanda yönetsel anlamda karşılaşılan sorunlara tepki göstermek amacıyla örgütlü ya da olağan akışında bir araya gelen halk topluluklarının hareketleri, çoğu zaman hedefine ulaşmış kimi zaman da sonucunda ağır bedeller ödenmek zorunda kalmıştır. Tarihe Fransız Devrimi olarak geçen halk ayaklanması, (1789-1799) Fransa'daki mutlak monarşinin devrilip, yerine cumhuriyetin kurulması ve Roma Katolik Kilisesi'nin ciddi reformlara gitmeye zorlanması, Avrupa ve Batı dünyası tarihinde bir dönüm noktası olması toplumsal hareketlere verilebilecek en bilinen örnektir.

Ancak, tarihsel süreçte gerçekleşen toplumsal hareketlerin detayları ve boyutları ancak sonradan tarihçilerin aktardıkları ile günümüze kadar gelebilmiş, detaylarının pek çoğu göz ardı edilmiş, hatta pek çok olay ancak onlarca yıl sonra dünyanın gündemine taşınabilmiştir. Oysa günümüzde tüm toplumların yaygın kullandığı ve her gelişmeden çok kısa sürede hatta anında haberdar olmalarını sağlayan basın-medya kuruluşlarının varlığı, dünyayı ve zaman kavramını adeta tek bir odanın içinden tüm insanlara sunabilmektedir. Bu anlamda basının yeri, önemi ve gerekliliği tartışmasız bir gerçek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Basın dendiğinde aklımıza ilk gelen yazılı basın organı olan gazetelerdir. Gazeteler günlük olarak ülke ve dünya gündemini sayfalarından okurlarına aktarmaktadır. Ancak her gazete izlediği yayın politikası ve yakın olduğu siyasi düşünceye göre haberleri sayfalarına taşımadan önce şekillendirmektedir. Aynı içerikli haberi her gazete farklı bir üslup, farklı bir bakış açısı ve dünya görüşü ile okurlarına sunabilmektedir. Tüm bu farklılıkların temelinde yatan ana sebep, gazetelerin ideolojik yaklaşımları ve beklentilerinden kaynaklanmaktadır. İnsanlar gibi gazetelerde farklı düşünceler ve farklı renklerden oluşuyor demek mümkündür.

Uzun bir süre devam eden Türk ve Dünya Basınının yakından takip ettiği, kimilerine göre organize edilmiş, kimilerine göre ise tamamen demokratik hak ve tepki olarak adlandırılan Gezi Parkı Olayları tarih sayfalarında, bir döneme damga vuran olaylar olarak yerini alacaktır. Bir döneme damgasını vuran ve gündemi meşgul eden, 6 kişinin ölümüne, binlerce kişinin yaralanmasına, milyonlarca liralık ekonomik zarara ve sonucunda sosyal ve siyasi anlamda kayıplar-kazanımlara mal olan Gezi Parkı Olaylarının basında işleniş bu çalışmanın konusunu oluşturmaktadır. Uzun bir süre yoğun bir şekilde Türkiye ve Dünya gündeminde yer edinmesi, geniş kitleleri bir amaç için bir araya getirmesi, toplumsal ve sosyo-ekonomik sonuçları itibariyle Gezi Parkı Olaylarının irdelenmesi önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Gezi Parkı Olaylarına Türk Basını'nın söylemlerinden hareketle olaylara yaklaşımını ele alarak, siyasi ideoloji ve tutumlarını belirlemek ve değerlendirmektir.

Gezi Parkı Olaylarının Türk Basınında yer almasını ve olayların basında işlenişini aktaracağımız bu çalışma üç ana bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, basın ve kavramlar ile Türk Basınının tarihçesi ve ideolojik yaklaşımları üzerine literatürden faydalanılarak teorik anlatımlara yer verilmektedir.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise; olayların başlangıcından bitişine kadar geçen süre içerisinde, basında yer almasını ve kamuoyuna aktarılışını, haberlerin sosyal ve siyasi tarzda işlenişini ele aldığımız bu çalışmada, özellikle referans gazete olarak toplumun her kesimine hitap eden ve bilinen gazeteleri tercih ettik. 29 Mayıs 2013 ile 20 Haziran 2013 tarihleri arasındaki süreçte referans gazete haberlerini günlük olarak, 20 Haziran'dan sonraki süreci ise dönemsel olarak irdelemeye çalıştık. Takip ettiğimiz süreç içerisinde olaylarla ilgili, manşet, haber başlıkları ve bazı haberlerin detay aktarımları ile çarpıcı haber görüntülerine yer verilmektedir. Protestoların ilk başlangıcından itibaren başlayarak, süreç kendi içerisinde yine üç bölüme ayrılarak incelenmiştir. Sürecin birinci bölümünde olayların başlangıcı ve olgunlaşması safhaları, basının yaklaşımı ve basında yer alan haberler şeklinde incelenmiştir. İkinci bölümde olayların Türkiye gündemine yoğun olarak girdiği ve neredeyse tüm yurda yayılan eylemler ve protestolar, referans gazetelerin gözünden ve kaleminden olduğu gibi aktarılmıştır. Sürecin son bölümünde ise olayların yapılan siyasi

açıklamalar, dünya ve Türk kamuoyunun yatıştırıcı çağrı ve müdahaleleri ile sakinleşmeye başladığı dönem olarak irdelenmiş ve haberler yine referans gazetelerimizin aktarımıyla çalışmada yer almıştır.

Çalışmanın üçüncü ve son bölümünde, ikinci bölümde araştırma süreci olarak belirlenen 29 Mayıs 2013 ile 20 Haziran 2013 tarihleri arasında referans gazetelerde yer alan haberlerdeki söylemlerin içerik analizleri yapılmış, haberlerde geçen bazı kavram ve söylemlerin hangi gazetede ne kadar ve nasıl kullanıldıkları belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen bulgulardan, Türk Basınının Gezi Parkı Olaylarına yaklaşımı ve Türk Basınının ideolojisi referans gazetelere göre belirlenmeye çalışılmıştır. Ülkemizde günlük olarak yayınlanan gazete sayısının fazla olması, bazı gazetelerin magazin ve spor içerikli gazetelerden oluşması ve yine bazı gazetelerin ulusal dağıtımının kısıtlı olması nedeniyle, referans gazete belirlenmesi seçiminde ulusal dağıtımı olan, tiraj sayısı bakımından en ulaşılabilir ve farklı siyasi görüş ve ideolojiye sahip 8 gazetenin referans olarak seçilmesi bu çalışmanın sınırlılıklarını oluşturmaktadır. Yine gazetelerde yer alan haber içeriklerinde kullanılan söylemlerin fazlalığı çalışmanın diğer bir sınırlılığı olarak karşımıza çıkmaktadır. Anılan bu nedenler yüzünden referans gazete sayısı ve analizde kullanılan söylemler sınırlandırılmak zorunda kalmıştır.

Bu çalışma, her birey ve kurumun bir siyasi düşüncesi ve ideolojisi olduğu ve bu siyasi düşünce ve ideolojiye göre tutum gösterdiği varsayımından hareketle “Türk Basını içerisinde yer alan gazeteler belli bir siyasi düşünce ve ideolojiye sahip oldukları için, haberlerini okurlarına siyasi ve ideolojik söylemleri ile sunmaktadırlar” hipotezine dayanmaktadır.

Çalışmanın evrenini Türk ve Dünya basını, örneklemini ise Türk Basını içerisinde yer alan Hürriyet, Milliyet, Sabah, Zaman, Yeni Şafak, Cumhuriyet, Radikal ve Sözcü gazeteleri ile Dünya basınında yer alan BBC ve CNN oluşturmaktadır. Örneklem seçiminde gazetelerin tiraj sayısı, bilinirlikleri, ulusal olmaları ve toplumun farklı kesimlerine hitap etmeleri dikkate alınmıştır. Yine CNN ve BBC'nin seçiminde uluslararası bilinirlikte olan yayın organı olmaları dikkate alınmıştır.

Çalışmanın yöntemi gazete haberlerinde yer alan söylemlerin içerik analizi yöntemiyle sayısal ve içerik olarak incelenmesi amacıyla referans gazete ve medya kuruluşlarında, çalışma dönemi içerisinde yer alan haberler içerik ve söylemlerine göre tasnif edilmiştir. Elde edilen verilere göre haber dağılımları ve ‘polis, şiddet, polis şiddeti’ ile ‘gaz, bomba, tazyikli su’ söylemleri analiz edilmiştir. Analiz sonucunda, Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin tarafsız görünmeye çalıştıkları herhangi bir ideolojik yaklaşım göstermedikleri, Sabah, Zaman ve Yeni Şafak gazetelerinin iktidar yanlısı tutum ve haberlerle ideolojilerinin iktidara ve siyasetine yakın oldukları, Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin ise doğrudan iktidarın tutum ve politikalarını eleştirel yaklaşımla iktidar karşıtı ideolojide oldukları sonucuna ulaşılmıştır.

I.BÖLÜM: BASIN KAVRAMI VE TÜRK BASINI

1. BASIN KAVRAMI VE TANIMLAR

Tarihten gelen süreç içerisinde baktığımızda, toplumların aydınlanmasında, reaksiyon göstermesinde basının önemli bir rolü vardır. Bu reaksiyon gerek iktidara, gerekse muhalif olanlara yönelebilir. Ancak burada önemli olan basının büyük kitleler üzerindeki etkisidir. Basın dendiğinde aklımıza ilk gelen yazılı basın diye adlandırılan “gazete” gelmektedir. Gazetelerin ait oldukları kurumlara ise basın yayın kuruluşları denmektedir. Oysa basın bu kadar dar anlam ifade etmemektedir.

Basın; “Dar anlamıyla basın, sadece gazete ve dergileri kapsamaktayken geniş anlamda basın belirli zamanlarda basılıp, her çeşit haber ve fikirleri topluma ulaştıran tüm yayın ürünleridir. Genellikle günlük basın ürünlerine gazete, haftalık, onbeş günlük ve aylık basın ürünlerine de dergi denilmektedir” (Msxlab:2013).

Basın kavramının hemen ardından ortaya başka bir kavram daha çıkmaktadır, bu kavram basın özgürlüğüdür.

Basın Özgürlüğü; “Bilgilendirme, öğretme ve öğrenme etkinliklerinin gazete, dergi, radyo ve televizyon aracılığıyla yapılması özgürlüğüdür”. Basın özgürlüğü, Birleşmiş Milletler tarafından; İnsan Hakları Evrensel Beyanname'sinde ilan edilen, birçok ülke tarafından kabul edilen bir haktır. Basın özgürlüğü, ülkeden ülkeye daha değişik şekillerde uygulanabilmektedir. “Özgür Basın, demokratik sistemin korunması ve güçlendirilmesinde son derece önemli bir unsur olma özelliğini taşımakta ve insan haklarına dayalı ve demokratik bir toplumsal ve siyasal düzen özleminin gerçekleşmesi yolunda önemli yapı taşlarından birini oluşturmaktadır” (Msxlab:2013).

Özgürlük denilince akla hemen özgürlüğün kısıtlanması yani sansür gelmektedir, peki sansür ne demektir?

Sansür; kelime anlamı olarak “her türlü yayının, sinema ve tiyatro yapıtlarının hükümetçe önceden denetlenmesi işi; yayın ve gösterilmesinin izne bağlı olması, sıkıdenetim” ifade edilmektedir. Genelde hükümet tarafından uygulanır. En somut amacı toplumu korumak ve devletin üzerinde kontrol sağlayacağı şekilde geliştirmektir. Genellikle toplumu etkileyen durumlarda/eylemlerde uygulanır ve ifade özgürlüğünü bastırma amacı güdebilir. Ayrıca, sansür, toplu iletişimden kimi düşünceleri ve konseptleri çıkarma yoluyla algıyı kontrol etme eylemi olarak da nitelendirilebilir. Sansüre uğrayan şeyler tek bir kelimedenden başlı başına bir kavrama kadar değişebilir ve değer sisteminden, ahlâkî yargılardan etkilenebilir” (turkcebilgi:2013).

Günümüzde artık daha yaygın olarak kullanılan bir başka kavram ise ‘medya’ kavramıdır. Peki, medya ne demektir?

Medya; “gazete, dergi, radyo, televizyon, internet gibi kitle iletişim araçlarının tümünü kapsayan genel bir terim olarak kullanılmaktadır” (Nalçaoğlu, 2003:58). Bu anlamda medya, kitle iletişiminde gerekli araçlarla bu hizmeti sunan yapının bütününe ifade ettiği gibi bu iletişimin gerçekleştiği ortamın kendisini de ifade etmektedir.

Medya kavramı içersinde yer alan gazete, dergi, radyo, televizyon ve internet kavramlarını kısaca tanımlarsak;

Gazete; “Siyasi, iktisadi, sosyal konularda haber ve bilgi vermek, yorumlar yapmak için günlük veya belirli sürelerle çıkarılan yayın” (Gazete.Nedir:2013).

Dergi; “Haftalık, on beş günlük, aylık veya yıllık olarak düzenli aralıklarla çıkan bir fikir yayını; mecmua kelimesinin eşanlamı” (Dergi.Nedir:2013).

Radyo; “Bilgi göndermek ve almak maksadı ile elektromanyetik dalgalar şeklinde uzaya yayın yapan ve uzaydan yayın alan elektronik cihaz. Radyo, telekomünikasyonun (haberleşmenin) en belli başlı cihazlarından biridir” (Radyo.Nedir:2013).

Televizyon; “Görüntünün ve görüntüyle alakalı seslerin aynı anda elektromanyetik dalgalar halinde yayılması prensibine dayanan en mükemmel haberleşme sistemlerinden birisidir” (Televizyon.Nedir:2013).

İnternet; “İnternet, dünya üzerindeki bilgisayar ağlarının birbirleri ile bağlanması sonucu ortaya çıkmış olan, herhangi bir sınırlaması ve yöneticisi olmayan internasyonel bir bilgisayar ve bilgi iletişim ağıdır” (İnternet.Nedir:2013).

2. BASIN VE BASIN İLKELERİ

Basın kavramını ve tanımlarını açıkladıktan sonra, basın kuruluşlarının ve çalışanlarının uymaları gereken /beklenen ilke ve kurallara değinmek gerekecektir. Basın ve yayın kuruluşlarının tümünün uymak zorunda oldukları yasalarla belirlenmiş kurallar ve mesleğin gerektirdiği etik kuralları bulunmaktadır. “Basın ve yayın ilkeleri olarak adlandırılan bu kurallar, ülkemizde de faaliyet gösteren Basın Konseyi’nin benimseyip ilan ettiği temel ilkelerdir. Bu ilkeler şunlardır:

- Yayınlarda hiç kimseyi; ırkı, cinsiyeti, yaşı, sağlığı, bedensel özü, sosyal düzeyi ve dini inançları nedeniyle kınamamak, aşağılamamak,
- Düşünce, vicdan ve ifade özgürlüğünü sınırlayıcı; genel ahlak anlayışını, din duygularını, aile kurumunun temel dayanaklarını sarsıcı ya da incitici yayın yapmamak,
- Kamusal bir görev olan gazetecilik, ahlaka aykırı özel amaç ve çıkarlara alet etmemek,
- Kişileri ve kuruluşları, eleştiri sınırlarının ötesinde küçük düşüren, aşağılayan veya iftira niteliği taşıyan ifadelere yer vermemek,
- Kişilerin özel yaşamı, kamu çıkarlarının gerektirdiği durumlar dışında, yayın konusu yapmamak,
- Soruşturulması gazetecilik olanakları içinde bulunan haberler, soruşturulmaksızın veya doğruluğuna emin olmaksızın yayınlamamak,
- Saklı kalması kaydıyla verilen bilgiler, kamu yararı ciddi bir biçimde gerektirmedikçe yayınlamamak,
- Bir basın organının dağıtım süreci tamamlanmadan o basın organının özel çabalarla gerçekleştirdiği ürün, bir başka basın organı tarafından kendi ürünüymüş gibi kamuoyuna sunmamak, ajanslardan alınan özel ürünlerin kaynağının belirtilmesine özen göstermek,
- Suçlu olduğu yargı kararıyla belirlenmedikçe hiç kimseyi “suçlu” ilan etmemek
- Yasaların suç saydığı eylemler, gerçek olduğuna inandırıcı makul nedenler bulunmadıkça kimseye atfetmemek,
- Gazeteci, kaynaklarının gizliliğini korumalıdır. Kaynağın kamuoyunu kişisel, siyasal ekonomik vb. nedenlerle yanıltmayı amaçladığı haller bunun dışındadır.
- Gazeteci görevini, taşıdığı sıfatın saygınlığına gölge düşürebilecek yöntem ve tutumlarla yapmaktan sakınmak,
- Şiddet ve zorbalığı özendirici, insani değerleri incitici yayın yapmaktan kaçınmak,
- İlan ve reklam niteliğindeki yayınların bu nitelikleri, tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirtilmeli.
- Yayın tarihi için konan zaman kaydına saygı göstermek,
- Basın organları, yanlış yayınlardan kaynaklanan cevap ve tekzip hakkına saygı duymak” (Medyahukuku:2013).

3. TÜRK BASININ TARİHİ

Türk basınının Cumhuriyetten günümüze kadar geçen zamanda, olaylar karşısındaki duruşu ve çizgisi her dönemde farklılıklar göstermiştir. Ülke siyasetinin durumu basının da çizgisini belirlemede önemli olmuştur. Zaman zaman objektif habercilik anlayışı ile olayları kamuoyuna aktarırken, zaman zaman siyasi baskılar ve yasaklamalar yüzünden objektif habercilikten ziyade yönetimlerin isteği doğrultusunda habercilik yapmak zorunda kalmışlardır.

Cumhuriyetten günümüze basın tarihine başlamadan önce kısaca Cumhuriyet öncesi döneme değinmekte fayda vardır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde yayımlanan ilk gazete, “1795 yılında Fransız elçiliğinin Fransızca olarak çıkardığı Bulletin des Nouvelles’dir. İlk Türkçe gazete ise devletin resmi gazetesi niteliğindeki Takvimi Vekayi’dir, daha sonra William Churchill adlı bir İngiliz’in devlet desteği ile çıkardığı yarı resmi Ceridei Havadis (1840) ve Agah Efendi ile Şinasi’nin birlikte çıkardıkları Tercümanı Ahval (1860) yayımlandı” (Topuz, 2003:17). Özel girişim tarafından yayımlanan ilk Türkçe gazete “Tercümanı Ahval fikir gazeteciliğinin de öncüsüydü, 1864’ten sonra, yayımlanan gazete sayısı arttı, basınla ilgilenmek üzere Matbuat Umum müdürlüğü kuruldu ve ilk nizam name yayımlandı(1864)” (Ertuğ, 1970:169).

Kurtuluş savaşı sürecinde 4 Eylül 1919’ dan sonra Sivas Kongresi’nin yayın aracı İrade-i Milliye gazetesi, Mustafa Kemal’in Ankara’ya gelişiyle birlikte Hakimiyeti Milliye gazeteleri yayımlandı(1920). Ankara’ya taşınan Yeni Gün ve Öğüt dışında İstanbul’da yayının sürdüren Akşam, Vakit ve Tasviri Efkâr kurtuluş savaşını desteklediler. Peyamı Sabah ve Alemdar’sa Ankara hükümetine cephe aldı (Topuz, 1996:82).

Cumhuriyetin ilanından sonra, savaştan çıkmanın verdiği zorluklar ve siyasi endişeler kendini göstermiş, sıkıntılı süreçte birlik ve bütünlüğün sağlanması adına basına sansür ve kısıtlamalar getirilmiştir. “Dönemin ünlü gazetecileri Hüseyin Cahit, Velit Ebüzziya, Ahmet Cevdet ve Lütfi Fikri, hilafet konusundaki yayınları nedeniyle İstanbul istiklal Mahkemesi’nce yargılandılar (Kabacalı, 2000:42).

1923. Şeyh Sait Ayaklanması’ndan sonra kabul edilen Tahriri Sükûn kanunu basın üzerindeki kısıtlamaları arttırdı. İktidarı desteklemeyen gazete ve dergiler kapatıldı yazarları yargılandı. 1928 de

gerçekleşen alfabe değişikliği basını derinden etkiledi, kapanma tehlikesi geçiren bazı gazete ve dergilere hükümetçe para yardımı yapıldı. Dönemin başlıca gazeteleri Akşam, Cumhuriyet, Tan, Hâkimiyeti Milliye (1934'den sonra Ulus) ve Vakittir. Sonrasında, II. Dünya savaşı boyunca İstanbul'da devam eden sıkıyönetim sebebiyle basın özgürlüğü kısıtlı kaldı. Beyoğlu'nda bir İngiliz diplomatına yapılan suikast haberini “resimli olarak” yayımladıkları için kapatılan Vakit, Akşam, Yeni Sabah, Son Posta, Tan, Halk ve Tasviri Efkâr gazeteleri (Mart 1941) uygulamaya bir örnektiler (Topuz, 1996:82).

Tek partili dönemin bitmesi ve Türkiye’de çok partili döneme geçilmesiyle birlikte basında belirli bir canlanma olmuş, tirajlar artmıştı. Yeni siyasi dönemde özellikle DP yanlı haberler yapan ve destekleyen Cumhuriyet ve Vatan gazeteleri diğer gazetelere oranla tirajlarını yükseltirken, Akşam, Tasvir, Yeni sabah, Ulus, Tanin, Hürriyet, Zafer, Milliyet, Yeni İstanbul, Son Posta, Demokrat İzmir, Yeni Asır, Kudret dönemin önde gelen gazeteleriydi. 1948 yılında Sedat Simavi'nin çıkardığı Hürriyet o güne kadar görülmemiş bir gazetecilik anlayışıyla Türk Basını'na köklü değişiklikler getirdi (Kabacalı, 2000:54).

“Türk basın tarihindeki diğer gelişmeler ise, 1948 yılında yayın hayatına başlayan Türkiye'nin Sesi Radyosu ve 1968 yılında Ankara'da Türkiye'nin ilk televizyonu olan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT)'nun kurulmasıdır” (Gönenç, 2006:99).

DP iktidarına son veren 27 Mayıs askeri müdahalesinden (1960) sonra Milli Birlik Komitesi'nin çıkardığı yasalar basına önemli ölçüde özgürlük getirmişti. 12 Mart döneminde çok sayıda dergi ve gazete kapatılırken, 1973 seçimlerinden sonra basın yeniden canlandı. Sağ kesimde Milli Selamet Partisi Milli Gazeteyi, Milliyetçi Hareket Partisi Hergün'ü yayınlarken, sol kesimdeyse Politika, Vatan, Aydınlık, Demokrasi ve Yeni Ortam gibi gazeteler yayımlandı. 1979 da ilan edile sıkıyönetimin pek çok yayının basım ve dağıtımını yasaklamasının ardından 12 Eylül askeri müdahalesi basın özgürlüğüne ağır bir darbe vurdu, darbenin ilk günü Demokrat, Aydınlık ve Hergün gibi köktenci solcu ve sağcı gazeteler kapatıldı. Yine 1979 yılı ünlü bir gazeteci olan Abdi İpekçi'nin Mehmet Ali Ağca tarafından öldürüldüğü yıl olarak tarih sayfalarında yer almaktadır. Hürriyet ve Milliyet lider gazeteler olmaya devam etti; Cumhuriyet büyük okuyucu kaybına uğradı; 1985 de Sabah gazetesi de bu kafiye katıldı (Topuz, 1996:98).

1980 yılından sonra Türk Basını sıkıntılı bir siyasi sürecin ve baskıların altında yayıncılığa devam ederken, özellikle 1990 yıllar basın sektörü çalışanlarının

saldırlara maruz kaldığı yıllar olmuştur. 1990 yılların hemen başında Çetin Emeç ile başlayan gazeteci cinayetleri artmış ve o yıllarda Tarık Dursun, Uğur Mumcu, Metin Göktepe gibi birçok gazeteci cinayetlere kurban gitmişlerdir. Basına ve gazetecilere yapılan kısıtlamalar ve saldırılar günümüze kadar devam etmiş ve 2000' li yılların ortalarında Agos gazetesi genel yayın yönetmeni Hırant Dink suikast sonucu hayatını kaybeden bir başka gazeteci olmuştur.

4. TÜRK BASINININ İDEOLOJİK TUTUM VE YAKLAŞIMLARI

Türk Basınının ideolojik tutum ve yaklaşımlarına değinmeden önce ideoloji kavramını tanımlamak gerekmektedir. İdeolojinin genel tanımı; düşüncenin, tüm değerlerin, yönelimlerin ve teknolojik olarak dolayımlanmış olan ve kişilerarası iletişimle ifade edilen fikirsel bakış açılarının biçimlenme eğilimlerinin örgütlü bir hal almasıdır (Lull, 2001:19).

Dünyada ve Türkiye'de çeşitlilik gösteren medya kuruluşları kendi ideolojik fikir sistemlerini oluşturmuşlardır. Bu sitemler içerisinde kendisini tanımlayan medya kuruluşlarının maddi ve manevi anlamda kendilerini yeniden üretebilmeleri ve var olan üretilmiş şekillerinin devamını sağlayabilmeleri için bazı etmenler doğrultusunda oluş-turulmuş ideolojilerine sıkıca bağlandıkları bilinmektedir. Bu durum, basın, enformasyonu halka iletme sürecini etkilemekte ve yönlendirmektedir. Bundan dolayıdır ki birçok siyasal olay basın tarafından halka aktarılırken alternatif düşüncesini de içerisinde taşımaktadır. Bazı basın kuruluşları, söz konusu bir olayı habere dönüştürürken olayı olumlarken, bazıları da aynı olayı olumsuz şekilde kurgulayarak okuyucuya aktarabilmektedir. Daha basit bir ifadeyle söylemek istersek, aktarılacak istenen olay veya olgu söz konusu basın kuruluşu tarafından kendi fikirsel sistemine uygun hale getirilerek halka sunulmaktadır. Çünkü medya kuruluşları başta ekonomik çıkarları olmak üzere, bütün çıkarlarını gözetleme gereği hissetmektedirler. Türkiye'de basın kuruluşları her ne kadar tarafsız olduklarını savunsalar da yapılan haberlere bakıldığında, her gazetenin bir görüşün savunucusu olduğu ortaya çıkmaktadır. Gazetede haberin kurgulanmasıyla şekillendirilen içerik, aynı zamanda, profesyonel ideolojilerin paketlenmiş izlerini taşır (Duruoğlu, 2007:2).

Basının tarihçesinden hatırlayacağımız üzere, çeşitli dönemlerde birçok gerekçeyle basın üzerinde ağır bir siyasi baskı kurulmuş ve sansür uygulanmıştır. Özellikle yaptıkları haberler yüzünden tutuklanan gazetecilerin fazlalığını, siyasi istikrar olmadığından sürekli iktidar değişikliklerini ve tabi ki askeri darbeleri

dikkate aldığımızda ülkemizde özgür bir basın olmadığını ve anılan nedenler yüzünden basınının tarafsız davranmadığını söylemek mümkün olacaktır.

Türkiye’de yazılı basında özel gazetelere ve dergilere 1970 öncesinde rastlamak mümkündür. Fakat Türkiye’de medya patronlarının ortaya çıkışı 1970 sonrasında rastlamaktadır. 1980’li yıllardan itibaren Türkiye kapitalizminin, yeni oluşumlarla paralel doğrultuda, basın sektörü, radyo, televizyon, internet gibi farklı medya araçları ve basın dışı sektörlerle birleşerek yapısal bir dönüşüme uğramaya başlamıştır. Türk medyasında bu yeni dönüşümlere ortam hazırlayan ana etmen, yenedünya düzeni olan kapitalizm ve 24 Ocak 1980 yılında hükümet tarafından alınan kararlardır (Adaklı, 2006, s.140). 24 Ocak kararlarına göre birçok ürüne zam yapılmakla birlikte en fazla zam % 300 ile gazete kâğıdına yapılmış ve 25 Ocak 1980 tarihinde kağıda verilen devlet sübvansiyonları da kaldırılmıştır (Adaklı, 2006:137-143).

Alınan bu kararlar ve buna benzer uygulamalar nedeniyle, basın yeni sektörlerle girerek varlığını sürdürmeye çalışmıştır. Yeni alanlara yönelme girişimleri, zamanla Türk medyasını teknelci bir yapıya doğru götürmüştür. “1980 sonrası, diğer alanlarda yatırımları olmayan geleneksel medya sahipleri alandan uzaklaşmaya başlarken, yerlerini bankacılık, inşaat, turizm, ticaret vb. alanlarda yatırımları olan büyük işadamlarına ve holdinglere bırakmışlardır” (Özerkan, Kabaş, 2005:201). Medya sektörüne diğer alanlardan girişlerin yaşanması, basının yapısında değişmelere neden olmuştur. “Medyada holdingleşme, mevcut medya gruplarının büyümesine olanak sağlarken sayıca da azalmalarına sebep olmuştur”(Aydın 2005:202).

Media Scape tarafından 2000 yılında yayınlanan rapora göre;

Türkiye’de önceleri özellikle dergi ve gazete yayıncılığına odaklanan aile şirketleri 1990 yılından sonra dergi, gazete, radyo, televizyon, yayıncılık, haber ajansları, dağıtım içerecek şekilde bütün iletişim sektörünü tamamıyla eline alan holdinglere bıraktığı vurgulanmaktadır. Yine aynı rapora göre, bu şirketlerin basın sektörünün büyük bir bölümünü ele geçirmekle kalmayıp, başta finans, bankacılık olmak üzere basın dışı sektörlerle de girdiği belirtilmiş, basınla ilgisi olmayan sektörlerle ilgilenen kişilerin ise bazı kar ve çıkarlar elde etmek için basın sektörüne girmeye başladığı açıklanmıştır. Raporda, Türkiye’de basının mülkiyeti birkaç holdingin elinde olduğu tespit edilmiştir (Media Scape, 2000:24).

Basının demokratik toplumlarda bir kaç holdingin denetiminde olması, diğer söylemlerle teknelci bir yapıya bürünmesi, demokrasinin gerekli kıldığı çokseslilik

söylemini ortadan kaldırmaktadır. “Basın ya da daha genel ifadeyle medya, hem teorik hem de pratik açıdan düşünce özgürlüğüne zemin hazırlayacak bir platform olarak kabul edilmektedir, fakat özellikle 1980 sonrası medya alanında yaşanan yoğun tekelleşme, medya ve demokrasi kavramına ilişkin kabulleri zafiyete uğratmaktadır” (Özsever, 2004:143).

Türk medyasında tekelleşmenin son yıllarda artması, basın sektörünü elinde tutan holdinglerin diğer sektörlerle yönelmesi, basını olması gereken yapısından uzaklaştırmaktadır. “Medya patronlarının ticari kaygılarını gidermek için çeşitli basın dışı ticaret sektörlerinde (özellikle kamu alanında) ihalelere girmesi basını bazı fikir sistemlerinin savunucusu konumuna getirmiştir. 1990 sonrasında hızla artan özel televizyonların sahiplerinin de ortak özellikleri yine banka sahipleri olmalarıdır” (Ataklı, 2008:125). Medyadaki tekeli oluşumlar, basının tarafsız hareket edebilmesini zorlaştırdığı söylenebilir. “Ekonomik çıkarların devreye girmesi, basının bazı haberleri atlamasına veya bazı grupların (ekonomik yönden güçlü olan veya iktidar sahipleri) propagandacısı durumuna gelmesine neden olmaktadır. “Basın kuruluşlarının sahipleri, gazete sahipleri ve editörler halka enformasyon sunan kitle iletişim araçlarını kendi malları olarak gördüğü sürece, bu değerleri istedikleri gibi kullanmakta ve medyayı zorla kabul eden bir yapıya dönüştürmektedirler. Sermayedarların etkisi altında kalan medya, halkın sesi olamamakta ve halkın istekleri doğrultusunda hareket edememektedir” (Şimşek, Uğur, 2008:169).

“Günümüzde Türk Basınında söz konusu egemen düşüncenin alternatifi olan yayın organları da bulunmaktadır. Ama bu alternatif düşünce yapıları, medya sektöründe genelde azınlık konumundadırlar. Dünya üzerinde bazı ülkelerde egemen söylem veya iktidar söyleminin tersi yönde bir politika benimseyen yayın organlarının kuvvetli olduğu bilinmektedir. Fakat Türk basınında tekelleşebilen veya medya piyasasında etkin olan medya patronları ve holdinglerinin neredeyse tamamı egemen söylemin (iktidar söylemi) üretim aracı konumundadırlar” (Ataklı, 2008:132).

II. BÖLÜM: GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEZİ PARKI

1. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GEZİ PARKI

Geçmişte Topçu Kışlası'nın yer aldığı sonrasında ise arazisinin üzerinde otellerin ve bir dinlenme alanı olarak inşa edilen parkın bulunduğu, günümüzde 'Gezi Parkı' olarak adlandırılan yer, son günlerde Taksim yayalaştırma projesi kapsamında bir duvarının yıkılmaya başlanması ve bazı ağaçların taşınması üzerine başlayan protesto gösterileriyle de anılmaya ve ülke gündeminde önemli bir yer işgal etmeye başlamıştır.

1.1. Gezi Parkının Coğrafi Yeri ve Konumu

Gezi Parkı (GP); İstanbul ili, Beyoğlu İlçesi sınırları içerisinde yer alan Taksim Meydanı'nın kuzeydoğusunda Cumhuriyet, Asker Ocağı ve Mete caddeleri arasında yer alan 38.000 m² alan üzerine kurulmuş, İstanbul'un merkezinde önemli bir dinlenme alanı ve şehir parkıdır. Gezi Parkı'nın kuzeyinde, eskiden Taksim Bahçesi ve Taksim Belediye Gazinosu'nun bulunduğu yerde halen Ceylan Intercontinental Oteli bulunmaktadır. Asker Ocağı Caddesi'nin karşı tarafında ise Divan ve Hyatt Regency otelleri yer alır. Gezi Parkı'nın altına Cumhuriyet Caddesi tarafına, kot farkından yararlanılarak dükkân ve kafeteryaların ve bir sanat galerisinin bulunduğu bir dizi kapalı mekân inşa edilerek 1967'de bugünkü halini almıştır. Gezi Parkı'nın görünümü yapılan düzenlemelerle sık sık değişmiş, 1991-1992 yıllarında yapılan revizyonlarla, parkın ortasına dikdörtgen planlı fiskiyeli büyük bir havuz inşa edilerek bugünkü son halini almıştır (Milliyet:2013).

Aşağıdaki resimlerde Gezi Parkı'nın bugünkü hali görülmektedir

Resim 1: Gezi Parkı ve Çevresinin Havadan Görünüşü

Kaynak: www.google.com.tr

Resim 2: Taksim Gezi Parkı'nın Görünüşü

Kaynak: www.google.com.tr

1.2. Gezi Parkının Tarihçesi

“Gezi Parkının bugünkü bulunduğu yerde 1940 yılına kadar ‘Taksim Kışlası’ ya da diğer adıyla ‘Halil Paşa Topçu Kışlası’ yer almaktaydı. Osmanlı İmparatorluğu’nun 27. padişahı olan I. Abdülhamit zamanında 1780 yılında yapılan Topçu Kışlası ertesi yıl ‘Kabakçı Mustafa İsyanında’ tahrip olmuş, bina padişah II. Mahmut döneminde tekrar onarılmıştır” (Şimşek, 2011).

Resim 3:Taksim (Topçu) Kışlasının 1880-1893 Yılları Arasında Çekildiği Düşünülen Bir Fotoğrafi

Kaynak: www.google.com.tr

Ancak kışlanın kaderi bununla da kalmamış birkaç kez yanmış ve kullanılmaz duruma gelmiştir. “Sultan Abdülmecit döneminde, Tophane Müşiri Damat Gürcü Halil Rıfat Paşa’nın çabalarıyla 1806 yılında Halil Paşa Topçu Kışlası adıyla Rus ve Hint mimarisinden izler taşıyan ana gövdesi iki katlı, soğan kubbeli ve kule görümlü, köşeleri ise üç katlı olan bir topçu kışlası yapılmıştır. Kışlanın iki anıtsal giriş kapısı Harbiye Caddesi ve Talimhane Caddesi cephelerinin tam ortalarında bulunuyordu” (Şimşek, 2011). Kışla 1860-1870 yılları arasında Osmanlı ordusunun modernleştirilmesi sürecinde önemli bir rol oynamış ve en şatafatlı günlerini yaşamıştır. Sultan Abdülaziz’in 1864 yılında Mısır seyahati dönüşünde kışlayı ziyaret edip kışlada yemek yemesi, kışla tarihinde önemli bir olay olarak kayıtlara geçmiştir.

Kışla; 31 Mart İsyânında önemli bir rol oynamıştır. İsyân 12 Nisan - 13 Nisan 1909 gecesi Taksim Kışlası'ndaki Avcı Tabur'una bağlı askerlerin subaylarına karşı ayaklanarak Meclis-i Mebusan'ın önünde toplanmalarıyla başlamış ve Hareket Ordusunun müdahalesiyle sona eren olaylar sırasında kışla top atışına tutularak ayaklanma bastırılmıştır. Tarihe '31 Mart Vakası' olarak geçen olaylar 27 Nisan 1909'da II. Abdülhamit'in tahttan indirilmesiyle son buldu. Top atışları sırasında kullanılamaz hale gelen kışla bir dönem esrarkeşlerin ve evsizlerin mesken tuttuğu bir yer olmuştur. İsyandan sonra önemini yitiren kışla, 1913'te Sanayi ve Ticaret Şirket-i Milliye-i Osmaniye'ye satılmıştır. Binanın orta kısmındaki eğitim alanı futbol sahası haline getirilmiş ve uzun yıllar futbol maçları ve çeşitli gösteriler için kullanılmıştır. Kışla, I. Dünya Savaşı'nın ardından işgal edilen İstanbul'daki Fransız kuvvetlerinin yönetiminde bulunan Senegalli askerlere tahsis edilmiştir (Milliyet:2013).

Cumhuriyetin ilanından sonra da kışlanın avlusundaki futbol sahası, futbol karşılaşmaları için kullanılmayı sürdürmüş ve kışla 'Taksim Stadı' adını almıştır. 1923 yılında Türkiye Millî Futbol Takımı ilk resmi maçını bu sahada Romanya'ya karşı yapmıştır (Bilgievi:2013).

Uzun yıllar stat olarak kullanılan yapının kaderi İstanbul'un imar planı hazırlanmasında değişmiştir. 1940 yılında şehircilik uzmanı Henri Prost imar planını hazırlarken, Dolmabahçe'den Nişantaşı'na yükselen Kadırgalar Vadisi'ni (Harbiye Kongre Vadisi) büyük bir park haline getirme planı dahilinde, Taksim Gezisini de yetkililere önermiştir. İnönü stadyumunun yapılmasıyla işlevini kaybeden stadyum ve harabe halindeki kışlanın, 1940 yılında dönemin İstanbul valisi ve belediye başkanı Lütfi Kırdar tarafından, Henri Prost'un hazırladığı imar planı çerçevesinde istimlak edilerek yıkılmasından sonra, 4 Eylül 1942'de İsmet İnönü'nün katıldığı resmi açılışla başlayan gezi parkı inşası 1943 yılında tamamlanmış ve dönemin valisi ve belediye başkanı olan Lütfü Kırdar tarafından açılmış, İstanbul'un Cumhuriyet döneminde yapılan ilk parkı olmuştur. Etrafına daha sonra yeni otellerin yapılması ve çevre düzenlemeleriyle, parkın kapladığı alan zamanla azalmıştır. Mermer parmaklıklı mermer merdivenler, Boğaziçi'ne bakan oturma mekânları, banklar, çim sahalari, Gezi'yi halkın sık sık gelip dolaştığı bir yer haline getirmiştir. Parkın merdivenlerinin yapımında, o yıllarda yıkılan Pangaltı Ermeni Mezarlığı'nda yer alan bazı mezar taşları da kullanılmıştır (Milliyet, 1992).

“1944'te Taksim Gezisinin Taksim Meydanı'na bakan ön (güney) kısmında, dönemin cumhurbaşkanı İsmet İnönü'nün at üzerindeki heykelinin kaidesi inşa edilmiş ancak heykel hiçbir zaman dikilmemiştir. 1950'de Demokrat Parti iktidara geldikten sonra da, atlı heykel uzun süre bir depoda bekletilmiş, sonunda kaide söktürülmüş, heykel bu parka değil de, Maçka'daki Taşlık Parkı'na dikilmiştir. Taksim Gezi Parkı uzun bir süre İnönü Gezisi olarak adlandırıldı” (Yalıtırak, 1994:197-198).

Zaman zaman çeşitli tadilat ve revizyonlarla bugünkü haline gelen park İstanbul'un merkezinde yer alan ender ve önemli bir yeşil alandır.

2. TOPLUMSAL OLAYLARDA TAKSİM VE GEZİ PARKI

İstanbul'un tarihi dokusu içinde yer alan ve günümüzde merkezi bir konumda bulunan Taksim ve Taksim Meydanı, yakın tarihimizde birçok protesto, eylem ve gösterilere ev sahipliği yapmış, adeta her türlü gösteri ve eylemlerin toplanma adresi olarak kullanılmıştır.

2.1. Yakın Tarihimizde Taksim ve Taksim'deki Toplumsal Olaylar

Gezi Parkının da yer aldığı Taksim ve Taksim Meydanı geçmişte de birçok toplumsal olaylara ve eylemlere şahit olmuş, Taksim Meydanı birçok sivil toplum kuruluşlarının (STK) protesto eylemlerine ev sahipliği yapmıştır. Bu eylemlerin en bilinenlerinden birisi de 1977 yılında tarihe 'Kanlı 1 Mayıs' olarak geçmiş, yakın tarihimizin en hazin olaylarından biridir.

1 Mayıs 1977 günü İşçi Bayramı'nı kutlamak üzere çeşitli illerden İstanbul'a gelen yaklaşık 500 bin kişi DİSK'in organizasyonu önderliğinde Taksim Meydanı'nı doldurdu (...). DİSK başkanı Kemal Türkler konuşmasının sonuna geldiğinde etraftan silah sesleri duyulmaya başlandı. (...) Etap Marmara Otel'i'nin (Bugün The Marmara Otel) de üst katlarından da ateş açılmıştır. İnsanlar panik halde kaçmaya çalışırken panzerler de kalabalığın arasına doğru girmeye ve kitleleri sıkıştırarak Kazancı Yokuşu'na itmeye başlamışlar. (...) Bir kamyonun tıkağı Kazancı Yokuşu'ndan aşağıya kaçmaya çalışan kalabalığı daha da korkutmak için bir daha ateş açıldı. İnsanlar panzerler altında kalarak ve birbirlerini ezerek kaçmaya devam etti. 28 kişi ezilme ya da boğulma nedeniyle, 5 kişi vurulma nedeniyle, 1 kişi de panzer altında kalarak yaşamını yitirmiştir, yaklaşık 130 kişi de yaralanmıştır. Ölenlerin çoğu Kazancı Yokuşu'nun başında, park edilmiş kamyon yüzünden sıkışarak ölmüşlerdir. 470 kişi göz altına alınmış fakat hiçbirinin olayla ilgisi kurulamamıştır. (...) olay halen aydınlatılmadı. Resmi olarak kanıtlanamayan bilgilere göre olayın planlayıcısı CIA, Etap Marmara Otel'i'ni bir gün önceden boşaltıp buraya Amerika'dan getirilenler ise CIA ajanlarıydı (Aksam:2013).

Kanlı 1 Mayıs olayları ile ilgili aktarılan farklı görüşler ve anlatımlar olsa da konumuz olmadığından sadece Taksim Meydanı'nın ve bölgenin toplumsal olaylara ve eylemlere mekan olduğunun anlaşılması açısından önem arz etmektedir. Taksim sadece bu kanlı 1 Mayıs olayına ev sahipliği yapmakla kalmamış, 1977 yılından önceki ve sonraki yıllarda da gerek 1 Mayıs kutlamalarına ve gerekse birçok sendika ve STK'nın gösteri ve eylemlerinde ve hatta futbol taraftar kutlamalarında dahi kullanılmıştır.

Son olarak; Taksim Yayalaştırma Projesi kapsamında Taksim'de bulunan Gezi Parkının bir duvarının yıkılması ve bazı ağaçların yerlerinden taşınmasına karşı çıkan ve çevreci bir eylem olarak 27 Mayıs 2013 günü başlayan ve sonrasında da devam eden, 31 Mayıs 2013 günü neredeyse tüm Türkiye'ye yayılan protesto eylemlerinin de başlangıç yeri ve üssü olarak tarihimizdeki yerini almıştır.

2.2. Gezi Parkı Olaylarının Öncesi

Gezi Parkı eylemlerinin öncesine bakmak için yaklaşık iki yıl öncesine gidilmesinde fayda bulunmaktadır. İstanbul Büyükşehir Belediyesi'nin (İBB) 16 Eylül 2011 tarihinde oybirliği ile aldığı karar sonucunda 'Taksim Yayalaştırma Projesi' adlı proje ile Taksim ve civarında bir dizi değişikliği içinde barındıran projenin kabulü ile sorunlar başlamıştır. Projenin içeriğinde yer alan en önemli değişiklik, 1940 yılında yıkılıp yerine yapılan Gezi Parkı'nın yıkılarak tekrar Topçu Kışlasının yapılacak olmasıydı. Bu projenin kamuoyuna duyurulması ile birlikte, birçok gruptan ve STK'ndan olumsuz tepkiler gelmeye başlamış, projenin resmen açıklanmasından itibaren birçok etkinlik, protesto ve yürüyüş etkinlikler düzenlenmiştir.

“Kısa bir süre sonrasında Mimarlar Odası ve Şehir Plancıları Odası Gezi Parkının kamuya ait olduğunun tescillenmesi ve yıkılmaması için, 2 Numaralı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu'na başvuruda bulunmuşlardır. Haziran 2012'de Türkiye Cumhuriyeti Başbakanı Sayın Recep Tayyip Erdoğan'da Taksim Gezi Parkının yerine bir alışveriş merkezi (AVM) ve Topçu Kışlası'nın aslına uygun

olarak yeniden inşa edileceğini açıklamasının ardından, karara ve yapılan açıklamalara Taksim Dayanışması grubu (TD) adlı STK' nun tepkisi ve protestosu gecikmemiş, 06 Haziran 2012 günü TD grubu üyeleri kararı protesto etmek için bir basın açıklamasında bulunmuşlardır” (Radikal Gazetesi,2012).

4 Ekim 2012 tarihinde Gezi Parkı'nın yıkılması için ilk çalışmalar başlamıştır.

Kışla inşaatı projesi kapsamında parkın meydana ve Cumhuriyet Caddesi'ne bakan kısımlarında yer alan dükkan sahiplerine sözleşmelerinin yenilenmeyeceği, bundan böyle kiralarını işgaliye olarak vereceklerine dair tebligat yapılmıştır. Proje kapsamında parktaki ağaçların, projeyi üstlenici şirket tarafından işaretlenmesi de bu dönemde başlamıştır. Tüm bu olanlar üzerine TD grubu üyeleri ve birçok kişi ve kurum Gezi Parkının betonlaştırılmaması için parkta nöbet tutacaklarını ilan etmişlerdir. 02 Mart 2013 günü TD grubu üyeleri, parkın yıkılmaması için imza kampanyası başlatmışlar, 14 Nisan 2013 tarihinde bu alanın kışlaya dönüştürülmesini protesto amaçlı Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği tarafından 1. Taksim Gezi Parkı Festivali düzenlenmiştir (CNN TÜRK,2013).

Festivalin açılışında dernek başkanı Safiye Yüksek yaptığı basın açıklamasında, duruma tepkisini şu ifadelerle dile getirmiştir. “Bizlerin yaşam alanına bir proje yapılacaksa, mutlaka fikrimizin sorulması gerektiğini düşünüyoruz. Halk olarak bu projenin derhal iptalini istiyoruz” (CNN TÜRK,2013).

27 Mayıs 2013 tarihinde başlayan Gezi Parkı olaylarının aslında anlık bir gösteri olmadığı, öncesinde yaşanan gelişmelerin sonucunda ortaya çıktığı anlaşılmaktadır.

2.3. Gezi Parkı Olaylarının İlk Kıvılcıkları

Tüm bu olaylar ve gelişmeler giderek toplumu ve gündemi ısıtmaya devam ediyordu. Sıcak günlerin gelmesi an meselesiydi ve 27 Mayıs günü bu gergin ve sıcak günlerin geleceğinin habercisi olan ilk gün olarak tarihimize geçmiştir. “27 Mayıs günü, Gezi Parkı'nın Asker Ocağı caddesine bakan duvarın 3 metrelik kısmı gece yıkılması ve aynı zamanda 5 ağacın yerinden sökülmesi üzerine, TD grubunun üyeleri iş makinelerinin önüne geçerek daha fazla yıkım yapılmasını engellemiştir”

(Birgün,2013). “Ardından bu gruptan 50 kişi parkta çadır kurarak sabaha kadar nöbet tuttular” (Hürriyet,2013).

28 Mayıs sabahı parka daha fazla protestocu gelmiş, öğle saatlerinde duvar yıkımına devam etmek isteyen ekip ile protestocular tartışmaya girmişlerdir. BDP Milletvekili Sırrı Süreyya Önder'in de destek verdiği grup, yıkım çalışmalarını engellemiştir. Yıkım çalışmalarına devam etmek için, iş makineleri tekrar ilerleyişe geçmiş ve gruba zabıta müdahale etmiştir. Ancak, Sırrı Süreyya Önder iş makinelerinin önüne tekrar geçmiş ve yıkım çalışmalarının ruhsatını görmek istemiştir. Yıkım ekibi, ruhsatlarının olmadığını belirtmiş ve yıkım çalışmaları tekrar durmuştur. Önder; *"Ağaçları kestirmeyeceğiz. Fakir fukaranın gölgesinin kesilmesine izin vermeyeceğiz."* dedi (Sabah, 2013). Olaylara BDP'den sonra CHP adına ilk olarak Gürsel Tekin destek amaçlı olarak parka gelmiştir.

“Gündüz olan olaylardan sonra giderek kalabalıklaşan grup, parktaki nöbeti devam ettirdi. Gecelemek için çadırlar kuruldu”(Sabah,2013).

Basit bir çevreci eylem gibi görünen, detayına inildiğinde farklı nedenlerin olduğu ortaya çıkan Gezi Parkı protestoları fiilen başlamış oluyordu. Gezi Parkı Olaylarının ilk kıvılcımlarının başladığı günlerde basının konuya ilgi göstermediği, olayların gündemde fazlaca yer bulmadığı açıktır. Dünya basını ile kıyaslandığında Türk Basını'nın çevreci veya toplumsal olaylara bakış açısının aynı duyarlılıkta olmadığı görülecektir. Olayların ilk kıvılcımları Dünya Basınında Türk Basınına oranla daha kayda değer görülmüş ve yer bulmuştur. Türk Basını olaylara, kamuoyundan gelen tepkiler ve olayların şiddetinin artmasından sonra ilgili olmaya başlamıştır.

2.4. Gezi Parkı Olaylarına Türk Basınının Yaklaşımı

İlk eylemlerin 27 Mayıs 2013'te başladığı Gezi Parkı olayları, her geçen gün etkisini ve yurt geneline yayılmasıyla sesini daha duyuru hale getirmiştir. Basının olaylara yaklaşımının ilk günlerde ilgilenmez ve görmezden gelir gibi bir hava takındığına ilişkin eleştirilerin yoğun olarak yapıldığı, Türk Basınının hükümet

yanlısı bir tavır ve tutum sergilediği yönündeki ithamlarında yer aldığı bir süreç yaşanmıştır.

Gerek eylemciler ve gerekse muhalefet partileri bazı basın yayın organlarını hükümet yanlısı tutum takınmakla ve taraf tutmakla eleştirmiş, olayların kamuoyundan gizlenmeye ve gerçeklerin yansıtılmasının engellendiğine ilişkin yoğun eleştirilerde bulunmuşlardır.

Özellikle hükümete yakın durmakla suçlanan yazılı basın organları ve görsel yayın organları eylemciler tarafından protesto edilmiş, bazı yayın kuruluşlarının merkez binaların önlerinde protesto gösterileri düzenlenmiş ve olaylara sessiz kalmaları sert bir üslupla eleştirilmiştir.

Artan baskı ve protestolar sonucunda eylemlerin 3. gününden sonra bazı yayın kuruluşları ve basın organları sessiz tutumlarını değiştirerek, gerek yazılı ve gerekse görsel medya organlarında Gezi Parkı olaylarına yer vermeye başlamışlardır.

Basın kuruluşlarının olaylara başlangıçta sessiz kalmalarını, olayları ilk gününden itibaren aktaran basın kuruluşlarınca; hükümete yakın olmaları veya korkup çekindikleri, aralarındaki çıkar ilişkileri yüzünden sustukları gibi ifadelerle eleştirmişlerdir. Gerek olayların giderek büyümesi ve gerekse protestoların çoğalması sonucunda, başlangıçta olaylara sayfalarında yer vermeyen diğer yazılı ve görsel medyanın da artık olayları aktarmalarına neden olmuştur.

3. GEZİ PARKI OLAYLARININ BAŞLANGICININ BASINA YANSIMASI

Süreç olarak 2012 yılında başlayan ve 27 Mayıs 2013 tarihinde ilk sinyallerinin ortaya çıktığı Gezi Parkı Olaylarının, bir protesto ve ülke çapına yayılan bir eyleme dönüşmesi 31 Mayıs 2013 tarihinde olsa da, biz iki gün öncesinden olayların basında yer almasıyla konuyu irdelemeye başlamanın daha uygun olacağını düşünmekteyiz.

Gezi Parkı olaylarının Türk Basınında İşlenişi adlı çalışmamızda, basından haberleri taşıyacağımız bu çalışmada referans yazılı basın araçları olarak; Hürriyet, Milliyet, Sabah, Zaman, Yeni Şafak, Cumhuriyet, Radikal ve Sözcü gazetelerini

kaynak olarak kullanmayı düşünmekteyiz. Referans kaynak gazetelerde 29 Mayıs tarihinden başlayarak olayların biteceği tarihe kadar geçen sürede çıkan haberleri, basında yer aldığı şekilde herhangi bir değişiklik ya da yorum katmaksızın aktaracağımız bu çalışmada, amacımız olayların basında işleniş şeklini gösterebilmektir. Ayrıca yabancı basından CNN ve BBC'nin konuyla ilgili haberlerini Türk Basınında yer aldığı şekliyle aktarmaya çalışacağız.

Gezi Parkı Olaylarının 29-31 Mayıs günlerinde basında işlenişini, haberlerin basında yer almasını günlük olarak incelemeye çalışacağız.

29 Mayıs Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi 29 Mayıs günü sayfalarında Gezi Olaylarına şu şekilde yer vermektedir; “Gezi Parkı'nda ağaçlar kesilmesin nöbeti devam ediyor (...)”, “Ağaçları korumak için gelenlere biber gazı sıktılar (...)”. Olayların adeta sembolü haline gelen ve polislin eylemcilere gaz sıkarken Reuters fotoğrafçısı tarafından çekilen “Kırmızılı Kadın” fotoğrafını sayfalarında göstermektedir.

Resim 4:Gezi Parkı Yıkımına Engel Olmak İsteyenlere Yapılan Polis Müdahalesi

Kaynak: 29 Mayıs 2013 tarihli Hürriyet Gazetesi (Fotoğraf; Reuters, Osman Orsal).

Hürriyet Gazetesi yine aynı gün sayfalarında; “Başbakan Erdoğan, Garipçe'de 3. Köprü'nün temel atma töreninde Gezi Parkı'nda ağaç kesilmesin diye eylem yapanlara seslendi: Ne yaparsanız yapın. Orası için karar verdik. Yapacağız.” haberine de yer vermektedir.

Hürriyet Gazetesi aynı gün sayfalarında Gezi Parkı Olayları ile ilgili toplam dokuz habere yer vermektedir.

Milliyet Gazetesi; 29 Mayıs günü birinci sayfasında polisin biber gazlı müdahalesini “ Ağaç nöbeti tutanlara gaz (...)” diyerek haber yapmış haberin ayrıntılarını sekizinci sayfasında aktarmıştır. Köşe yazarlarından Mehveş Evin; “Gezi’deki zorbalığın şahidiyim (...)” diyerek olaylara polis müdahalesini köşesinde aktarmıştır.

Sabah Gazetesi; 29 Mayıs günü Gezi Olaylarını şu haberle aktarmaktadır. “Kılıçdaroğlu Gezi Parkı’nda başlığıyla, Kılıçdaroğlu Taksim Gezi Parkı’nda devam eden eyleme destek veriyor (...)”. Yine aynı gün Sabah gazetesi sayfalarında “Cem Yılmaz’ın biber gazı tepkisi (...)” başlıklı habere yer vermiştir.

Zaman Gazetesi; 29 Mayıs günü Gezi Parkı Olaylarını “Gezi Parkı’nda yıkım başladı, tepki büyük (...)” haberiyle sunmaktadır. Zaman gazetesi aynı gün sayfalarında ağaçların kesilmesi ile ilgili olarak “Taksim Gezi Parkı’na kadın duyarlılığı (...)” haberine yer vermektedir.

Yeni Şafak Gazetesi; 29 Mayıs günü Gezi Parkı Olaylarını, AK Parti Genel Başkan Yardımcısı ve Sözcüsü Hüseyin Çelik’in şu sözleriyle “Eğer öyleyse gider Taksim’de yatarım (...)” haber yapmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi; gazete birinci sayfasında olayları “ Annelere de gaz (...)” ve “ Gezi kıyımına direniş (...)” haberleriyle vermektedir. Gazetenin 3. sayfasında “Nöbete gazlı müdahale (...)” haberi yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; 29 Mayıs günü sayfalarında olaylarla ilgili, “Kılıçdaroğlu’ndan 'Gezi Parkı' eylemine destek (...)”, “Gezi Parkı’ndan mesaj: Mesele sadece ağaç değil (...)”, “Reuters’te günün fotoğrafı Gezi Parkı’ndan! (...)”, “Gezi Parkı eylemcilerinden Erdoğan’a teşekkür (...)”, “Fatih Sultan Mehmet’ Taksim Gezi Parkı’ndaydı (...)” başlıklarıyla olaylara yer vermiş, ayrıca olaylarla ilgili 4 adet haber daha sayfalarında yer almıştır.

Sözcü Gazetesi; 29 Mayıs günü Gezi Parkı Olaylarını sayfalarında “İşte AKP’nin memleketi getirdiği hal (...)”, “Fatih’ten Fetih’e veto; İstanbul’un Fethi etkinliklerine katılmak yerine Taksim Gezi Parkı’na gidecek (...)” haberleriyle duyurmuştur.

30 Mayıs Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; güne “Gezi Parkı'na ikinci şafak baskını (...)” haberiyle başlayan gazetede olaylar sırasıyla, “Ortalık savaş alanına döndü (...)”, “Redhack Gezi Parkı için hackledi (...)”, “Korkmuyoruz biber gazından: ünlü isimler gezi parkı için Taksim'de (...)” haberleriyle verilmektedir.

Milliyet Gazetesi; sayfalarında sadece “Gezi Parkı'nda binlerce kişi bekliyor; TAKSİM Yayalaştırma Projesi kapsamında, Gezi Parkı'nda yol genişletme inşaatı nedeniyle ağaçların kesilmesini protesto eden grupların bekleyişi gece-gündüz devam ediyor. Akşam saatlerinde bekleyenlerin sayısının yaklaşık 5 bin kişiye ulaştığı tahmin ediliyor” haberini veriyor.

Sabah Gazetesi; sayfalarında Gezi Parkı olayları ile ilgili herhangi bir haber veya köşe yazısına yer vermemiştir.

Zaman Gazetesi; olaylara sayfalarında aşağıdaki haberlerle yer vermiştir. “Hüseyin Çelik: AVM yapılacaksa ben de orada yatarım (...)”, “Fetih kutlamalarına değil, Gezi Parkı'ndaki eyleme gidiyorum. Protestoya en ilginç destek, Fetih 1453 filminde Fatih Sultan Mehmet'i canlandıran başrol oyuncusu Devrim Evin'den geldi”, “Başbakan'dan Gezi Parkı açıklaması: Ne yaparsanız yapın, kararımızı verdik (...)”, “Sırrı Süreyya Önder, yine dozerlerin önüne geçti (...)”, “Gezi Parkı'ndaki nöbete biber gazı (...)”.

Yeni Şafak Gazetesi; sayfalarında Gezi Parkı olayları ile ilgili herhangi bir haber veya köşe yazısına yer vermemiştir.

Cumhuriyet Gazetesi; olaylara sadece köşe yazısında “Kırmızılı Kadın (...)” yazısıyla yer veriyor.

Radikal Gazetesi; yazar Elif İnce “mümkün (...)” diyerek köşesinde parkın geçmişten günümüze planlanması ve yapılmasını anlattığı gibi, park alanının nasıl daraldığını anlatıyor.

Sözcü Gazetesi; olayları manşetten şu haberle okuyucularına aktarıyor, “Gezi Parkı’nda son durum; Taksim'deki Gezi Parkı'nda ağaçların sökülüp araziye AVM yapılacak olmasını protesto eden grubun, bekleyişi polis müdahalelerine rağmen sürüyor.”

Gazete aynı gün AKP milletvekili Ertuğrul Günay’ın sosyal medyadan paylaştığı düşüncelerini sayfalarında, “Günay yine coştı, Ertuğrul Günay Taksim Gezi Parkı'nda yaşananlara tepki göstermeye devam ediyor (...)” haberiyle aktarmaktadır.

4. TÜRK BASININDA GEZİ PARKI OLAYLARI

4.1. Gezi Parkı Olaylarının Türkiye Gündemine Girişinin Basında İşlenişi

Çalışmanın bu bölümünde artık Türkiye gündemine yerleşen ve her geçen gün yayılan Gezi Parkı eylemlerinin Türk Basınında işlenişini aktaracağız.

31 Mayıs Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Gezi Parkı olaylarının tüm Türkiye’ye yayıldığı gün olan 31 Mayıs’ta gazeteler olaylara sayfalarında şu şekilde yer vermektedirler.

Hürriyet Gazetesi; “İstiklal Caddesi ve Tarlabası'nda polis müdahalesi” başlıklı haberinde, “Taksim'de Gezi Parkı'nda ağaçların kesilmesini önlemek için eylem yapan grupla polis arasındaki gerginlik 30 saati aşkın zamandır aralıksız sürüyor. İstiklal Caddesi'nde gece boyu polisle eylemciler arasında gerginlik devam etti. Sabah 10:30 sıralarında polis taraftar gruplarına gaz bombası ile müdahale etti. Taksim Meydanı'nda yakılan çöpler nedeniyle siyah bir duman yükseldi.”

Gazete ayrıca olaylarla ilgili olarak sayfalarında şu haberleri okuyucularına aktarmaktadır;

“İzmir ve Ankara 'Gezi Parkı' nöbetinde; Gün boyu sosyal medyada örgütlenen Gezi Parkı protestocularının eylemleri İzmir ve Ankara'da polis müdahalesi eşliğinde sabah saatlerine kadar sürdü. Ankara'da, Eskişehir yolunu kapatarak Meclis'e yürümek isteyen gruba çevik kuvvet ekipleri 04.50 sıralarında müdahale etti”.

“ABD'den Gezi Parkı açıklaması, Gezi Olayları'nda polisin tavrını ABD Dışışleri de eleştirdi ve göstericilerin temel hak ve özgürlüklerine vurgu yaptı. İstanbul'un en turistik bölgesindeki olayların tırmanması halinde ABD, Amerikalılar için Türkiye'ye seyahat uyarısında bulunabilir”.

“Ünlülerden Gezi Parkı'na destek (...)”,

“Topçu Kışlası'nda yürütmeyi durdurma kararı, 6.İdari Mahkemesi, Taksim Topçu Kışlası projesine karşı açılan davada yürütmeyi durdurma kararı verdi. Mahkemenin kararı oy çokluğuyla alındı”.

Polisin gazlı müdahalesini şu haberle aktarmaktadır; “CHP'li Oğuz Kaan Taksim'de diz çöküp kaldı (...)”.

“Vali Mutlu ve Başkan Topbaş'tan Gezi Parkı hakkında açıklama (...)”, başlıklı haberin dışında aynı gün gazete olaylarla ilgili irili ufaklı 5 haberi daha sayfalarından okurlarına aktarmaktadır.

Milliyet Gazetesi; olaylar gazetenin sayfalarında şu haberlerle okurlara aktarılmaktadır.

Gece de çatışmalar sürüyor! Harbiye savaş alanı gibi Taksim Meydanı ve çevresinde başlayan olaylar gece boyunca deva etti. Olaylar bugüne de yansıdı. Şu an için kentte tansiyon düştü ancak Taksim ve çevresinde yine kalabalıklar toplanmaya başladı. Polis meydana çıkmak isteyen gruplara müdahale etti. Biber gazıyla yapılan müdahaleler sonrası dağılan eylemciler bir süre sonra birleşerek yeniden Taksim'e çıkmaya çalıştı. Taksim Meydanı ve çevresinden sabaha kadar gaz bulutları yükseldi.

Polisten manevra izni vermeyen askere 'gazlı' tehdit Taksim Gezi Parkı'nın yıkılmasını protesto eden gruplara müdahale eden TOMA'nın geri dönüşü için bariyerlerin açılmasına izin vermeyen Gümüşsuyu Askeri Hastanesi'nde görevli askerlerle polis arasında 'gaz' tartışması yaşandı.

Gazete ABD'nin olaylara ilişkin yaptığı açıklamayı şu şekilde aktarmaktadır; “ABD'den Taksim Gezi Parkı'ndaki olaylarla ilgili açıklama geldi, ABD Dışışleri Bakanlığı Sözcüsü Psaki: "Polisin protestocuları dağıtması sırasında yaralananların sayısına dair kaygılıyız" Türkiye'nin uzun vadeli istikrarı, güvenliği ve refahını en iyi garanti altına almanın yolu, ifade, toplanma ve dernek kurma gibi temel özgürlüklerin onaylanmasından geçiyor. Öyle görülüyor ki bu bireyler de (eylemciler) bunu yapıyordu”.

Ayrıca gazetenin o günkü sayfalarında olaylarla ilgili şu haberlerde yer almaktadır.

Türkiye'ye Avrupa'da yer var mı? (...) Andrew Duff, Taksim Gezi Parkı'nda yaşanan olaylarla ilgili olarak, 'Türkiye'ye Avrupa'da yer var mı?' diye sordu. AB'den sert kınama Taksim Gezi Parkı gösterilerine polisin müdahalesine AB'den ikinci açıklama yapıldı: Taksim Gezi Parkı eylemlerinde polisin göstericilere müdahalesiyle ilgili Komisyonu ikinci bir açıklama yaptı. Komisyon açıklamasında 'polisin aşırı ve orantısız güç kullanımını' kınayarak şu ifadelere yer verdi; 'Avrupa Komisyonu İstanbul'da polis ve göstericiler arasında yinelenen çatışmalar endişe duymaktadır. Göstericilere karşı tüm aşırı ve orantısız güç kullanımı kınıyoruz. AB olarak ifade özgürlüğü ve toplanma özgürlüğü dahil olmak üzere temel haklar, garanti önemini hatırlamak istiyoruz. Herhangi bir sınırlama AİHS ve AİHM içtihatları ile tanımlanan sınırlar içinde olmalıdır.

Bu haberler dışında gazetede olaylarla ilgili sekiz habere daha yer verilmiştir.

Sabah Gazetesi; sayfalarında “Topçu Kışlası için mahkemenen flaş karar; İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Taksim Topçu Kışlası Projesi'nin iptali davasını kabul ederek, yürütmeyi durdurma kararı verdi”.

Bakandan Gezi Parkı açıklaması; “İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim Gezi Parkı'nda meydana gelen olaylarda, 'polisin orantısız güç kullandığına' yönelik iddialara ilişkin, "Dediğiniz gibi iddialar olabilir. Sosyal medyada da var, bize gelen mesajlar da var. Onları incelemek benim görevim” dedi.

“Validen flaş açıklama (...)” başlığı ile İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu'nun olaylara ilişkin açıklamalarının yer aldığı haberi yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; sayfalarında olayları şu başlıklı haberlerle okurlarına aktarmaktadır:

“Gezi Parkı'ndaki nöbete gazlı müdahale (...)”, “Gezi Parkı'nın etrafı bariyerle kapatılıyor (...)”, “Polisle asker arasında 'gaz' tartışması (...)”, “Tazyikli suyun sürüklediği vatandaş ağır yaralandı TOMA'ya karşı direndi ama (...)”, “Gezi Parkı'na şafak operasyonu: Dikilen fidanlar söküldü (...)”, “Gezi parkı protestosunda eylemciler gözaltına alındı (...)”, “Taksim'de polisin müdahale ettiği göstericiler otele sığındı (...)”, “Gazeteci Ahmet Şık, Taksim'deki olaylarda yaralandı (...)”, “Taksim'de müdahaleler gün boyu sürdü (...)”.

Yeni Şafak Gazetesi; gazete diğer gazeteler gibi, “Topçu Kışlası için durdurma kararı; İstanbul 6. İdare Mahkemesi, Topçu Kışlası Projesi'ne karşı açılan davada, yürütmeyi durdurma kararı verdi.” haberini okurlarına vermektedir. Ayrıca İçişleri Bakanı'nın Gezi Parkı ile ilgili açıklamasını haber olarak vermekte ve olaylarla ilgili son haber olarak, “Sırrı Süreyya Önder hastanede; BDP Milletvekili Sırrı Süreyya Önder, Taksim'deki olaylar sırasında yaralanarak hastaneye kaldırıldı (...)” ve son olarak ABD'nin olaylarla ilgili açıklamalarını sayfalarından okurlarına duyurmaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; manşetten “Halk Direniyor (...)” haberiyle okurlarına sunmaktadır, gazetenin onuncu sayfasında “Gezinin Cesur Yüreklere (...)” ve “Halkla İnatlaşıyorlar (...)” haberleriyle olayları okurlarına aktarmaktadır.

Radikal Gazetesi; manşetten “Gezi Parkı'nda bu kez kan aktı (...)” haberini vermiş ve olaylarla ilgili pek çok haberi sayfalarından okurlarına sunmuştur. Gazetenin 31 Mayıs tarihli sayısında olaylarla ilgili verdiği haberler kısaca şu şekildedir;

“Gezi Parkı'na polis müdahale etti (...)”, “Gezi Parkı raporu: Dokunamazsınız (...)”, “Gazeteci Ahmet Şık'ın başına gaz bombası (...)”, “Gezi Parkı eylemine sert müdahale: Çok sayıda yaralı var (...)”, “Uluslararası Af Örgütü'nden Gezi Parkı açıklaması: Polisler yargılanmalı (...)”, “Polis devleti'nde yeni bir gün! (...)”, “Gürsel Tekin tazyikli su yedi: Buradan ancak cesedimizi çıkarırlar (...)”, “İçişleri Bakanı: Bir orta yol buluruz (...)”, “Mahkeme Topçu Kışlası'na dur dedi! (...)”, “Ankara ve İzmir'deki Gezi Parkı eylemlerine gazlı müdahale (...)”, “Tüm Türkiye'de 'Gezi Parkı' protestosu (...)”, başta olmak üzere sayfalarında olaylarla ilgili 35 habere yer vermiştir.

Sözcü Gazetesi; manşetinde “Helal sana Mehmetçik! MEHMETÇİK MASKE DAĞITTI! Taksim Gezi Parkı direnişi sırasında yoldan geçen, gazdan etkilenmiş vatandaşları gören Mehmetçik de zulme dayanamadı. Elindeki maskeleri halka dağıtan Mehmetçik, direnişe bu şekilde destek oldu.” haberini vermiş ayrıca;

“Türkiye AKP'ye başkaldırdı; Taksim Gezi Parkı'ndaki direniş tüm Türkiye'ye yayılıyor (...)”.

“Mahkemededen yürütmeyi durdurma kararı (...)”

“Televizyonların büyük ayıbı; Dünyanın diğer ucundaki olaylar için yayınlarını yikan haber kanalları, İstanbul'un göbeği Taksim'deki olayları görmezden geldi. İşte Taksim yıkılırken hangi kanalın ne yayınladığı (...)”

“O muhabir de vuruldu! Gezi Parkı'ndaki sembol fotoğrafı çeken foto muhabiri Osman Orsal da hastanelik oldu (...)”

Sözcü gazetesi 31 Mayıs tarihli sayısında, olaylara ilişkin toplam 28 haber ve köşe yazısını sayfalarından okurlarına sunmuştur.

Çevreci eylem giderek büyümeye devam ederek neredeyse tüm Türkiye'ye yayılmaya ve gündemi işgal etmeye devam etmektedir. Olayların bundan sonraki akışını ve basında yer almasını vermeye devam edelim.

01 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; olayların tüm hızıyla devam ettiği güne, sayfalarında şu haberlerle başlamaktadır;

Mahkemenin gezi kararında soru işaretleri var; . Erdoğan CHP'nin Kadıköy'de bugün yapılacak mitingi iptal etmesi ile ilgili olarak "Beşiktaş'ta toplanma kararı verdiler. Taksim'e yürüyeceklermiş' dediler. Bırakın yürüsünler dedim" dedi. Erdoğan, Topçu Kışlası'yla ilgili İdare Mahkemesi'nin aldığı karar için de "İdare Mahkemesi bakıyorsunuz bir karar veriyor. 'İdarenin savunması alınincaya kadar yürütmenin durdurulması' dedi. İdare kim? Kültür Bakanlığı. İnşaat mı başladı? Şu anda ihale mi yaptık? Burada soru işaretleri doğuyor.

Taksim'de şenlik Beşiktaş'ta gerginlik, Taksim'de, Gezi Parkı eylemlerinin 5. gününde polisin Gezi Parkı'ndan çekilmesiyle göstericiler Gezi Parkı'na girdiler. Taksim'den Beşiktaş'a ilerleyen gruplar, burada polisle karşılaştı. Grup ile polis arasında çatışma çıktı. Polis, göstericiler gaz bombası ve tazyikli su ile müdahale etti. Göstericiler ise polise taş atarak karşılık verdi.

Burası da Ankara, Taksim'deki gösterilere destek için dün de Ankara'da binlerce kişi Kızılay'a inince ortalık yine karıştı. Yaklaşık 20 bin kişinin Başbakanlık binasının yanında bulunan Güvenpark'ta toplanması üzerine polis yetersiz kalınca Jandarma birliklerinden destek alındı.

İşte Bilançosu (...)" başlıklı haberde İçişleri Bakanı'nın Gezi Parkı Olaylarının bilançosunu açıkladığı haberi; “İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim Gezi Parkı'ndaki olaylarla başlayan süreçte, bugün itibarıyla 48 ilde 90'ın üzerinde gösteri gerçekleştirildiğini, 939 kişinin gözaltına alındığını, bunlardan bir kısmının ifadelerinin tamamlanmasından sonra serbest bırakıldığını söyledi.

Haberin gazete sayfalarında verildiği resim aşağıdadır:

Resim 5:Eylemlere Güvenlik Güçlerinin Müdahalesi

Kaynak: Hürriyet Gazetesinin 1 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

Yine günün en önemli başlıklarından birisi de Başbakan'ın "Eylemcilerden rica ediyorum. Başbakan: Biber gazı kullanımında aşırılık var, Başbakan Erdoğan, Türkiye İhracatçılar Meclisi Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada ilk kez Gezi Parkı'nda yaşananlara değindi ve 'Topçu Kışlası'nı yapacağız. Polis orada dün de vardı, bugün de var, yarın da olacak. Polisin biber gazı kullanımında (kullanımında) aşırılık var. Bakanlık inceleme yaptırıyor. Eylemcilerden eylemlerine son vermesini rica ediyorum' ” dedi.

Ayrıca gazetenin sayfalarında; "Başbakanlık ofisi önünde olaylar (...)", "Kırmızılıdan sonra siyahlı kadın (...)", "Kadir Topbaş: Maalesef üst üste koyarsak birçok yanlıştan bahsedebiliriz (...)", "Suriye Erdoğan'ı istifaya çağırıldı (...)", "Antalya'da Taksim protestosu (...)" başlıklı haberlerde dahil olmak üzere olaylarla ilgili 22 haber ve köşe yazısını sayfalarından aktarmaktadır.

Milliyet Gazetesi; olayları manşetten "Ne Bu Şiddet Bu Celal (...)" diyerek duyurmakta ve o günkü birinci sayfasını neredeyse Gezi Parkı Olaylarına ayırmaktadır.

Resim 6: Milliyet Gazetesinin 1 Haziran 2013 Tarihli 1. Sayfası

Kaynak: Milliyet Gazetesinin 01.06.2013 Tarihli Sayısı.

Gazetenin 1 Haziran tarihli sayısındaki haberlere devam edelim; “Taksim’de Kutlama Beşiktaş’ta Çatışma, Polis Aracını Ateşe Verdiler (...)”, Can Dündar köşesinde “Ecdadımız çarpar (...)” başlıklı yazısıyla GP olaylarına değinmektedir.

Yine aynı gün “Erdoğan: Taksim’e yürüceklermiş (yürüyeceklermiş) dediler Bırakın yürüsünler dedim (...)” haberini sayfalarından okurlarına aktarmaktadır.

Gazetenin 1 Haziran tarihli sayısından aktaracağımız son haber “Polis, Taksim Meydanı’ndan ayrıldı: Gezi Parkı’na yapılması planlanan Topçu Kışlası projesinin durdurulması için yapılan protestolar 5’inci gününde amacına ulaştı.” Bu haberler dışında Milliyet Gazetesi o günkü sayfalarında 10 habere daha yer vermektedir.

Sabah Gazetesi; gazetenin birinci sayfasında GP olayları ile ilgili herhangi bir habere yer vermemektedir, 1. sayfada köşe yazarı Mehmet Barlas’ın yazısının ana başlığı yer almakta ve yazar “Ağaçlar ve İnsanlar (...)” isimli yazısıyla köşesinde olaylara değinmektedir.

Gazetenin iç sayfalarında “Önce yaktılar sonra söndürdüler; Polis ekiplerinin Taksim Gezi Parkı’ndan ayrılmasının ardından, parka giren göstericiler bir prefabrik yapıyı ateşe verdi. Çok

sayıda polis aracını deviren eylemcilerin Taksim Meydanı'ndaki bekleyişi sürüyor.” haberi yer almaktadır. Ayrıca gazete GP olaylarını aktaran 5 habere daha sayfalarında yer vermektedir

Zaman Gazetesi; 1 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin herhangi bir habere yer vermemektedir.

Yeni Şafak Gazetesi; “Erdoğan: Polis yanlış yaptı... Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 20. Olağan Genel Kurulu'nun toplantısında konuştu. Erdoğan Gezi Parkı'nda çıkan olaylarla ilgili de konuştu (...)” haberinin yanı sıra, “Gül'den Gezi Parkı açıklaması (...)” haberini sayfalarından sunmaktadır. Bu haberlerin dışında;

Sosyal medya yalanın dibini gördü! Gezi Parkı'nda yaşanan gerilim, polisin orantısız müdahalesi sosyal medyada yalan bilgi ve fotoğraflarla büyük bir provokasyona dönüştü. Avrasya Maratonu fotoğrafı halk yürüyüşü gibi gösterildi, köpeğe biber gazı sıkın siyahi polis de Türk polisi olarak aktarıldı. İşte çarpıtmalar ve gerçekler. ve “Ünlülerden ölüm provokasyonu. Taksim'de Gezi Parkı için yapılan eyleme destek isteyen bazı ünlülerin, gösterilerde yaralanan Aylin adlı bir genç kadının öldüğü haberlerini yayması dikkat çekti. Topluma örnek olması beklenen bazı sanatçıların da sosyal medyada paylaştığı mesajlar tepkilere sebep oldu.

haberlerini de sunmuş ve bu haberler dışında 6 haberi daha sayfalarından okurlarına aktarmıştır.

Cumhuriyet Gazetesi; birinci sayfada manşetten “Halk Başkaldırdı (...)” haberiyle olayları aktarırken, yine birinci sayfada, “Her yer Gezi (...)” haberini vermektedir.

Gazetenin sayfalarında olaylara ilişkin haberler yer alırken 8. sayfasında “Gezi Parkı Simge Oldu (...)” ve “Hastaneler Yaralı Dolu (...)” haberleri dikkati çekmektedir.

Gazete olaylarla ilgili o günkü sayısında 16 haber ve köşe yazısını sayfalarından okurlarına aktarmaktadır.

Radikal Gazetesi; sayfalarında GP olaylarına ilişkin pek çok habere yer veren gazetede dikkat çeken haberler; “Polis gaz atmaktan yoruldu! (...)”, “Türkiye'nin her şehrinde 'Gezi Parkı' var (...)” manşetleriyle duyurmaktadır.

Gazetenin köşe yazarı Pınar Öğünç köşesinden; “AK Parti kurucusu Ünsal: Milletten üzerinden ölü toprağı kalktı. AK Parti kurucu üyesi Fatma Bostan Ünsal, Gezi Parkı için 6. İdare Mahkemesi'nin verdiği karara rağmen polisin Taksim'den çekilmemesini, "Bu akli anlayamıyorum" dedi.” yazısını aktarmaktadır.

“Başbakan Erdoğan: Polis dün oradaydı bugün de olacak, yarın da! (...)” sözleriyle Başbakan'ın yaptığı açıklamayı sayfalarından aktarmaktadır.

Gazete Türk İşadamları örgütü TÜSİAD'ın olaylara ilişkin görüşlerini sayfalarından, “TÜSİAD: Kamu vicdanı yaralandı TÜSİAD: Gezi Parkı'ndaki gösterilere olağanüstü orantısız güç kullanımı ve hoşgörüsüz müdahale toplumsal uzlaşma arayışında moral bozucu oldu.” satırlarıyla aktarmaktadır.

“Beşiktaş'ta çatışma: Dolmabahçe'de polis aracı yakıldı. Dolmabahçe'de İnönü Stadı yanında bir polis aracı ateşe verildi. Yan yatmış haldeki aracı göstericilerin yaktığı öne sürüldü. Araç alev alev yanarken itfaiye müdahale etmek istedi. Ancak göstericiler itfaiyenin, yanan araca yaklaşmasına izin vermedi.” haberi gazetenin sayfalarından verdiği haberlerden bir diğeri olarak yer almaktadır. Radikal Gazetesini 1 Haziran tarihli sayısında haber ve köşe yazısı olarak GP olaylarına ilişkin 54 haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; güne manşetten, “İki fotoğraf iki Türkiye. İki fotoğraf da bugün Türkiye'de çekildi. Biri Ankara'da. Diğeri Mardin'de. İki fotoğrafın detayı yürekleri dağladı(...)” haberiyle başlarken aşağıdaki resmi sayfalarında kullanmaktadır.

Resim 7: İki Fotoğraf İki Türkiye

Kaynak: Sözcü Gazetesinin 1 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

Gazete, “CHP’li vekillere Kızılay’da gaz (...)” ve “İstanbul’da olaylar bitti Ankara ise karıştı (...)” diye haberleri aktarmaya devam etmektedir. Gazetenin sunduğu bir diğer haber ise, “Gezi Parkı zaferi tüm yurttta. Halk sokakta zaferini kutluyor (...)”.

Köşe yazarı Uğur Dündar ise; “Ey sağduyu neredesin? (...)” diyerek köşesinden olayları aktarıyor. Ayrıca gazetede, “Yandaş medyaya büyük isyan (...)”, “Taksim’de şenlik Beşiktaş’ta gerginlik (...)”, “Adana yanıyor (...)”, “Facebook ve Twitter’a sansür (...)” başlıklı haberler sunulmaktadır. Gazetede olaylara ilişkin 1 Haziran günü 29 haber yer almaktadır.

4.2. Gezi Parkı Olaylarının En Yoğun Döneminde Basında İşlenişi

Gezi Parkı’nda çevreci bir eylem olarak başlayan ve bir haftadan az bir sürede neredeyse tüm Türkiye’ye yayılan ve şiddeti her geçen gün artan eylemler devam etmektedir. Polis müdahale ediyor, eylemler durmuyor. Dünya ve Türk basını adeta tek gündemle meşgul, Gezi Parkı Olayları. Olayları kaldığımız yerden aktarmaya devam ediyoruz.

02 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; “Beşiktaş’ta gerginlik devam ediyor. Bezmi Alem Valide Sultan Camisi revire döndü (...)” haberi ile birinci sayfadan olaylara giriş yapıyor, yine gazetenin birinci sayfasında, “Taksim’de son durum. Gezi Parkı eyleminin altıncı gününde Taksim Meydanı bir kez daha doldu. Akşam saatlerinde Taksim Meydanı’nda toplanan göstericiler, sloganlar atarak Gezi Parkı’na destek oldular (...)” haberini aktarmaktadır.

“Ankara ve İzmir yine karıştı. Taksim Gezi Parkı eylemine destek amacıyla Ankara, İzmir ve Adana’da toplanan gruplara müdahale etti. Ankara’ da polis göstericilere müdahale etti. 100’ün üzerinde gösterici gözaltına alarak Ankara Emniyet Müdürlüğü’ne götürüldüğü öğrenildi.” haberi gazetenin sayfalarından aktardığı diğer bir haber olarak göze çarpmaktadır.

Gazetede göze çarpan haberler sırasıyla; “Gündem Twitter. Başbakan Tayyip Erdoğan, Taksim Gezi Parkı’nda başlayan ve hızla tüm ülkeye yayılan gösterilerin faturasını sosyal medyaya kesti. Erdoğan, ‘Şu anda Twitter denilen bir bela var, yalanın daniskası burada’.”, “Kırmızı

boyalı su (...)", "Anonymous Gezi Parkı için hack'ledi (...)" haberleri ile birlikte 18 haber ve köşe yazısı gazetenin sayfalarında yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; güne manşetten "Özgürlük Parkı. Köşk Devreye Girdi, Başbakan Polisi Çekti, Halk Taksim'e Çıktı (...)" haberiyle başlarken, yine gazetenin birinci sayfasında şu haberler yer almaktadır. "Polise İnceleme (...)", "Köprüden Tarihi Geçiş (...)", "Birçok Ülkede Ortak Eylem (...)", "Sanatçılar Destek Verdi (...)" ve "Topbaş: Hepimiz Dersler Çıkardık (...)" haberleri yer almakta ve gazetenin köşe yazarlarının olaylara ilişkin yazılarına yer verilmektedir.

Gazetede GP olaylarına ilişkin haber ve köşe yazısı olarak, 22 haber yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; manşetinde "Gaz Kesildi Sis Dağıldı (...)" haberiyle okurlarıyla buluşan gazete, sayfalarında "Provokasyona Dikkat (...)" haberine yer vermektedir. Gazetenin sayfalarında tekrar niteliğinde olan haberlerle birlikte haber ve köşe yazıları da dahil olaylarla ilgili dokuz haber yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; güne olaylara ilişkin "Güvenlik güçleri çekildi, kriz yatıştı (...)" haberiyle başlarken, "Ankara ve İzmir de karıştı: 939 gözaltı (...)", "Topbaş: Taksim'de AVM'ye ihtiyaç yok (...)", "Orantısız güç'e işlem yapılacak (...)", "Polis, Kızılay'daki göstericileri dağıttı (...)", "Beşiktaş'ta göstericiler polise torpille saldırdı (...)", "Çorlu'da Gezi Parkı'na tencereli destek (...)", "İzmir'de 'Gezi Parkı' protestocuları polisle çatıştı (...)", "Taksim'de milyonlarca liralık zarar var (...)" haberleri sayfalarda dikkat çekerken, Zaman Gazetesinin 2 Haziran tarihli sayısında 43GP haberi yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; güne manşetten "İşte Gezi Parkı olaylarının bilançosu. İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim Gezi Parkı ile ilgili yaşanan olaylarda 115 güvenlik görevlisinin yaralandığını, 58 vatandaşın da hastanelerde tedavilerinin sürdüğünü söyledi." haberiyle giriş yapan gazetenin sayfalarında dikkat çeken haberler ise sırasıyla şu şekildedir:

"Bu öfkeyi kim yönetiyor. Taksim Gezi Parkı'nda ağaçların kesileceği iddiasıyla başlayan gösteriler Ankara, İzmir ve 46 ile sıçradı. Başbakan Erdoğan'ın itidal çağrısı ve CHP'nin Taksim'de miting yapmasına izin vermesinin ardından polis çekildi. Medyanın körüklemesiyle, düzenlemeye tepkiyi ve CHP muhalefetini aşan öfke dalgasını kimin yönettiği sorusuna cevap aranıyor."

Gazetede olaylara ilişkin diğer haberler ise kısaca şöyle aktarılmaktadır; “Erdoğan: Taksim'e cami de yapacağız (...)”, “Başbakan Erdoğan'dan sosyal medya eleştirisi! Twitter denen bir bela var (...)”, “Ankara'da 'Gezi' bilançosu. Ankara'da meydana gelen olaylarda 16 belediye otobüsü tahrip edildi, 6 BELSO aracı yakıldı (...)”, “Eylemcileri ezen araç sürücüsü yakalandı! (...)” Bu haberlerle birlikte gazetenin o günkü sayfalarında 12 GP haberi yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; güne manşetten “Halkın Zaferi (...)” haberiyle girerken haberin detayında “ Türkiye daha önce görülmemiş bir direniş yaşadı. Hükümet geri adım attı (...)” diye anlatmaktadır. Yine gazetenin birinci sayfasında; “ Devreye Gül Girdi (...)”, “Erdoğan Rica Etti (...)”, “Artık İstifa Etmelisin (...)” başlıklı haberler yer almaktadır.

Gazete Birinci sayfasında kısa başlıkla verdiği haberlere 4. sayfasında devam etmektedir. Cumhurbaşkanı Sayın Abdullah Gül’ün açıklamalarını dördüncü sayfada “Polis Ölçü Olmalı” başlıklı haberle okurlarına sunmaktadır.

Gazetenin yedinci sayfasında CHP’nin Kadıköy Mitingini iptal etmesini “Miting İptal, Hedef Taksim! (...)” haberiyle aktarmaktadır.

Gazetenin iç sayfalarında da GP olaylarına ilişkin haberler aktarılmaktadır, haber başlıkları kısaca; “Gece boyu direniş (...)”, “Kıtaları aştılar (...)”, “Evlerden büyük destek (...)”, “Çarşı TOMA’ya karşı (...)”, “ Ayyaşın torunları ayıldı (...)”, “Her yer Taksim adım başı direniş (...)” Gazetede bu haberlerde dahil olmak üzere o gün GP olayları ile ilgili 38 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; ilk haber olarak gazetenden “İçişleri Bakanı Güler: Taksim'e müdahale etmeyeceğiz (...)” haberini aktaralım. Gazetenin gündemi de sayfaları da GP olaylarına ilişkin haberlerle dolu, aktarmaya devam edelim; “Taksim Meydanı'nda sessiz sabah. Taksim Meydanı ve Gezi Parkı'nda akşam saatlerine göre sayıları oldukça azalan kalabalığın bekleyişi sürüyor (...)”, “Taksim ve Gezi Parkı'nda eylemcilerden temizlik seferberliği (...)”, “Polis Ankara ve İzmir'de göstericilere müdahale etti (...) Gezi Parkı'ndaki eyleme destek vermek için Ankara ve İzmir'de toplanan kalabalık gruplar bugün yeniden polisin biber gazlı müdahalesi ile karşı karşıya kaldı”.

Gazetenin hemen hemen her sayfasında bir GP olaylarına ilişkin habere rastlamak mümkün, haberlerden başlıkları vermeye devam edelim; “Gezi parkı eyleminde AKM'ye 'boyun eğme' pankartı (...)”, “Erdoğan: AKM yıkılacak, Taksim'e cami de yapılacak. Başbakan Erdoğan, Gezi Parkı için yapılan protestoları eleştirmeye devam etti. Erdoğan, Taksim'e Topçu Kışlası'nın yanında iki proje daha yapılacağını belirterek "AKM inşaallah yıkılacak. Muhteşem bir opera olarak kültür merkezi yapacağız. Evet, cami de yapacağız. Ben bunun iznini gidip de birkaç çapulcudan alacak değilim" dedi.”

“Kılıçdaroğlu'ndan Gezi Parkı açıklaması. CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu, Başbakan'ın Gezi Parkı eylemleriyle ilgili sözlerini değerlendirdi. Kılıçdaroğlu, "Ben de 1 milyon kişi toplarım diyorsa bu da başka bir bölücülüktür" dedi”, gazetede yer alan diğer bir haber. Gazetede GP olaylarına ilişkin haber ve köşe yazısı dahil toplam 34 haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; “Gavur İzmir'e Gavur Eziyeti (...)” haberiyle ön sayfadan giriş yapıyor GP olaylarına gazete, yine birinci sayfasından, “Tayyip Konuştukça Halk İsyen Ediyor (...)” haberini okurlarına aktarmaktadır.

“Beşiktaş karıştı! Akaretler'de eylemciler iş makinesi kaçırmak için TOMA kovaladı! (...)” haberi dikkat çeken bir diğer haber. Gazeteden haberleri aktarmaya devam edelim; “Adana'da Silah Zoruyla Gözaltı, Ankara'da Çok Sert Müdahale (...)” yine gazeteden aktarılan haberlerden birisi, sözcü gazetesi de Başbakanın “Facebook'ta Twitter'de Bela (...)” sözlerini haber olarak aktarmaktadır.

Sözcü Gazetesinde GP olaylarına ilişkin 29 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

03 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Gezi Parkı Olayları bugünde devam etmekte ve haberler basında aynı hızla aktarılmaktadır. Bugünün gazetelerinden önemli haber başlıklarını vermeye devam ediyoruz.

Hürriyet Gazetesi; gazete manşetten “Taksim'de Gaz Korkusu. Gezi Parkı'nda arbede: 2 yaralı (...)” haberiyle çıkmaktadır. Güne olaylara ilişkin haberleri sayfasından aktaran gazetenin önemli haberleri;

“ABD Dışışleri Bakanı'ndan Gezi Parkı açıklaması (...) ABD Dışışleri Bakanı John Kerry, Taksim Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olarak, "polis tarafından aşırı güç kullanımına dair haberlerden kaygı duyduklarını" söyledi”.

“Ankara'da polis müdahalesi (...) Taksim Gezi Parkı'ndaki olayları protesto için Ankara'nın farklı semtlerinde toplanan gruplara polis müdahale etti (...)” gazetesinin aktardığı diğer bir haber.

İzmir Valisi'nin GP olaylarına destek veren İzmirli vatandaşlara hitaben söylediği şu sözler gazetesinin sayfalarında yer almakta; “Vali Toprak: Çocuklarınıza sahip çıkın(...)”.

“Sabancı Holding'den AKM açıklaması (...)”, “Dünyanın gözü Gezi Parkı olaylarında (...)”, “Kılıçdaroğlu: Kamu malına zarar verilmesini kabul etmeyiz (...)” başlıklı haberlerde gazetede yer almakta ve bu haberler dışında GP olayları ile ilgili 14 haber daha gazete sayfalarından okurlara aktarılmaktadır.

Milliyet Gazetesi; manşetinden Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün “Mesaj Alınmıştır. İyi niyetli olarak verilen tüm mesajlar alınmıştır. Muhakkak günü geldiğinde gereği yapılacaktır (...)” sözleriyle vatandaşlara sağduyuyu çağırısı aktarılmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasından diğer haberler ise; “Gül bugün Arınç'la görüşecek (...)”, Başbakan'ın eylemlerin dış bağlantılı olduğu ile ilgili açıklamasının yer aldığı “Tencere Tava Hep Aynı Hava (...)” haberi, “Tarihi Cami Revir Gibiydi (...)”, “Eylemlerin İlk Kurbanı Mehmet (...)”, “ABD: Aşırı Güç Kaygı Veriyor (...)”, “ 5 Polis Birden Yerde Vurdu (...)”, “Borsada 10 Yılın En Büyük Düşüşü (...)” ve “Kılıçdaroğlu Köşke Çıktı (...)” haberleri aktarılmaktadır.

Gazetenin 3 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin haber ve köşe yazısı olarak toplam 36 haber yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; ilk haber olarak “Cumhurbaşkanı Gül, Arınç'la görüşecek (...)” haberini sayfalarında vermektedir. Diğer bir haber ise; “Başbakan'dan açıklama (...) Başbakan Erdoğan, Taksim Gezi Parkı'ndaki olayların, aşırı uçların organize ettiği bir eylem olduğunu söyledi(...)”.

Sabah gazetesi Cumhurbaşkanı'nın açıklamalarını, "Cumhurbaşkanı Gül, Taksim Gezi Parkı'ndaki olaylarla ilgili iyi niyetli mesajların alındığını söyledi(...)" sayfalarından aktarmaktadır.

"Sosyal medya bu afişle çalkalanıyor. Menderes'i astılar, Özal'ı zehirlediler, şimdi de Erdoğan'ı yemeye çalışıyorlar. Türkiye kirli oyunun farkına varıyor (...)" gazetenin bir diğer haberi olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca gazetede olaylara ilişkin 6 haber daha yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; manşetinden "Çevre duyarlılığı yakıp yıkmaya dönüştü. Taksim Gezi Parkı eylemlerinin amacından uzaklaştığını belirten çevreci örgütler ve sivil toplum kuruluşları, vatandaşları sağduyuya davet etti. Çevre Dostları Derneği Başkanı Ülker Durukan, 'Yeşilin korunmasını isterim ama olay çevre olayı olmaktan çıktı.'" haberiyle güne başlarken, "Gezi Parkı olayları, darbe öncesinde yaşananlarla benzerlik gösteriyor (...)" "Dolmabahçe'de bitmeyen gece. Taksim Meydanı'nın yayalaştırılması projesi kapsamında Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilerek tarihi Topçu Kışlası'nın yeniden inşa edilecek olması sebebiyle başlayan olaylar 7. gününe de olaylı başladı (...)" haberleriyle devam etmektedir.

"Eylemciler polis aracını yaktı (...)", "Taksim'de hasarın bilançosu büyük (...)", "İzmir'de AK Parti ilçe binası ateşe verildi (...)", "AB Temsilcisi'nden barış ve diyalog çağrısı (...)", "Sağlık-Sen: Sokak eylemlerinin amacı demokrasi dışı güçlere hizmettir (...)" haberleri dahil olmak üzere Zaman Gazetesi sayfalarından toplam 19 haberle GP olaylarına yer vermektedir.

Yeni Şafak Gazetesi; güne "Türkiye demokratik seçilmiş hükümete sahip. Beyaz Saray Sözcüsü Carney, protestocuların büyük çoğunluğunun, haklarını ifade eden barışçıl, kanunlara saygılı, normal vatandaş olduklarına inandıklarını ifade etti. Carney" Türkiye demokratik şekilde seçilmiş hükümete sahip" dedi." haberiyle başlarken sayfalarında GP olayları ile ilgili şu haberlere de yer vermektedir.

"Tayyip Erdoğan'ı kimseye yedirmeyiz. Başbakan Erdoğan'ın Başdanışmanı Yalçın Akdoğan, Gezi Parkı eylemlerini Habertürk'e değerlendirdi (...)" bir diğer haber başlığı olarak göze çarpmaktadır. Ayrıca gazetenin sayfalarında;

"Yalanın en büyüğü! Gezi Parkı eylemlerinde yaşanan provokasyonlara her geçen gün bir yenisi daha ekleniyor. Provokatörler, Nisan ayında gerçekleşen olayı, Gezi Parkı eylemlerinde

yaşanmış göstererek sosyal medyada paylaştı (...)", "Cumhurbaşkanı'ndan sağduyu çağrısı (...)" ve, "Sığındıkları camide içki içtiler! Taksim Gezi Parkı olayları sırasında göstericileri Dolmabahçe'deki Bezmi Alem Valide Sultan Camii'ni adeta üs olarak kullandığı ortaya çıktı. Göstericilerin yaralanan arkadaşlarını camide tedavi ettiği ve camiye ameliyathaneye çevirdiği anlaşıldı. Çöplüğe dönen camide çok sayıda sağlık malzemesinin yanı sıra bira şişesi ve sigara paketi de yer alıyor." haberiyle birlikte gazetede GP olayları ile ilgili 18 haber yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; güne manşetten "Halkla Çatışıyor. Erdoğan konuştu yurttaşlar alanlara aktı. Çok sayıda kentte polis yine terör estirdi (...)" haberiyle başlarken birinci sayfasından göze çarpan diğer haberler ise şu şekildedir;

"Başbakan Özür Dilesin (...)", "Her Yer Taksim (...)", "Dünya Gezi Parkı'ndaydı (...)" göze çarpan birinci sayfa haberleri olarak yer almaktadır.

Gazetenin değer sayfalarında ise; "Direnişe Devam (...)", "Gece Nöbet Sabah Temizlik (...)", "Erdoğan Geriyor (...)", "Halktan Özür Dilesin (...)" "İlk Ölüm Ankara'da (...)", "Polis Ateş açtı (...)" haberleri göze çarpan başlıklardır.

Gazetede GP olaylarına ilişkin toplamda 33 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; ilk haberimiz "Parkta polissiz gün 'bayraksız' bir miting (...)" olarak yer almaktadır.

"Ankara'da 500 gözaltı. Ankara'da Gezi Parkı protestosuna katılan eylemcilere polis, biber gazı ve tazyikli suyla büyük müdahalede bulundu (...)" gazetenin birinci sayfasında yer alan ikinci haber.

"Anıtkabir'i de' yıkamadan istifa etti! AK Parti İnebolu Gençlik Kolları Başkanı Ferhat Küpoğlu, sosyal paylaşım sitesi Twitter'dan yaptığı açıklama sonrası istifa ettiğini açıkladı." göze çarpan diğer bir haber olarak gazetede yer almaktadır.

"İzmir'de iki kişi plastik mermiyle vuruldu. İzmir'in Gündoğdu Meydanı'nda gösteriler dün de sürdü. Olaylar sırasında iki kişi polisin plastik mermiyle ateş etmesiyle yaralanırken 300'e yakın gösterici gözaltına alındı (...)"

“Dünyanın gözü 'Gezi Parkı' olaylarında (...)”, “Time: 'Taksim, Erdoğan'ın Tahrir'i mi olacak?’ (...)”, “Cumhurbaşkanı Gül: Demokrasi sadece seçim değildir (...)”, “Ethem Sarısülük polis kurşunuyla mı vuruldu? (...)”, “Gösterilerde ilk can kaybı (...)” gazetede GP olaylarına ilişkin yer alan haberlerden bazıları olarak göze çarparken, aynı gün gazetede GP olaylarına ilişkin toplam 31 haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; GP olayları ile ilgili olarak birinci sayfasından “Beşiktaş'ta gaz, Gezi'de arbede! Gümüşsuyu'nda göz gözü görmedi, Gezi Parkı'nda 2 kişi yaralandı. İstanbul'da Taksim Meydanı ve Gezi Parkı yaşanan bir ‘panik kazası’ dışında dün sakin bir gece geçirirken Gümüşsuyu ve çevresinde gazdan göz gözü görmedi. Beşiktaş'ta ise olaylar vardı.” haberini aktarmaktadır.

“Belediyeden polise şok: Size su yok! Antalya Büyükşehir Belediyesi polislin TOMA'larına su vermedi (...)”, “Yandaş medyaya büyük tepki. NTV binasının önünde yapılan protesto sonrasında Sabah -ATV binasının önünde de eylem yapıldı. Taksim Gezi Parkı eylemleri ve medyanın suskunluğu izleyicilerin tepkisini çekmeye devam ediyor (...)” haberlerini okurlarıyla paylaşmaktadır.

“Türkiye direnişeyken Afrika gezisine çıkan Başbakan Erdoğan'ın, havalimanında yaptığı toplantıda gergin anlar yaşandı. Reuters muhabirinin sorusu Erdoğan'ı çok sınırlendirdi(...)” haberi gazetenin bir diğer haberi olarak göze çarparken, Sözcü Gazetesinde aynı gün GP olayları ile ilgili 38 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

04 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; olaylar tüm hızıyla devam ederken gazete güne “Taksim şölenu. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın açıklamaları ve Cumhurbaşkanı Abdullah Gül'ün Köşk'te BDP'lı Sırrı Süreyya Önder ile yaptığı görüşmeden çıkan 'eylemler şölene dönüşmeli' mesajının etkisiyle bu akşam Taksim Meydanı'nı şölen alanına döndü.” haberiyle başlamaktadır.

“Cumhurbaşkanı Abdullah Gül: Gezi Parkı eylemleri Ortadoğu'ya değil batıya benziyor (...)” haberi göze çarpan haberler arasında yer alırken diğer bir haber ise; “Polisten Deste Deste Gül. Antalya'da Polis eylemcilere güller dağıttılar (...)” haberidir.

“Çivi timine soruşturma. İzmir Valiliği, Taksim Gezi Parkı'ndaki olayların ardından başlayan protestolara sopalarla katılan bazı kişilerin darp olaylarına karıştığı iddiaları üzerine İçişleri

Bakanlığı'ndan soruşturma başlatılmasını talep etti.” gazete sayfalarında yer alan başka bir haber.

“F.Bahçe taraftarından 'Tarihi çağrı'. Gezi Parkı nedeniyle devam eden protesto gösterilerinde bir arada hareket etme kararı alan üç büyük kulübün taraftar gruplarının bu yakınlaşması, ilerleyen dönemlere de yansıtacağı benziyor (...)” haberi gazeteden aktaracağımız son haber. Bu haberlerle birlikte gazetede GP olaylarına ilişkin 21 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; güne “Arınç Gül ile görüşmesinden sonra şu açıklamaları yaptı. Başbakan vekili Bülent Arınç, Gezi Parkı olaylarına ilişkin bir basın toplantısı düzenledi. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül tarafından kabul edilen Arınç, basın toplantısında, “Polisimiz tarafından gösterilerin ilk zamanlarında ortaya konan aşırı tedbir, haklı olarak tepki toplamıştır. Bununla ilgili incelemeler de idari yoldan başlatılmıştır. Ancak son 5 gündür polis, büyük bir fedakarlık içinde, vakar ve sağduyu içinde bu milletin bir evladı olarak, milletin kendi evlatlarına karşı son derece hassas bir konumdadır” dedi.” haberiyle başlamıştır.

Gazeteden diğer haberler ise kısaca şunlardır; “Taksim Meydanı'nda şenlik havası (...)”, “Eli sopalılar sivil polis çıktı (...)”, “Çarşı'dan önemli duyuru: Semtimizi olaylardan uzak tutalım(...)”, “Erdoğan Twitter'ı suçluyor ama yardımcıları da Twitter kullanıyor (...)” haberleri gazete sayfalarında yer almaktadır.

Milliyet Gazetesinin 4 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin toplam 36 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; birinci sayfasında ilk haber olarak “Gezi Parkı olayında kritik gelişme. Başbakan Vekili Bülent Arınç, yarın Taksim platformu heyetini kabul edecek (...)” yer almaktadır. Diğer birinci sayfa haberi ise; “Twitter rekortmeni ‘yedirmeyiz’ yazısı (...)” olarak yer almaktadır.

Gazetenin sayfalarında yer alan diğer haberler ise; “Taksim olaylarına inceleme. Bakan Güler, TBMM Genel Kurulu'nda Gezi Parkı protestolarına ilişkin açıklamalarda bulundu(...)”, “Arınç konuştu faiz düştü (...)”, “Arınç'tan birlik çağrısı (...)”, “Kadir İnanır'dan Gezi Parkı çağrısı. Sanatçı Kadir İnanır, Taksim Gezi Parkı'nda başlayan olaylarla ilgili diyalog çağrısında bulundu(...)” haberleri yer almaktadır. Sabah Gazetesi sayfalarında GP olayları ile ilgili toplam 14 habere yer vermektedir.

Zaman Gazetesi; manşetinden verdiği haber “İş makinesiyle Başbakanlık Ofisi’ne saldırdılar (...)” diyerek güne başlamaktadır. Habere ilişkin fotoğrafı sayfalarından okurları ile paylaşmaktadır.

Resim 8: İş makinesiyle Başbakanlık Ofisi’ne saldırdılar

Kaynak: Zaman Gazetesinin 4 Haziran 2013 Tarihli Sayısından Alınmıştır.

Gazetede yer alan diğer bir haber ise; “Sağduyu ve diyalog, kurulan tezgâhı bozacaktır (...)”, “Twitter’da yalan haber rüzgarı sınırı aştı! (...)” göze çarpan bir diğer haber olarak sayfalarda yer almaktadır.

Gazete GP olaylarını sayfalarında şu haberlerle okurları paylaşmaya devam etmektedir; “Eylemde liselileri öne sürdüler (...)”, “Eylemcilerin yaptığı yağmanın dehşet görüntüleri ortaya çıktı (...)”, “AK Parti Çiğli ilçe binası kundaklandı (...)”, “Ankara’da gece sükunet hakimdi (...)”, “Beşiktaş’ta ‘Gezi Park’ eylemleri. 1 polis yaralandı, çok sayıda gözaltı var (...)”

Zaman Gazetesi 4 Haziran günü sayfalarından toplam 22 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; manşetinden, “Meydanda Yabancı Var (...)” haberiyle güne başlarken, ABD’nin açıklamalarını “Beyaz Saray’dan flaş Gezi Parkı açıklaması! Beyaz Saray Sözcüsü Carney, Başbakan Yardımcısı Arınç’ın, aşırı güç kullanımından dolayı özür dileyen açıklamalarını memnuniyetle karşılıyoruz” diyerek okurlarına aktarmaktadır.

“Polisten Twitter baskını: 16 gözaltı! İzmir’de sosyal paylaşım siteleri üzerinden asılsız haber yaydıkları ileri sürülen 16 kişi gözaltına alındı (...)”, “Eylemciler: Kırmızı Çevik Kuvvet: Beyaz. Dün gece Avcılar’da toplanan eylemcilerle karşı karşıya gelen Çevik Kuvvet ekipleri,

eylemcilerin ısrarına dayanamayıp onlarla beraber üçlü çekmesi büyük beğeni kazandı.” haberleri gazetenin birinci sayfasında yer alan haberlerden bazılarıdır.

Yeni Şafak Gazetesi 'de Başbakan Yardımcısının açıklamalarını sayfalarından, “Bülent Arınç'tan Gezi Parkı açıklaması. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç O ilk olayda çevre duyarlılığıyla hareket edenlere karşı yapılan aşırı şiddet gösterisi yanlıştır o insanlarımızdan özür diliyorum” diye okurlarıyla paylaşmaktadır.

Gazeteden son olarak aktaracağımız haber ise; “Otopside "ateşli silah" bulgusuna rastlanmadı. Hatay Cumhuriyet Başsavcılığı, protesto gösterileri sırasında hayatını kaybeden Abdullah Cömert'in otopsi sonucuna ilişkin açıklama yaptı(...)” haberidir. Aynı gün gazetede GP olaylarına ilişkin toplam 16 haber yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; gazete güne manşetten, “Tek O Anlamadı (...)” diyerek başlarken birinci sayfada yer alan haberler arasında, “Binlerce Yaralı Var (...)” ve “Başkent Gaz Altında (...)” haberleri yer almaktadır.

Gazetenin diğer sayfalarında yer alan haberler ise; “Biber Gazı İnsan Hakları İhlali (...)”, “Gezi'de Festival Var (...)”, “Beşiktaş'ta Polis Dehşeti (...)”, “Ankara'da Meydan Savaşı (...)”, “Eli Sopalılar Kim? (...)” başlıklı haberler olarak gazetede yer alan haberlerden bazılarıdır.

Aynı gün Cumhuriyet Gazetesi GP olayları ile ilgili haber ve köşe yazısı olarak 46 habere sayfalarında yer vermektedir.

Radikal Gazetesi; 4 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin 90 haber ve köşe yazısına yer vermekte olup; bu haberlerden öne çıkanlar şunlardır:

“Bu eylemcileri tutuklayamazsınız çünkü (...) Ankara 3. Sulh Ceza Mahkemesi, ‘ Gezi Parkı ’ eylemleri nedeniyle gözaltına alınan 12 şüpheli için çarpıcı bir karara imza attı. Mahkeme, savcılığın tutuklama talebini reddederek “Vatandaşlık hakkımı, demokratik hakkımı kullandım” diyen şüphelilerin ‘tutuklanması için gereken şartların oluşmadığına’ hükmetti”.

Gazeteden aktarılan bir diğer haber ise; “Kara bilanço: 1 ölüm, en az 2 bin 500 yaralı. Gösterilerde ilk can kaybı: İstanbul'daki gösterilerde kalabalığın üzerine sürülen otomobilin altında kalanlardan Mehmet Ayvalıtaş hayatını kaybetti.” haberidir.

Radikal Gazetesinden aktaracağımız son haber ise; “İstanbul polisi gerilimi düşürme kararı aldı. Yedi gündür süren Gezi Parkı eylemleri nedeniyle İstanbul Emniyeti'nde kriz masası kuruldu. Bütün Şube Müdürleri toplantı yaparak gerginliklerin nasıl giderileceği yönünde görüş bildirdi” haberidir. Gazetede yer alan diğer haberler o günkü yazılı basında yer alan haberlerin benzeri niteliğinde olduğundan ayrıca aktarılmasına gerek duyulmamıştır, gazetede toplam 43 haber GP olayları ile ilgilidir.

Sözcü Gazetesi; ilk haberimiz “Canlı yayında penguenli eylem. Taksim Gezi Parkı direniş eylemlerinin en şiddetli şekilde yaşandığı anlarda CNN International bile Gezi Parkı eylemlerini verirken CNN Türk, penguenlerle ilgili belgesel yayınlamıştı. Penguenler o günden sonra direnişçilerin ‘yandaş basın’ı hedef alırken sıklıkla kullandığı bir simge haline geldi. Son olarak bu konuda ilginç bir girişim gerçekleşti. Aykırı Sorular programına katılan ünlü oyuncu Sermiyan Midyat, canlı yayında gömleğini çıkardı. İçine giydiği tişörtte CNN Türk logolu penguenlerin fotoğrafı yer alıyordu.”

“O camide içki içilmedi. Gezi Parkı olaylarında eylemcilerin sığındığı camide yaşananlar. İstanbul Beşiktaş'taki eylemlerde göstericiler Bezm-i Alem Valide Sultan Camii'ne sığınmış, cami revire dönmüştü. O caminin müezzini o gece yaşananları anlattı. Aksam.com.tr'den Alaz Kuseyri'ye konuşan müezzin, ‘Polis camiye gaz sıktı’ ve ‘camide içki içildi’ iddialarını yalanladı”.

“Kocasakal: ‘Haşere ilaçlamıyorsunuz burada (...)’, “Eski Bakan Günay, "AKP vicdanının biraz 'Yeter artık' deme gayreti olabilir diye düşünüyorum (...)”, “Emniyet Müdürü: Onlar polis (...)” haberleri gazetede yer alan diğer haberlerdir. Bu haberlerle birlikte gazetede GP olayları toplam 32 haberle okurlarına aktarılmaktadır.

05 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; güne “Ankara'da 'Gezi' eylemine polis müdahalesi. Ankara'da, Taksim Gezi Parkı'ndaki eyleme destek vermek amacıyla Kızılay Meydanı'nda bulunan göstericilere polis biber gazı ve tazyikli suyla eylemcilere müdahalede bulundu(...)” haberiyle manşetten giriş yapmaktadır.

ABD'li ünlü düşünür ve dilbilimci Noam Chomsky'nin Taksim Gezi Parkı protestolarına desteği sürüyor haberini, “Noam Chomsky'den Gezi Parkı'na destek: Ben de çapulcuym” başlığıyla okurlarına aktarmaktadır. Gazetede yer alan bir diğer haber ise, “Gezi' protestosu için sendikalar sivil toplum örgütleri iş bıraktı(...)” haberidir. Bu haberler dışında gazetede GP olayları ile ilgili 15 haber daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; güne manşetinden “Yumuşama Adımı (...)” haberiyle giriş yapıyor, haberin ayrıntılarında Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç’ın Cumhurbaşkanı ile yaptığı görüşme sonrası yaptığı açıklamalar ile tansiyonu düşürme çabaları anlatılmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Gümüşsuyu’nda Gaz ve Twett (...)”, MHP lideri Devlet Bahçeli’nin “Gaz Altında Bile Gaza Gelinmemeli (...)”, BDP eşbaşkanı Demirtaş’ın “Halk Öfkesini Anketlerle Ölçemezsiniz (...)” ve CHP başkanı Kılıçdaroğlu’nun “İnatla Ülke Yönetemezsiniz (...)” haberleri yer almaktadır.

Gazetenin 5 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin toplamda 42 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; “Gösterileri kana bulayacaklardı. Taksim Gezi Parkı’nı bahane ederek sürdürülen eylemler kapsamında İzmir Gündoğdu Meydanı’ndaki gösterileri kana bulamak isteyen üç zanlı yakalandı (...)” haberi gazetenin birinci sayfasında yer alan ilk haber, bu haberi sırasıyla; “İsteklerin sonu yok. Başbakan Vekili Arınç ile görüşen Taksim Dayanışması üyeleri daha sonra yaptıkları açıklama ile taleplerini sıraladılar (...)” diğer bir haber olarak birinci sayfadan vereceğimiz haberdir.

“Eylemcilerle Polisin Kandil Hatırası (...)”, “Polisten CHP’li Gök’e Suç Duyurusu (...)”, “Gezi olaylarıyla ilgili şok iddia. Olayları provoke eden yabancıların da bulunduğu kişiler gözaltına alındı (...)” haberleri gazetenin 5 Haziran tarihli sayısında yer alan diğer haberlerden bazıları, ayrıca GP olaylarına 11 haberde daha yer verilmektedir.

Zaman Gazetesi; “Gezi Parkı gözaltısı 82 kişi adliyede. Gezi Parkı protestolarına ilişkin gözaltına alınan 6’sı çocuk 82 kişi İstanbul Adalet Sarayı’na getirildi (...)”, “Öğretmenlerden öğrencilere: Ne kadar slogan, o kadar not (...)”.

“Hükümetin özrü olumlu, artık taşlı sopalı eylemler son bulsun. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşen Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, hükümet adına yaptığı açıklamada tansiyonu düşüren mesajlar verdi. Çevrecilere yönelik şiddet sebebiyle özür dilediğini belirten Arınç, Topçu Kışlası diye bilinen yerde bir betonlaşma olacağı bilgisini edinen yurttaşlar, yurtseverliğin gereği olarak eylem başlattı”.

“Engelliye yardım eden başkomiseri yaraladılar (...)”, “Eylemciler kask, maske ve çelik yelek giymeye başladı (...)”.

“Taksim eylemcilerine tepki gösterenler Başakşehir’de yürüdü. Taksim Meydanı’nı yayalaştırma projesi kapsamında Gezi Parkı’na Topçu Kışlası’nın yeniden inşa edilmek istenmesi üzerine İstanbul başta olmak üzere birçok şehirde başlayan olaylar devam ederken, Taksim’de yasa dışı sol örgütlerin provakasyonu ile yıkıma dönüşmesi tepkilere sebep oldu.”

“Göstericiler araçlara ve polise havai fişekle saldırdı (...)”, “Eylemciler polise kandil simidi dağıtıp, hatıra fotoğrafı çekti (...)” haberleri Zaman Gazetesinin GP olaylarına ilişkin verdiği haberlerden bazılarıdır. Ayrıca gazetede toplamda GP olayları ile ilgili 29 haber yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; güne manşetinden “Davutoğlu’ndan ABD’ye sert cevap. Ahmet Davutoğlu ABD Başkan Yardımcısı John Kerry’i arayarak, Gezi Parkı olaylarından dolayı Türkiye’ye yönelik eleştirilere tepkisini dile getirdi (...)” haberiyle okurlarıyla buluşmaktadır.

Gazetede ayrıca; “Taşla değil sevgiyle konuşalım. Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez, "Cenabı hakkın verdiği vasıtalarla, dille, kalple, akılla birbirimizle konuşalım. Taşla, sopayla, gazla, bombayla değil.” haberi birinci sayfadan verilmektedir.

“Hükümete 7 talep iletiler. Taksim Dayanışma Platformu ile Bülent Arınç görüşme yaptı. Yapılan açıklamada hükümetin atacağı adımların belirleyeceği olacağı bildirildi. Taksim Platformu taleplerini içeren belgeyi Bülent Arınç’a iletti.” haberi ile “Polisten güldüren anons. Ankara’da devam eden Gezi Parkı’na destek eylemlerinde ilginç bir olay yaşandı (...)” dikkat çekici haberler olarak gazetede yer almaktadır. Gazetenin 5 Haziran tarihli sayısında toplamda 19 GP olayları haberi yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; güne manşetinden “Gençler Ders Veriyor. Özgürlük ve demokrasi uğruna korkuyu yıkarak yeni bir siyasi iklim yarattılar (...)” başlıklı haberle başlayan gazetenin birinci sayfasında ayrıca, “Sopayla Öldürdüler (...)”, “Çapulcular Bugün Grevde (...)” haberleri yer almaktadır.

Gazetenin iç sayfalarında ise; “Arınç’tan Polis Terörü İtirafı (...)”, “Gezi Meclisi Gerdi (...)”, “Hatay’dan Acı Haber (...)” dikkat çekici haberler olarak göze çarpmaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi sayfalarında toplam 46 GP olayları ile ilgili habere yer vermektedir.

Radikal Gazetesi; olaylara ilişkin öne çıkan haberler gazetede şu şekilde işlenmektedir;

“Gezi Parkı'nda her renk var, siyaset yok (...)”, “Ankara'da karanfilli gösteriler çatışmayla bitti (...)”, “ABD Başkan Yardımcısı Biden: Türkiye'deki sorunu sadece Türkler çözebilir (...)”, “Cem Boyner'in pankartı: Çapulcuym çapulcu! (...)”, “DİSK ve KESK Gezi Parkı'na yürüdü (...)” başlıklı haberler öne çıkan haberler olarak Radikal Gazetesinde yer almaktadır.

Ayrıca gazetenin 5 Haziran tarihli sayısında GP olaylarına ilişkin toplamda 48 haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; olaylara ilişkin gazetenin birinci sayfasından sunduğu haberler arasında;

“Gezi Direnişi Dünya Basınının Manşetlerinde (...)”, “Ve Cemaat Erdoğan'a Muhtıra Verdi (...)”, “Fas'tan sonra bir çok da Tunus'tan. Fas Kralı'nın Erdoğan'la görüşmek istememesinden sonra bir veto da Tunus'tan geldi (...)” haberleri yer almaktadır.

“Tayyip'e bir çok da Diyanet'ten. Diyanet İşleri Başkanı Görmez, Miraç Kandili nedeniyle yayınladığı mesajında 'kibir'den bahsetti (...)” haberi gazetede yer alan toplam 28 GP haberlerinden biri olarak yer almaktadır.

Türkiye'nin neredeyse tamamında on gündür aralıksız devam etmekte olan GP olayları, ülke gündemindeki yerini korumaya devam etmekte. Olayların basında işlenişine devam ediyoruz.

06 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; birinci sayfa haberleriyle GP olaylarını aktarmaya devam ediyor gazete. İlk haberimiz “Başbakan'dan Tunus'ta 'özür' açıklaması. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan Tunus Başbakanı ile düzenlediği ortak basın toplantısında Gezi olaylarına değindi. Çevre duyarlılığı olan vatandaşları bu işin dışında tuttuğunu belirten Başbakan Erdoğan, ABD Büyükelçiliği'ne saldıranlarla Taksim'de kırıp dökkenlerin aynı olduğunu söyledi.”

“The Economist'in bu haftaki kapağı Erdoğan'ı kızdıracak. İngiliz haber dergisi The Economist, bu hafta Kuzey Amerika ve Asya kıtası dışındaki ülkelerde yayınlanan "worldwide" baskısının kapak makalesini Türkiye'de devam eden Gezi Parkı protestolarına ayırdı.” haberi gazetenin birinci sayfasından aktaracağımız bir diğer haber.

“Fethullah Gülen'den Gezi Parkı değerlendirmesi. Fethullah Gülen, 10'ncu gününe giren Gezi Parkı eylemleriyle ilgili geçtiğimiz günlerde yayınladığı mesajında polisin tavrını eleştirmiş ve "Zulme zulümle karşılık verme" demişti. Gezi Parkı eylemi ve sonrasında yaşananlarla ilgili mesajlarına devam eden Gülen, bugün de "Bütün bütün böyle, bir hak arama meselesi hiç yoktur!" dersiniz, oradaki bazı masum insanları, masum istekleri de görmezlikten gelirsiniz.” haberi gazeteden ayrıntılı aktaracağımız diğer bir haberimiz.

Bu haberlerin dışında gazetede yer alan diğer haberlerin başlıkları ise; “Erdoğan’a Tunus’ta Gezi Parkı Protestosu (...)”, “Gaz Birliği (...)”, “Tunus’tan Özür Açıklaması (...)”, “Genç Polis Şehit (...)” haberleridir. Bu haberler dışında gazetede 14 haber daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; manşetinden “140 Karakterle İsyana Teşvik. İzmir’de twitter’da yazdıkları yüzünden gözaltına alınanlar isyana teşvikle, Ankara’dakiler hükümeti yıkmaya teşebbüsle suçlanıyor (...)” haberini vererek okurlarıyla buluşmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında, “Meydanlardaki 90 kuşağı (...)”, “Kışla İptal Olsun Gaz Yasaklansın. Taksim Platformu Arınç’a İsteklerini Sundu (...)”, “Kızılay Günü Gazla Kapattı (...)”, “ABD: Gelecek Halka Aittir (...)” yer alan diğer haberlerdir.

Gazetenin 6 Haziran tarihli sayısında toplam 43 haber GP olayları ile ilgili haber ve köşe yazısıdır.

Sabah Gazetesi; gazeteden olaylara ilişkin haberlerden bazıları kısaca şu şekilde aktarılmaktadır.

“Cumhurbaşkanı Gül'den "aşırı gaz" açıklaması. Cumhurbaşkanı Gül, aşırı gaz kullanımıyla ilgili İçişleri Bakanı Güler ile tekrar konuşacağını söyledi (...)”.

“Gezi Parkı olaylarının perde arkası (...) Gezi Parkı eylemlerinin dış bağlantıları çözülüyor. Olayların arkasında Turuncu Devrim ve Arap Baharı'nı örgütleyen Occupy, Otpor/Canvas gibi oluşumlar var (...)”.

“Gezi Parkı Olaylarının Bilançosu. Bakan Güler'den kritik açıklama. Bakın Zarar Ne Kadar Büyük (...)”, “İşte Başbakan'ın Ardındaki Halk Desteği (...)” gazetede öne çıkan diğer haber başlıklarıdır. Ayrıca 12 haber daha GP olayları ile ilgili olarak gazetede yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; GP olaylarına ilişkin haber başlıkları şu şekildedir. “Müdahale sırasında köprüden düşmüştü. O polis kurtarılamadı (...)” gazeteden aktarılan ilk haberimiz, “Taksim'de Öcalan posterleri. Taksim Gezi Parkı'nda dün gerçekleşen eylemlere BDP'li gençler de katıldı. Taksim Meydanı'na Abdullah Öcalan posterleri ve PKK'nın sözde bayrağı çekildi.”

“Gezi Parkı'nda Kur'an-ı Kerim okundu, kandil simidi dağıtıldı (...)”, “Ankara'da bin kişilik grup eylemlerini bitirip dağıldı (...)”, “Fethullah Gülen Hocaefendi, Gezi Parkı olaylarını nasıl değerlendirdi? (...)”, “İzmir Valisi Toprak: Twitler halkı galeyana getiriyor (...)” haberleri gazetede yer alan toplam 27 haber içerisinde dikkat çeken haberler olarak yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; devam eden olaylara ilişkin gazetede yer alan haberler; “ABD'den yine sükunet çağrısı. ABD Dışişleri Bakanlığı Sözcüsü Psaki "Tüm yetkilileri, durumu sakinleştirmeye yardımcı olmayacak yorum ve retoriklerden kaçınmaya çağırıyoruz" dedi”.

“The Economist'in de hedefi Erdoğan! 2011 seçimlerinden önce Türk halkını CHP'ye oy vermeye çağıran ve her fırsatta Başbakan Erdoğan'ı eleştiren analizlere yer veren The Economist dergisi bu haftaki kapağında Erdoğan'ı padişah gibi gösterdi (...)”.

“Erdoğan: Gerekli açıklamayı yardımcım yaptı. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan resmi ziyaret için gittiği Tunus'ta Tunus Başbakanı Ali el-Urayyid ile birlikte basın toplantısı düzenledi. Erdoğan, Gezi Parkı olaylarıyla ilgili de konuştu. Erdoğan basın mensuplarından gelen soru üzerine "Yardımcım gerekli açıklamaları yaptı. Bu işi aşırı kullanılmış gaz ile ilgili üzüntümüzü dile getirdik" dedi”.

“150 bakanımızı bir Erdoğan için teklif ediyoruz. Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'da "Gezi Parkı"ndaki eylemlere destek için gösteri yapan Türk vatandaşı Boşnakların tepkisiyle karşılaştı (...)” haberleri gazetede öne çıkan GP olaylarına ilişkin haberler olarak aktarılmakta ve bu haberler dışında 13 haber daha gazetede yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; gazete güne “direnwitter (...)” manşetiyle başlarken, birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Onbinlerce emekçi Taksim’de direnişçilere destek verdi. Büyük Buluşma (...)”, olarak yer almaktadır.

Gazetenin diğer sayfalarında ise olaylara ilişkin şu haberler yer almaktadır;

“Cemaatten Hükümete Sert Eleştiri (...)”, “Arınç Gezi Parkı’nı Dinledi (...)”, “Polis Şiddetinin Bilançosu (...)”, “Gündüz izledi gece dağıttı (...)” ve “Korku İmparatorluğu’nu Bir Haftada Yıkttık (...)” başlıklı haberler olarak yer alırken, gazetenin sayfalarından toplam 43 GP olayları haberi okurlarına aktarılmaktadır.

Radikal Gazetesi; sayfalarından toplam 59 GP haberini okurlarına aktaran gazeteden olaylara ilişkin aktaracağımız haber başlıkları;

“İçişleri Bakanı Güler: Kızılay’da her gün eylem olmaz”.

“Gezi Parkı en kalabalık gününü yaşıyor (...) İstanbul Taksim’de devam eden Gezi Parkı eylemi, en kalabalık günlerinden birini yaşıyor (...)”.

“Ankara’da gösterilerin merkezi Kuğulu Park oldu. Ankara’da çeşitli alanlarda toplanan kalabalık bir grup Kızılay’a akın etti. Gösterilerin sakin geçtiği başkentte Kızılay’da toplanan gruplar gecenin ilerleyen saatlerinde Kuğulu Park’a akın etti”.

“11 yabancı için 'ajanlık' iddiası. Yabancı ülkelere ait pasaport taşıyan 11 kişi Gezi Parkı eylemlerine katıldıkları iddiasıyla gözaltına alındı (...)”.

“Polis: Suçlu sosyal medya. İstanbul Emniyet Müdürlüğü, Gezi Parkı olaylarıyla ilgili hazırladığı tutanakta gazdan bahsetmedi, sosyal medyayı suçladı(...)” haberleri gazeteden aktaracağımız haberlerdir.

Sözcü Gazetesi; “Economist’ten şok Erdoğan kapağı. İngiliz haber dergisi The Economist’in kapağı Erdoğan’ı çok kızdıracak cinsten (...)” haberi gazetenin birinci sayfasından aktardığı haber olarak gazetede yer almaktadır.

“Polisler de isyan etti (...) Gezi Parkı’nda günlerdir devam eden olaylara katılan polislerin de söyleyecekleri var! (...)”.

“Gülen’in Gezi yorumu çok tartışılacak (...)”, “İngiliz gazetesinden skandal haber. Gezi Parkı’ndaki olaylar hakkında bilgi veren İngiliz gazetesi yurtdışında çekilmiş bir fotoğrafı Taksim’de çekilmiş gibi gösterdi (...)”, “Emniyet acil TOMA istedi (...)” haberleri gazetede yer alan 38 haber arasından aktaracağımız GP olaylarına ilişkin haberlerdir.

07 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; ilk haber olarak, “ABD’den Başbakan Erdoğan’a Occupy Wall Street yanıtı. Başbakan Tayyip Erdoğan’ın "Occupy Wall Street’te 17 kişi öldü" sözlerine ABD’nin Ankara Büyükelçiliği’nden yanıt geldi. Yanıtın Erdoğan’ın geçtiğimiz günlerde katıldığı bir televizyon programında "bela" olarak nitelendirdiği Twitter üzerinden gelmesi ise dikkat çeken bir detay oldu.” haberini aktarıyor Hürriyet gazetesi. Gazeteden aktaracağımız diğer haber başlıkları ise;

“Başbakan Erdoğan: "Yüzde yüzün partisiyiz" (...)”, “Füle ile Bağış arasında Gezi Parkı atışması (...)”, “Başbakan konuşurken bu sloganlar atıldı. Başbakan Erdoğan’ın Atatürk Havalimanı’ndaki konuşması sık sık sloganlarla kesildi. Sloganlar dünya basınına da konu oldu. BBC, haberinde "Erdoğan’ın bazı takipçileri 'Yol ver gidelim, Taksim’i ezelim' diye slogan attılar. Ancak Erdoğan onlara barış içinde 'evlerine gitmeleri' çağrısı yaptı” haberleri gazeteden aktaracağımız haberlerdir. Hürriyet gazetesinde GP olaylarına ilişkin toplam 21 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; gazete manşetten “Erdoğan Direnişi. Başbakan Tunus’ta Geri Adım Atmadı. Eylemlerin asıl amacının kendisini yıpratmak olduğunu savunup ‘Gezi Parkı bahane’ dedi (...)” haberini okurlarına aktarmaktadır. Yine gazetenin birinci sayfasında, “Piyasalardan Sert Tepki (...)”, “Genç Komiser Şehit Oldu (...)”, İçişleri Bakanının “Gözaltında Kimse Yok (...)” Cumhurbaşkanı’nın “Sokaklar Serbest Bırakılmalı (...)” haberleri okurlara aktarılmaktadır.

Gazetenin iç sayfalarında, “O Polislere Kötü Haber. Orantısız güç uygulamışlardı (...)”, “Gezi protestolarına pazartesiden önce müdahale yok (...)” haberleri yer almaktadır. Ayrıca gazetede GP olaylarına ilişkin 26 haber daha okurlara aktarılmıştır.

Sabah Gazetesi; güne Başbakan Erdoğan’ın Tunus gezisinden sonra yurda dönüşünü manşetten vererek giriş yapıyor, “Başbakan Erdoğan’a Muhteşem Karşılama (...)” manşetli haberin dışında yine birinci sayfadan, “Gezi Parkı ve faiz lobisi. Kredi

derecelendirme kuruluğu Fitch, Türkiye'de devam eden gösterilerin, ülkenin “yatırım yapılabilir” seviyede olan notunu şimdilik tehdit etmediğini açıkladı (...)” haberi yer almaktadır.

Gazetede yer alan diğer bir haber ise; “Gezi Parkı bahane gerisi şahane süreci. Tunus'ta Türk gazetecilere yaptığı açıklamada "Demokratik taleplere canımız feda" diyen Erdoğan, Gezi Parkı eylemlerinin ise içeride dışarıda uzantısı olduğunu söyledi” haberi yer almaktadır. Gazetede GP olaylarına ilişkin toplam 14 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; aktaracağımız ilk haber “Erdoğan: Hukuksuzluğa dönüşen eylemler derhal son bulmalı(...) Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Gezi Parkı'ndaki olaylara ilişkin, "Demokratik gösteri hüviyetini kaybederek vandal*lığa ve hukuksuzluğa dönüşen bu eylemler derhal son bulmalıdır” haberidir. Gazetede olaylara ilişkin diğer haber başlıkları ise;

“Kızılay'da toplanan grup olaysız şekilde dağıldı (...)”, “Taksim'de hayat normale dönmeye başladı (...)”, “Eylemde şehit olan komiserin ‘köprüden atıldığı’ iddiası (...)”, “İzmir'de tansiyon düştü, eylemciler kurdukları çadırda kalıyor (...)”, “İzmir'de 58 polis memuru yaralandı, 170 zarar ve yağma olayı yaşandı (...)” haberleri gazetede öne çıkan olaylara ilişkin haberler arasında yer almaktadır. Ayrıca gazetede 28 haber daha yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; gazete manşetinden “Millet Bağrına Bastı. Orantısız Sevgi (...)” haberiyle okurlarının karşısına çıkarken, yine birinci sayfadan “Faiz Lobisine Sert Mesaj (...)” ve Başbakanın “ Demokratik Taleplere Canımız Feda (...)” haberlerini vermektedir.

“Gezi Kredi Notunu Etkilemez (...)” başlıklı haberde derecelendirme kuruluğu Fitch'in açıklamaları aktarılmaktadır. Gazeteden öne çıkan haber başlıklarının dışında 9 GP olaylarıyla ilgili haber daha yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; “Öfkesiyle Döndü (...)” manşetiyle çıkan gazetede haberin diğer bir başlığı ise “Halkın demokratik taleplerini reddeden Erdoğan yine eylemcileri suçladı (...)” diye aktarmaktadır. Birinci sayfada yer alan haberler arasında; “Cin Şişeden Çıktı (...)” ve “İkinci Gezi Kuğulu (...)” haberleri yer almaktadır.

* Miladın başlangıç yıllarında yaşayan ve Roma İmparatorluğu ile yaptığı savaşlarda acımasızlığı ile ün salan bir Dođu Germen halkı. Özellikle kültür ve sanat anıtlarını yakıp yıkan, bunların değerini bilmeyen kişi ya da halk olarak da tanımlanabilir.

Gazetenin iç sayfalarında ise; “Polis şiddetine tepki (...)”, “Polis iyi sınav vermedi (...)”, “Şiddeti durdurun (...)” başlıklı haberlerle birlikte toplam 35 haber daha yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; birinci sayfasında “Ali'ye de 'eli sopalı' saldırısı. İzmir'deki 'eli sopalı'lar Eskişehir'de ortaya çıktı. Sopalı sivil kişilerin dövdüğü öne sürülen üniversiteli Ali İsmail Korkmaz beyin kanaması geçirdi”, “Güler: Polisimiz görevini hakkıyla yerine getirdi (...)” ve “Gazi Mahallesi'nde olaylar çıktı (...)” haberleri yer almaktadır.

Gazetenin sayfalarında yer alan 63GP haberi ve köşe yazısından aktardıklarımız dışında kalanlar, diğer gazetelerde yer alan haberlerle benzerlik göstermektedir.

Sözcü Gazetesi; “İstanbul'da Tehlikeli Gerginlik 5 Yaralı (...)” haberini manşetten duyurmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan bir diğer haber ise; “Gezi Parkı Ergenekonculara bırakılmamalıdır. Demirtaş İmralı dönüşü Nuçe TV'ye Öcalan'ın Gezi Parkı protestoları mesajını aktardı(...)” haberi.

“Erdoğan'dan iş dünyasına mesaj! Başbakan Erdoğan, “Eğer çevrecilikte ortaklık yapacaksınız, gelin bu Başbakanınız ile yapın” diye seslendi.” haberi gazeteden aktaracağımız son haber, ayrıca gazetede GP olaylarına ilişkin 29 haber daha yer almaktadır.

08 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; “Taksim'de Tarihi Gece (...)” manşetiyle okurlarıyla buluşmaktadır Hürriyet Gazetesi. Birinci sayfada yer alan bir diğer haber ise; “İzmir'de Gezi Parkı coşkusu İZMİR'de spor kulüplerin taraftarları bir araya gelip kentte Taksim Gezi Parkı protestosu eylemlerinin adresi olan Gündoğdu Meydanı'nda meşaleli şov yaptı, görsel şölen izleyenleri büyüledi.”

“Ankara ve İstanbul'da AK Parti mitingi AK Parti'den, Gezi Parkı eylemlerine yönelik karşı adım geldi. AK Parti'nin dün İstanbul'daki MKYK toplantısından Ankara ve İstanbul'da iki miting kararı çıktı.” gazeteden okurlarına aktarılan bir diğer haber olarak göze çarpmaktadır.

“Kadir Topbaş’tan Gezi açıklaması Topbaş "Topçu Kışlası'nın yapılmasını Başbakanımız arzu ediyor. Ama daha önce içinde konuşulan AVM, mağaza, otel ve rezidanslar olur düşüncesinden vazgeçildi.” haberi gazeteden aktaracağımız ayrıntılı son haber, Hürriyet Gazetesi sayfalarında toplam 26 GP olayları ile ilgili habere yer vermektedir.

Resim 9: Milliyet Gazetesi; gazetenin 8 Haziran tarihli birinci sayfası

SBS 'deki tüm soruların YARIN Milliyet'te
ayrıntılı çözümlü cevapları

ÖNDER İMRALI HEYETİNDE YOK KEPÇE VETOSU
BDP'nin uzun süredir beklediği İmralı ziyareti olan gerekçesizken, Ocak'ta görüşen Güre heyeti sadece Selahattin Demirel ve Pervin Buldu'nun olduğu. Önceki heyetlerde yer alan Şirin Sunay'a Önder'in Gezi Parkı eylemlerinin sonuçlarından dolayı mesuliyeti bu kez veto edildi. Önder parka girmek isteyen kişilere önüne yatacak sınırlamaları... >>>28'de

İZMİR'DEKİ POLİSLERE SORUŞTURMA
İzmir'deki Gezi Parkı eylemleri sırasında Koron'da denetim kenarında oturan gazeteleri sorgulayan bir görevi kuzun sarı çelenk ile polis başkanı soruşturma açıldı. Vadi Toprak'ın isteğiyle koruma görevi müdahaleci polislere soruşturma bitince kuzul başka bir görev verilmesini kararlaştırıldı. Çoğu kez suçların açıklama getirilmediği büyük tepkiye neden olmuştur... >>>28'de

KARŞILAMANIN ÖYKÜSÜ
Ak Parti'den gülerdizi desteklerini göstermek istediklerini söyleyordular. Başbakan ve danışmanları ise tanınmayan arıyor kaygısıyla ilk iki gün "kimse gelmesin" mesajı gönderdi. Ancak denetim kenarında saatler kula, duran em-gelleriyle meydanı yönetti. Gezi'deki (Türkiye) karşılaştırmaları... >>>28'de

AB Komiseri Füle, İstanbul'daki konferans sonrası Gezi Parkı tweet'i atarak "Diyalog fırsatı kaçtığı için hayal kırıklığına uğradım" dedi
Ortak Gelecek Konferansı'nda konuşan AB Komiseri'nin Gezi'den-meden Sorumlu İyetti Stefan Füle "Görüşmelerde polisleri aşırı güç kullanması demokratik değil. Bu hükümetin kabul etmesi mümkün değil. Sıradaki önemli olan soru-ruların hesap vermesi" dedi. Türkiye'ye özgürlük ve temel hak-larla ilgili değerlerden vazgeçmece-ğine yemin Füle "Birlikte başarılı olmak zorundayız" diye konuştu.

Başbakan jet yanıt geldi
Füle, Başbakan Erdoğan'ın konuş-masını da dinledikten sonra twit-terden ilginç bir mesaj yaydı. "Şu ap ve diyalog isteyeceğim İstanbul'daki konferansa el uzatın. Sorunları konuş-madan hayal kırıklığına uğradım" diyor Füle'ye. AB Bakanı Başpınar-ı yanıtladı: "Kavrayış sorunu değil. Başbakan demokratik taleplerini memnuniyetle karşıladığını ancak te-rör ve vandalizmle teslim olmayacağı-ğı söyledi." >>>26'de

FÜLE GEZİ'DE
AB Komiseri Stefan Füle önceki gece gel-diği İstanbul'da açıklanan Gezi Parkı'na giderek gözlemlerini yaptı. Eylem-leride konuştu. Füle İstanbul seyahatini ilgili olarak takipçilerine "De-mokratik toplumun her 2 tarafını dinlemek anlamına geliyor" diye tweet attı.

YÜZYILIN BOŞANMASI
Rusya Devlet Başkanı Putin 20 yıllık evli Lu-d-milla Putina'dan boş-anacağı. Rus devlet-galerisinde yayınlan-dığı haberler, çiftin ayrıldığı için; Putin'in 300 yıllık bir talimatı okunarak açıklama geliyor. Putin'in cesare-ti Rus kamuoyunda takdir topladı. >>>28'de

KARŞINIZDA YENİ TOYOTA COROLLA
Toyota'nın Ankara'daki fabrikası da dahil 16 tesisin-den dünyaya dağılacak olan yeni Corolla'dan tanı-lılı. Temmuz sonunda satışa çıkması beklenen otomobil için Ankara'daki fabrika-ya 150 milyon euro'luk yatırı-m yapıldı. B50 kişi-ye alındı. Üretimin-de yıllık hedef 110-120 bin adet. >>>18'de

YAVUZ SULTAN İSMİNDE GERİ MANEVRA OLMAZ
2. köprü'nün ruzağı teslimi Mi-lan'da yapılacak. 300 km hızla seyahat eden otobüsler bile etkilenmeyen köp-ürün yapıyla ilgili tartışılmasına Ula-şım Bakanı Yıldırım yanıt verdi: "Ben koruma'da geri manevra ol-maz. Ayrıca birçok mahallenin okula, çarşı ve Yavuz Sultan Selim'dir." >>>18'de

BURADA DİMDİK AYAKTAYIM
Son savunmasında tarihe not düşmek istediğini söyleyen Başbuğ: Arkadaşlarımı bırakın

ŞEHİT POLİSİN ADI GEZİ'DE
Adana'daki Gezi Parkı eylemlerine destek gösteren müdahale ederken şehit olan Mustafa Sarı'nın adı Gezi Parkı'na bir cad-deye verildi. Dışişleri Bakanlığı'nın kararıyla cad-deye verilen komiserin başkanı ve 4 aylık hizmet ettiği oryana Başbakan Erdoğan, başsağlığı diledi. >>>28'de

ERGENEKON DAVASIN-DA
Ergenekon davasında-ki Genelkurul Başkanı İker Başbuğ son sa-vunmasını yaptı. Tarihe bir son not düşmek istedi-ğini söyleyen Başbuğ "Anamız sivil memur-dan ergenekol kadroları per-sonelin üzerlerine binarak Ge-nelkurul Başkanı'na, yani bana ulaşmak ise bu silah ar-kadaşlarımın burakına gire-tiler. Ne yapacakmış, buna yazmış, Buradayım. Demelik, ayakta'yım" dedi. >>>29'de

ÇOCUK GELİN ÖLÜMÜ SECTİ

Kaynak: Milliyet Gazetesi 8 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

Milliyet Gazetesinin 8 Haziran tarihli sayısında GP olayları ile ilgili toplam 23 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; güne manşetten verdiği “AK Parti'den iki büyük miting kararı AK Parti MKYK toplantısından Ankara ve İstanbul'da iki büyük miting yapma kararı çıktı. Mitinglerde yüzbinlerce Ak Partilinin meydanlarda buluşarak gövde gösterisi yapması hedefleniyor” haberiyle başlayan gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise;

“Gezi Parkı'na müdahale olacak mı? Vali Hüseyin Mutlu ise bugün attığı tweette şunları söyledi: "Dünden bu yana Taksim-Gezi Parkına müdahaleye hazırlanıldığı yönündeki iddialar şiddeti provoke etmek isteyenlerin çabaları olabilir. Dikkat”.

“Lobi ayarı aldı. Başbakan Erdoğan'ın önceki gece faiz lobisine yönelik "Milletin alın terini size yedirmeyiz" açıklamasından sonra piyasadaki spekülasyon atak durdu. Dolar düştü, borsa yükselişe geçti (...)” haberleri gazete yer alan GP olaylarından dikkat çeken haberler olarak yer almaktadır. Bu haberler dışında GP olaylarına ilişkin 19 haber ve köşe yazısı daha yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; sayfalarından “Şehit komiser, gözyaşlarıyla son yolculuğuna uğurlandı (...)”, “Eli sopalı sivil polisler incelemeye. Antalya’da Gezi Parkı eylemleri sırasında AK Parti il binasını taşıyan göstericilere polisin yaptığı müdahalede elinde sopalarla görüntülenen sivil polislerle ilgili inceleme başlatıldı (...)” haberleri yer almaktadır. Gazetenin diğer sayfalarında ise;

“Gezi Parkı' eylemcileri Gündoğdu Meydanı’nda sabahladı (...)”, “Gezi Parkı olayları 12. Gününde. Taksim Gezi Parkı'ndaki ağaçların kesilmemesi için başlayan protestolar 12. güne girdi. Taksim'e çıkan cadde ve sokaklardaki barikatların halen kaldırılmadığı dikkat çekerken, göstericilerin Gezi Parkı'ndaki bekleyişi sürüyor.” ve “Gezi Parkı Derneği'nden açıklama. Taksim Gezi Parkı Koruma ve Güzelleştirme Derneği yazılı bir açıklama yaparak, kanunlarla yasaklanmayan alanlarda sendika ve benzeri sivil toplum kuruluşlarının buluşabileceğini ifade etti.” gazeteden aktaracağımız diğer haberlerdir. Ayrıca gazetede GP olayları ile ilgili toplam 15 haber bulunmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; manşetinden “Reklam ajanslarında ‘organize işler’. Reklam ajanslarının, Taksim Gezi Parkı'nda başlayan olayların medyada geniş yer bulup ülke geneline yayılması ve dünya medyasına taşınması için organize çalıştığı belirtiliyor (...)” haberiyle okurlarıyla buluşmaktadır.

“Taksim'e AVM, otel, rezidans yok. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Başkanı Kadir Topbaş'tan açıklama geldi (...)”

“CHP'li Batum'dan polisler ağır hakaret. CHP Eskişehir Milletvekili ve anayasa profesörü Süheyl Batum, Taksim Gezi Parkı eyleminde orantısız güç kullanan polisler ağır hakaret etti. Polisin orantısız müdahalesiyle ilgili yetkililer hakkında suç duyurusunda bulduklarını, konunun burada

çözülmemesi halinde AİHM gideceklerini belirten Batum, 'Biz çözemsek onlar çözecek. Öyle çivili sopayla, tosuncuklarla, 5-6 tane ak it ile biz bu çocuklarımızı, ak itlere dövdürtmeyiz.' dedi.”

“Dünya bu olayı konuşacak! Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Melih Gökçek yarın Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın Ankara'ya gelişi dolayısıyla düzenleyecekleri karşılamayı sadece Türkiye'nin değil dünyanın konuşacağını söyledi(...)” haberleri Yeni Şafak Gazetesinde yer alan haberlerdir. Ayrıca 11 haber daha GP olayları ile ilgilidir.

Cumhuriyet Gazetesi; manşetinden “Çapulcu Dünya. Erdoğan'ın buyurgan tavrı Gezi direnişini ateşliyor. Eylemler Küreselleşiyor (...)” haberi yer almakta ve birinci sayfada “Herkesi Karşısına Aldı (...)” haberi yer almaktadır.

Gazetenin diğer sayfalarında; “Halkla İnatlaşma (...)”, “Geldi ve Yine Gerdi (...)”, “Çapulcular Fişleniyor (...)”, haberlerinin de yer aldığı toplam 43 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; sayfalarında GP olayları ile ilgili olarak 57 haber ve köşe yazısına yer vermektedir. Gazetenin aktardığı haberlerden bazıları; “Polis gaz attığı esnada ne hissediyor? 'Çevik Kuvvet'ten M.A: Kendini anayasadan üstün gören amirler var. Polis robota döndü. Gaz atarken 'Bitse de gidip biraz uyusak' diye düşünüyor. Son 1 haftada 5 polis intihar etti.”

“Gazi Mahallesi'nde her gece bir yaralı. Gazi Mahallesi'ndeki Gezi eylemlerinde önceki gece polis müdahalesi sırasında yaralanan Duran Akbaş'ın ardından dün gece bir kişi daha yaralandı.”

“Başbakan: AVM diye bir şey yok. Başbakan Erdoğan, Gezi Parkı için yine konuştu. Topçu Kışlası'ndan bu kez bahsetmeyen Erdoğan, "AVM yapılmayacak. Şehir müzesi olabilir. Ayrıca AKM zaten dayanıksız. Onun yerine opera binası yapacağız" dedi.”

“Abdullah Cömert'in otopsi raporu açıklandı. Hatay'da eylem sonrası hayatını kaybeden Abdullah Cömert'in otopsi raporu açıklandı(...)”.

“Bahçeli'den 'Gezi dönüşü': Orada halk var. MHP Genel Başkanı Devlet Bahçeli, daha önce 'Arkasında PKK var' dediği Gezi eylemleri için, 'halkın talepleri' dedi. Bahçeli seçime gidilmesi gerektiğini de söyledi.” haberleri ön plana çıkan GP olaylarına ilişkin haberler olarak Radikal Gazetesinden okurlarına aktarılmaktadır.

Sözcü Gazetesi; olaylara ilişkin haberleri sayfalarından okurlarına şu şekilde aktarmaktadır;

“Ankara’da polis müdahalesi (...) Ankara Kızılay Meydanı'nda toplanan dev kalabalığa polis müdahale etti. Gezi Parkı direnişlerinin 12. gününde Ankara’dan Taksim’e destek sürüyor. ‘Hükümet istifa’, ‘Diktatör istifa’ diye sloganlar atan onbinlerce kişi önce Ankara Kuğulu Park’ta buluştu, ardından Kızılay Meydanı’na doğru harekete geçti.”

“Adana’da tehlikeli gerginlik. Adana’da Taksim Gezi Parkı'na destek yürüyüşü yapan gruba, başka bir grup taş ve sopalarla saldırdı(...).”

“Türkiye’ye biber gazı satışı yasaklansın (...).”

“Gezi Parkı’na müdahale mi edilecek? İstanbul Emniyeti binasında yapılan toplantı, polisin Taksim'e müdahale ihtimalini tekrar gündeme getirdi (...).” haberleri gazeteden aktaracağımız haberlerdir. Ayrıca gazetede GP olayları ile ilgili 34 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

09 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; manşetinden Başbakan’ın şu ifadelerini aktarmaktadır, “Bu Eylemlere Devam Ederseniz Anladığınız Dilden Yanıt Veririz. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan eylemcilere seslendi, Başbakan Tayyip Erdoğan, önceki gün Adana, Mersin ve Ankara'daki 4 noktada yaptığı konuşmalarda, Gezi Parkı eylemcilerini eleştirdi. Erdoğan, eylemcilere “Ya gelin konuşalım ya da sizin anladığımız dilden konuşuruz” dedi.”

“Bülent Arınç: Birilerinin bizi silkelemesi lazım. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, Akabe Vakfı tarafından düzenlenen "Hıtamuhu Misk-Esma-i Hüsna" programında konuştu. Arınç, “İstanbul'da biraz ötede başka duygular içinde olan topluluklar var. Onlar da kendilerince tatmin oluyorlar. Sloganları var, sosyal medyadan paylaştıkları var. Birilerinin bizi uyarması, silkelemesi lazım. Ne yapıyoruz, nasıl yapıyoruz? Her yaptığımız işin veya yapamadıklarımızın hesabını vermek çok önemli. ” dedi.” gazetenin birinci sayfasından aktardığı diğer bir haberdir.

“AB'den Gezi Parkı çağrısı. AB Yüksek Temsilcisi Ashton, "Diyalog, karşılıklı saygı, anlayış ve kapsayıcılığa dayalı çözüm" çağrısında bulundu.” ve “Erdoğan 'camiye içkiyle girdiler' iddiasını tekrarladı (...)” haberleri gazetenin GP olaylarına ilişkin verdiği diğer haberlerdir. Ayrıca gazetede konuyla ilgili 23 haber daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; gazetenin birinci sayfasında yer alan haberler;

“Gezi’ye Taraftar Desteği (...)”, AKP’nin “İki Şehirde Miting Kararı (...)” öne çıkan haberler olarak yer almaktadır. Bu haberler dışında gazetenin diğer sayfalarında;

“Ankara'da 'Gezi' gerginliği: 4 gözaltı Taksim Gezi Parkı'ndaki eyleme destek için Ankara'da gösteri düzenleyen kalabalık polis müdahalesiyle dağılırken, biri İran uyruklu 4 kişi gözaltına alındı.” haberleri öne çıkmaktadır. Gazetede yer alan toplam 28 haber GP olayları ile ilgilidir.

Sabah Gazetesi; manşetten “Başbakan Erdoğan’a Coşkulu Karşılama (...)” haberiyle okurlarıyla buluşan gazete birinci sayfasında ağırlıklı olarak Başbakan’ın Ankara’ya gelişi sırasında düzenlediği mitinglerden haberler aktarmaktadır. ““Bunun bedelini ağır ödeyeceksiniz (...) Ankara’da halka seslenen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olarak 'faiz lobisi'ne sert çıktı (...)” haberi birinci sayfadaki bir diğer haberdur.

Gazetede yer alan haberlerin 18 tanesi GP olaylarına ilişkin haberlerden oluşmaktadır.

Zaman Gazetesi; “Başbakan Erdoğan’ı Ankara’da sevgi seli karşıladı (...)” haberini birinci sayfasından okurlarına aktarmaktadır.

“Vali Mutlu, müdahale iddialarını yalanladı. İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, Twitter hesabından yaptığı açıklamada Gezi Parkı’na müdahale edileceği yönündeki iddiaları yalanladı.”. ve “Taraftar grupları Taksim’de buluştu. Gezi Parkı eylemine destek vermek için dört büyük takımın taraftarları dün gece İstanbul’da Taksim Meydanı’nı doldurdu.” haberleri gazete sayfalarında yer almaktadır.

“İzmir'de meşaleli 'Gezi Parkı' eylemi (...)”, “Gazi Mahallesi'ndeki grup dağıtıldı (...)” haberleri gazete sayfalarında GP olaylarına ilişkin aktarılan toplam 13 haberden bazılarıdır.

Yeni Şafak Gazetesi; birinci sayfasından “Erdoğan’dan Yeniçeri Benzetmesi. Erdoğan: Artık eylemlerinize son verin Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, "Ben Ankara Kızılay'da, Kuğulupark'ta, şurada, burada oyuna gelen kardeşlerime sesleniyorum; lütfen artık bu eylemlerinize son veriniz (...)” manşetini atmaktadır.

“Erdoğan: Faiz lobisi kendine gel. Ankara’da çok sayıda vatandaş Başbakan Erdoğan’ı karşılamak için Esenboğa Havalimanı ve havalimanı yolu güzergahında toplandı. Erdoğan burada halka hitap etti. Erdoğan konuşmasında yine faiz lobisine seslenerek "Eğer senin spekülatoörlüğünü yakaladığımız anda da ümüğünü sıkarsız. Kim olursan ol, ümüğünü sıkarsız" dedi.” gazetede yer alan bir diğör haberdır.

“Vali'den Gezi'ye: Aranızda olmak isterdim. İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, sosyal medya üzerinden Gezi Parkı'ndaki gençlere seslendi. Vali Mutlu, "Gençler, Gezi Parkı'nda kuş sesleri, ıhlamur kokusu ve arı vızıltısıyla huzurlu bir sabah varmış doğru mu? Aranızda olmak isterdim" ifadelerini kullandı.” haberi gazetenin o günkü sayısında GP olayları ile ilgili aktardığı toplam 17 haberden bir diğferidir.

Cumhuriyet Gazetesi; gazete manşetinden “Meydanlar Taştı (...)” haberini vererek güne başlarken, birinci sayfasından “Gezi’ye Cadı Avı (...)” ve “AKP’den Karşı Miting (...)” haberlerini okurlarına aktarmaktadır.

Gazetenin diğfer sayfalarında yer alan haberlerin başlıklarından bazıları ise; “Direnen Fişleniyor (...)”, “Twitter Operasyonu (...)”, “Poliste İsyân Ediyor (...)”, “Orantısız Mizah İş Başında (...)” ve “Korku Duvarı Aşıldı (...)” haberleri yer almaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 42 haber ve köşe yazısı bulunmaktadır.

Radikal Gazetesi; birinci sayfasında “Gezi Parkı 13'üncü gününe uyandı Gezi Parkı'ndaki eylem 13'üncü gününe, artık gelenek olduğı üzere sabah temizliğıyle başladı.”, “Gazi Mahallesi'nde olaylı gece. Gazi Mahallesi'ndeki Gezi eylemlerine destek gösterilerinde polisle eylemciler arasında olaylar yaşandı(...)” ve “Vali Mutlu Gezi olayları için özür diledi.13. güne giren Gezi Parkı eylemleriyle ilgili Twitter'dan

açıklama yapan İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, yaşanan olaylardan dolayı özür diledi.” haberlerini vermektedir.

Gazetenin diğer sayfalarında; “Levent Kırca: 'Rize'ye gelersen ayaklarını kırarız' diye tehdit edildim. Denizli'ye tiyatro oyunu sergilemek üzere gelen Levent Kırca, 11 Haziran tarihinde Rize'de tiyatro gösterisi öncesi, 'Rize'ye gelme, ayaklarını kırarız' diyerek tehdit edildiğini söyledi”.

“Kızılay'da ikinci polis müdahalesi. Ankara Kızılay'da, yaklaşık 3 bin kişilik bir grup ile polis karşı karşıya geldi. Polis, yürüyüş yapmak isteyen gruba biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti.” ve “Gezi Parkı Direnişi'nde büyük gün. Taksim'de 13 gündür devam eden Gezi Parkı Direnişi'nde bugün önemli bir miting gerçekleşecek. Taksim Dayanışması saat 16.00'da yapacağı miting için 'Milyonlar Taksim'e çağrısı yaptı.” haberleri bulunmaktadır. Gazetede 6 Haziran günü toplam 67 GP olaylarıyla ilgili haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; günün ilk haberi, “Başbakan bir yurt dışına daha çıksa keşke. Başbakan Afrika'dayken ülkede tansiyon düşmüş, herkeste bir barış ortamı oluşacak umudu doğmuştu. Ama Başbakan ülkeye geldi, herkes yine gerildi. Yaptığı açıklamalarla tansiyonu yükselten Başbakan'a vatandaş şu çağrıda bulunuyor. "Sen bir yurt dışına daha çıkıver (...)" olarak gazeteden aktarılmaktadır.

“Yine dini siyasete alet etti! Erdoğan Ankara Esenboğa Havalimanı'nda halka seslendi. Yine dini siyasete alet etti(...)”, İstanbul'da yeşil alanların azalmasını şu haberle aktarmakta Sözcü Gazetesi;

Resim 10: Sözcü Gazetesinin 9 Haziran Tarihli Haberi

Kaynak: Sözcü Gazetesi 9 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

Sözcü Gazetesinin 9 Haziran tarihli sayısında GP olaylarıyla ilgili 26 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

10 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; Gezi Parkı olaylarını sayfalarından okurlarına aktarmaya devam etmekte, 10 Haziran tarihli sayısında öne çıkan haberler kısaca şunlardır;

Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç'ın açıklamalarını “Artık Yasadışı Gösterilere İzin Yok (...)” başlığıyla aktarıyor gazete. “İBB Meclisi'nde Gezi Parkı gerginliği. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Meclisi'nin haziran ayı toplantısına Gezi Parkı tartışmaları damgasını vurdu.” haberi gazeteden bir başka haber.

“Fethullah Gülen: 'Hükmetme, baskı yapma, diktatörlük tesis etme'(...) Fethullah Gülen kendine ait internet sitesinde yine Gezi Parkı olaylarına değindi. Gülen, Gezi Parkı demeden son günlerde yaşananlara değindiği açıklamasında "Yeni bir dünya. Hükmetme değil, baskı yapma değil, diktatörlükler tesis etme değil" sözlerine yer verdi.” gazetede yer alan bir diğer haber, ayrıca GP olaylarına ilişkin gazetede 12 haber daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; manşetinden Başbakan'ın Ankara mitinginde halka yaptığı konuşmaları “ Başbakan Ankara'da Çok Sert Konuştu. Sabrın Da Sonu Var (...)” haberini vermektedir. Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Barikat Miting İçin Kalktı (...)”, “Vali'den Bin Özür (...)”, “Aile Boyu Gözaltı (...)” ve Selahattin

Demirtaş'ın “Sokaktakilere Bu Cevap Doğru Değil (...)” sözleri haber olarak yer almaktadır.

Gazetenin diğer sayfalarında yer alan haberlerin başlıkları kısaca; “Savcılıktan Bayrakçı neden tutuklandı açıklaması (...)”, “Erdoğan'dan Boyner'e ağır darbe. Erdoğan'ın dün Ankara'da yaptığı konuşmada Boyner Grubunu hedef alan açıklamalar yapması yatırımcıları da tedirgin etti. Boyner'in hisseleri çakıldı (...)”, “Gazi Mahallesi yine karıştı (...)” gazetede yer alan toplam 36 GP olayları haberlerinden seçtiklerimizdir.

Sabah Gazetesi; sayfalarında bugün GP olaylarına fazla değinmemekle birlikte, eski haberleri tekrar ya da yeni gelişmeleri anlatarak aktarmaktadır. “O camiyle ilgili inceleme başlatıldı. İstanbul Müftülüğü, Taksim Gezi Parkı protestoları sırasında eylemcilerin sığındığı Dolmabahçe Valide Sultan Camii'nde yaşananlarla ilgili inceleme başlattı (...)” haberi bu haberlerden biridir.

Gazetede ağırlıklı olarak GP olayları köşe yazılarından aktarılmaktadır, köşe yazılarından bazılarının başlıkları ise;

Hasan Bülent Kahraman köşesinden “Taksim Meydanı Çözüm Planı (...)”, Süleyman Yaşar'ın köşesinde “Nedir Faiz Lobisi? Erdoğan Niye Lobiyi İşaret Etti? (...)”, Okan Müderrisoğlu köşesinden “Tencere Tava Meselesi (...)” ve son olarak Ömer Taşpınar köşesinden “Gezi Olayları Neden Dünya İçin Önemli (...)” yazılarıyla GP olaylarına değinmektedirler.

Zaman Gazetesi; sayfalarından GP olaylarını şu haberlerle okurlarına aktarmaktadır.

“Eylem bahanesiyle yağma yapanlar, eşyaları satarken yakalandı (...)”, “Gösteriler sırasında köprüden atılan çocuk, dehşet anlarını anlattı (...)”.

“Taksim Gezi Parkı'nda gergin buluşma. Gezi Parkı olaylarının 13'üncü gününde Taksim Dayanışma Platformu tarafından Taksim Meydanı'nda miting düzenlendi (...)”.

“Gezi Parkı'nda kim neye direniyor? Gezi Parkı eyleminde 13. güne girildi. Parkta sol fraksiyonlar; İşçi Partisi, ESP, TKP, EMEP, Halk Cephesi, DHKP-C gibi reaksiyoner parti, sendika ve

örgütler tam manası ile bir propaganda alanı bulmuş. Parktaki panayır havasının aksine barikatlı sokak aralarında bir işgal görüntüsü var.”

“Bir gönül için bin özür dilerim. İstanbul Valisi Hüseyin Avni Mutlu, Taksim Gezi Parkı olaylarıyla ilgili özeleştiride bulundu ve şiddete karışmayan göstericilerden özür diledi. Geceleri iki saat dahi uyuyamadığını belirten Vali Mutlu, gençlere dertleşme çağrısı yaptı: “Her birey bizim için değerli ve özeldir(...)”.

“TOMA aracına telefon kulübesiyle saldırmışlar. İzmir’de Gezi Parkı’nı bahane ederek ortalığı savaş alanına çeviren marjinal grupların polisleri taş yağmuruna tutması, panzerlere ellerine geçirdikleri taş ve sopalarla saldırmaları, bir bankayı yakması kameralar tarafından kaydedildi(...)” haberleri gazetede yer alan GP olaylarına ilişkin ilgi çekici başlıklı haberlerdir. Bu haberler dışında gazetede 13 haber daha yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; gazete sayfalarında olaylara ilişkin haberler ve başlıkları şöyle yer almaktadır.

“Bir eylemcinin gözünden Gezi Parkı gerçeği. Taksim Gezi Parkı eylemlerine baştan beri katılan Can isimli bir eylemci, son günlerde yaşadıklarını kaleme alarak internette paylaştı. Parkta yaptığımız şeyin adı "Eylem" değil artık. Orada olan şeyin adı "İşgal" olmuş durumda.”

Yeni Şafak Gazetesi bugünkü manşetinden “Bu ne tesadüf. Sivil darbe girişimine dönüştürülen Gezi eylemlerinin kurgulandığını ortaya koyan bilgiler gün yüzüne çıkmaya başladı: İngiltere merkezli bir ajansın desteği ile İstanbul’da sahnelenen 'Mi Minör' oyununda, aylarca eylemlerin provası yapıldı (...)” haberini vermektedir.

“Sandıkta ders verin. Başbakan Erdoğan, Adana, Mersin ve Ankara’da mitinge dönüşen karşılaşmada Gezi eylemlerini provoke edenlere mesaj verdi. Erdoğan, yerel seçimleri hatırlatarak 'Tuzak kuruculara en güzel dersi 7 ay sonra vereceksiniz' dedi.”

“Emniyetten CHP milletvekillerine kınama. Emniyet Genel Müdürlüğü, CHP Milletvekilleri Levent Gök ve Süheyl Batum’un emniyet personeline yönelik sözlerini kınayan bir açıklama yaptı. Emniyet’ten yapılan açıklamada ayrıca, intihar eden polisler için haberlerin gerçeği yansıtmadığı belirtilerek, "Gezi Parkı olayları nedeniyle hiçbir personelimiz intihar etmedi" denildi” haberleri gazete yer alan haberlerden bazılarıdır. Bu haberler dışında 11 haber daha gazetede yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; gazete manşetinden “Çapulcular Sel Oldu. Başbakan Erdoğan ‘3-5 çapulcu’ dedikçe yüz binler alanlara akıyor (...)” haberini vermektedir. Birinci sayfada yer alan diğer haberler ise; “Erdoğan bölüyor kışkırtıyor (...)”, “Dünya ‘yeter’ diyor (...)” haberleridir. Gazetenin diğer sayfalarında ise haberler aktarılmaya devam etmektedir. Gazetede GP olaylarına ilişkin toplamda 48 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; haberlerden dikkat çekenler; “Başlatanlar bedelini de ödeyecekler. Erdoğan Adana, Mersin ve Ankara’da binlerce kişiye konuştu. Eylemci gençlere: "Benim gençliğim olamazlar." Faiz lobisine: Ümüğünü sıkarsız (...)”.

“Taksim Dayanışması: Burdayız, gitmiyoruz. Her türlü gösteri ve yürüyüşe yasaklanan Taksim, en kalabalık mitinglerinden birini yaşadı. Tencere tava marşını söyleyen on binler, "Gitmiyoruz" dedi (...)”.

“Çarşı grubu taraftarı gezi parkında bıçaklandı. Beşiktaş’ın taraftar grubu Çarşı’yla birlikte eylemlere destek vermek için Gezi Parkı’na giden Bülent Ergenç iddiaya göre, içki satışı yapmaması konusunda uyardığı bir seyyar satıcı tarafından bıçaklandı”.

“Gazi Mahallesi’nde göstericilere polis müdahalesi. Sultangazi Gazi Mahallesi İsmetpaşa Caddesi’nde toplanan bir grup Gezi Parkı’nda yaşanan olayları protesto gösterisi düzenledi (...)”.

“Dini siyasete alet ederek kimse bir yerlere gelemmez. Türbanlı Gezi Parkı eylemcisi dinin siyasete alet edilmemesi gerektiğinin altını çiziyor (...)”, haberleri, gazetede yer alan 47 GP haberlerinden aktaracağımız haberlerdir

Sözcü Gazetesi; manşetten “Gezi’ye müdahale sinyali. Arınç, basın açıklaması sırasında Gezi Parkı’na müdahale sinyali verdi (...)” haberini vermektedir.

“Kim doğru söylüyor? Müftülük, Dolmabahçe’deki Bezmi Alem Valide Sultan Camii görevlilerinin görevi başında olduğunu söyledi ama (...)”.

“Gülen’den Erdoğan’a uyarı! Fethullah Gülen’den Başbakan Erdoğan’a 'dikatörlük' uyarısı (...)”.

“AKP seçmeni Gezi için ne diyor?. Aralarında sert müdahaleyi onaylayanlar da var, Başbakan'ın üslubunu agresif bulan da (...)” haberleri gazetede yer alan GP olaylarına ilişkin 42 haber ve köşe yazısından aldığımız haberlerdir.

Gezi Parkı olayları zaman zaman yatışıyor gibi görünse de, eylemlerde 13 gün geride kalırken, hızı ve tansiyonu düşmeden devam etmektedir.

11 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi, güne “Işıkları söndürdüler. Gün boyu Taksim Meydanı'nda süren gergin bekleyiş 20.15'ten itibaren yerini polis müdahalesine bıraktı. Yaklaşık bir saat süren müdahale sonrası polis geriye çekildi. Binlerce kişi tekrar meydana çıktı. Ardından polis bir kez daha gruplara müdahale etti.” haberini aktararak başlamaktadır. Gazetede yer alan diğer haberler ise,

“Tekerlekli sandalyeli eylemciye tazyikli su (...)”, “Avrupa Parlamentosu'nda Gezi ile ilgili flaş gelişme. Avrupa Parlamentosu'nda (AP) Yeşiller Grubu'nun ev sahipliğinde Gezi Parkı eylemlerinin konuşulduğu bir konferans düzenlendi (...)” diğer birinci sayfa haberlerindedir.

“Amanpour, AK Partili Kalın'ı yayından çıkardı. CNN International, Taksim müdahalesini canlı yayında aktardı. Yayına katılan Başbakan Erdoğan'ın başdanışmanı İbrahim Kalın, ünlü haberci Christiane Amanpour tarafından, "The show's over" (program bitti) sözleriyle yayından çıkarıldı”.

“Babacan'dan faiz lobisi açıklaması: Kendilerini iyi biliyorlar (...)”, “Başbakan: Bu Tayyip Erdoğan değişmez (...)”, haberleri gazetede yer alan toplam 29 GP haberlerinden bazılarıdır.

Milliyet Gazetesi; güne manşetinden “Parkta Siyaset İstemiyoruz. Gezi Parkı'nda günlerdir nöbet tutan gençler, bayraklarıyla alana giren siyasetçilerden rahatsız (...)” haberini vererek okurlarıyla buluşmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Eylemciler Erdoğan'la Görüşecek Kritik buluşma yarın (...)”, “Müdahale Planı Kesinlikle Yok İstanbul Valisi, Gezi'ye müdahale konusunda ‘ilerisi için böyle bir plan yapmadık’ dedi.”, oyuncu Mehmet Ali Alabora'nın “Beni hedef gösterdiler (...)” ve “Onlar çapulcu değil, Elit (...)” başlıklı haberler yer almaktadır.

Bu haberler dışında gazetede toplam 34 GP olayları haberleri yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; olaylara ilişkin haberlerden bazıları; “Yakınının örtülü gelinini yerlerde sürüklediler Başbakan Erdoğan, Taksim'deki Gezi Parkı olaylarını değerlendirdiği toplantıda eylemcileri özgürlükçü olarak nitelendirenlere bir zamanlar başörtülü kızlara yapılan zulmü hatırlattı ve bir yakınının gelinin Başbakanlık ofisinin yanında, yerlerde süründürüldüğü söyledi.”

“Türkiye’de olanlar Arap Baharı’yla kıyaslanamaz AVRUPA Komisyonu’nun eski Başkan Yardımcısı Günter Verheugen, Gezi Parkı protestolarının, Arap Baharı ile kıyaslanamayacağını söyledi.” Sabah gazetesinin sayfalarında 13 GP haberi yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; gazetede yer alan GP olayları haberlerinden bazıları başlık ve açıklamaları ile şöyledir.

“Emniyet: 4 polis intihar etti, sebep ‘Gezi’ değil Emniyet Genel Müdürlüğü, ‘Son iki haftada Gezi Parkı olayları sebebiyle 6 polis intihar etti’ şeklindeki iddiaları yalanladı.”

“Eylemde taşlar sökülmesin diye kaldırımlar betondan yapılıyor (...)”.

“Sosyal medyaya erişimde sorun yok Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, Taksim Gezi Parkı’nda internet erişiminin engellendiği yönündeki iddialara cevap verdi (...)” haberleri dışında gazetede 9 haber daha GP olayları ile ilgilidir.

Yeni Şafak Gazetesi; gazeteden ilk haberimiz CNN’e verilen bir tepki haberidir.

“CNN gazı Gezi Parkı’ndaki eylemlere müdahale eden polisin kaos ve kargaşaya yol açtığını vurgulayan Amerikan yayın kuruluşu CNN International, verdiği yanlış bilgiler ve kullandığı yanlış ve kasıtlı dille yayın ilkelerinin bütün kurallarını çiğnemekle kalmadı, dünyayı da göz göre kandırdı.”

“Başbakan sanatçıları kabul edecek Başbakan Erdoğan yarın Taksim Gezi Parkı ile ilgili 20 kişilik heyetin yanı sıra Hasan Kaçan, Necati Şaşmaz ve Gökhan Özoguz’u kabul edecek. Erdoğan, perşembe günü de Hülya Avşar ile görüşecek.”

“Türkiye'nin 10 yıldır darbeye ihtiyacı var! (...) Kanada'dan yayın yapan National Post gazetesi, Taksim olayları nedeniyle yayınladığı yazıda, 'demokrasinin Türkiye'de henüz olgunlaşmamasının darbeleri gerekli kıldığını' ileri sürdü”.

“Twitter'da büyük Gezi oyunu! Taksim Gezi Parkı yıkımını engellemek için başlatılan protestolara bu kez de bir 'sosyal medya oyunu' karıştı (...)” haberleri gazetede yer alan 22 GP haberlerinden bazılarıdır.

Cumhuriyet Gazetesi; gazetenin birinci sayfasını olduğu gibi aktararak haberleri kaynağından verelim. Aşağıda 11 Haziran tarihli Cumhuriyet Gazetesinin birinci sayfası yer almaktadır. Gazetenin birinci sayfasında GP olaylarıyla ilgili beş haber yer almaktadır.

Resim 11: 11 Haziran Tarihli Cumhuriyet Gazetesinin 1. Sayfası

Kaynak: Cumhuriyet Gazetesinin 11 Haziran 2013 tarihli Sayısı.

Gazetenin diğer sayfalarında da GP olaylarına ilişkin haberlere yer verilmekte olup, bu haberlerin toplamı 54 adettir.

Radikal Gazetesi; olayları sayfalarından en çok aktaran gazetelerden biri olan Radikal Gazetesinde bugün olaylara ilişkin toplam 51 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

“Savcıdan polise 'bilirkişi' vetosu Ankara’da polisin vurduğu öne sürülen Ethem Sarısülük soruşturmasında polis de bilirkişi oldu. Savcı itiraz edince bilirkişi heyetine jandarma girdi (...)”.

“Ankara’da Gezi eylemcilerine müdahale Ankara Kennedy Caddesi’nde toplana gruba polis biber gazıyla müdahale etti (...)”.

“Bunlar da Kuşulu'nun talepleri" Biz eğlenmiyoruz, direniyoruz" diyen Kuşulu İnisiyatifi'nin talepleri: Gezi gibi bir dönüşüme maruz kalan AOC'de işlem dursun. Olaylarda ölü, yaralı ve gözaltıların tam sayısı açıklansın (...)” haberleri gazeteden aktaracağımız haberlerdir.

Sözcü Gazetesi; gazetede toplam 36 haber ve köşe yazısı olarak GP olaylarına ilişkin haber yer almaktadır, aktaracağımız haberler;

“AKP’li vekilden Erdoğan’a şok! Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonu Başkanı ve AKP İstanbul Milletvekili İbrahim Yiğit, Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın Gezi Parkı olaylarına karşı takındığı sert tavrı eleştirdi. Yiğit, ‘Başbakan olaylar ve eleştiriler karşısında sinirleniyor. Yüzde 50’yi tutuyorum diyor. Türkiye’de iç savaş mı çıkaracaksınız, insanlar birbirlerini mi öldürecekler?’ dedi.”

“Demirtaş’tan Erdoğan’a Gezi eleştirisi BDP Eşbaşkanı Selahattin Demirtaş’tan Tayyip’e 'çapulcu' dedi (...)”.

12 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Gazetelerin bugün gündemi yoğun, 11 Haziran günü Taksim’de gerçekleştirilen polis müdahalesi sonucu tansiyon yeniden yükselmiştir.

Hürriyet Gazetesi; manşetinden “Taksim Meydanı Saat 20.15 YAZIK” haberiyle güne giriş yapıyor. Haberin alt başlığı ise; “Çevik kuvvet dün sabah 07.30’da AKM ve anıttaki pankartları indirmek için Taksim’e girdi. Akşam saatlerinde ise meydanı dolduran kalabalık, gazla dağıtılırken dünya Türkiye’yi izledi (...)” diye aktarmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Başbakan’dan Mesajlar Eylemi bitirin gözlerinizden öpüyorum (...)”.

“Avukatlara yaka paça gözaltı Çağlayan’daki Adalet Sarayı girişinde dün saat 12.00’de Gezi eylemi yapan avukatlar sert müdahale ile karşılaştı (...)”.

İstanbul Valisi’nin mesajını “Vali: Gezi’den çocuğunuzu alın (...)” şeklinde aktarılmaktadır.

Hürriyet Gazetesi GP olayları ile ilgili toplam 28 haber ve köşe yazısını sayfalarından okurlarına aktarmaktadır.

Milliyet Gazetesi; manşetinden Başbakan’ın mesajını “Artık Bu İş Bitirin (...)” diyerek okurlarına aktarmaktadır gazete.

Birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise, “Taksim’e Müdahale 1 Haziran’dan beri Taksim’e girmeyen polis, dün sabah önce AKM ve anıttaki pankartları indirmek için biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti (...)”.

“Gençliği sana yedirtmeyiz (...)” haberi MHP genel başkanı Bahçeli’nin açıklamaları olarak aktarılmaktadır.

“50 avukata yaka paça gözaltı (...)” gazetenin birinci sayfasından aktarılan bir diğer haber. Milliyet Gazetesi toplam 42 haber ve köşe yazısı ile GP olaylarını sayfalarından aktarmaktadır.

Sabah Gazetesi manşetinden; “KİMSENİN YANINA KAR KALMAYACAK BAŞBAKAN ERDOĞAN: Bu eylemler bazı sermaye grupları, faiz lobileri, bazı medya grupları tarafından çok açık şekilde kullanıldı. Eylemciler büyük fotoğrafı görmeli (...)” haberini aktarmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasındaki diğer haberler ise; “PARK AYRI, ALAN AYRI Bu mu çevreci Molotof, telsiz ve silah (...)”.

“Gezi’de eylemler süsün mü? Hayır, %82.8 Evet %7.5 (...)” haberi diğer bir haber olarak okurlarına aktarmakta Sabah Gazetesi. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 26 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; güne manşetinden “Polis Taksim’e girdi, Gezi Parkı’na müdahale yok Gezi Parkı eylemlerinin 15. gününde Taksim’e giren polis, Cumhuriyet Anıtı ve AKM’deki afişleri

söktü, barikatları kaldırdı. Parktaki eylemcilere dokunmayan polis ekipleri, taş ve molotofla saldıran göstericilere biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti. 10'dan fazla kişinin yaralandığı gösterilerde 72 kişi gözaltına alındı.” haberini aktarmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasındaki diğer haberler ise, “BU TAYYİP ERDOĞAN DEĞİŞMEZ (...)” ve “MERKEZ'DEN DOLARA ‘GEZİ’ MÜDAHALESİ (...)” haberleridir. Ayrıca gazetede toplam 17 GP olayları haberi daha yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; manşetinden “YERİNDE MÜDAHALE Hükümetin çevreciyle provokatörü ayıran söylemi Taksim’e müdahale eden polisin tutumuna da yansıdı (...)” haberini vermektedir.

Ayrıca birinci sayfa haberleri arasında; Başbakan’ın “Eylemi bitirin gözlerinizden öpüyorum (...)”, “Camideki rezaletin görüntüleri elimizde (...)”, Ekonomi Bakanı Zafer Çağlayan’ın “Gezi olmasa faizler düşerdi (...)” ve “Polis değil devrimci karargâh elemanı (...)” haberleri yer almaktadır.

Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 24 haber ve köşe yazısı yer almaktadır

Cumhuriyet Gazetesi; manşetinden, “Kırlı senaryolarla eyleme müdahale edildi. On binlerin üzerine gaz sıkıldı. Şiddet doruğa çıktı. Vahşete döndü (...)” haberini aktarmaktadır.

“Eyleme ‘devam’ diyen Taksim temsilcileri, şiddet üzerine Erdoğan’la görüşmeyi reddetti. Gezi’yi bırakmayacağız (...)”.

“Erdoğan: Operasyon için teşekkür ediyorum (...)”, “Kılıçdaroğlu: Bir numaralı provokatör Erdoğan (...)” ve “Bahçeli: Moda deyişle gençleri yedirtmeyiz (...)” birinci sayfada yer alan diğer haberlerdir.

Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 54 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; manşetinden, “Eylemlerin 15. gününde Taksime müdahale. Gezi Zinciri (...)” haberini aktarmaktadır.

İstanbul Valisi’nin “Parka Dokunulmayacak (...)”, “Tek karede üç zıt siyaset (...)”, “Adliye karıştı, 47 avukat alındı (...)” ve “Silahlı, molotoflu provokatör (...)” haberleri

gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer GP haberleridir, ayrıca olaylarla ilgili gazetede toplam 49 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; manşetinden, “Müdahale yok dediler, Gezi Park’ını dağıttılar. DEVLET VERDİĞİ SÖZÜ TUTMADI (...)” haberini vermektedir. Haberin devamında, “Polis, marjinal grupları dağıtma bahanesiyle parka gazla daldı çadırları söktü Ağaçlar ateşe verildi Çok sayıda yaralı var”.

“Validen tehdit: Çocuklarınızın güvenliği yok (...)”, “Hastaneler yaralı doldu (...)”, “Türkiye sokağa döküldü. Burası İzmir (...)” haberleri gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberlerdir. Ayrıca gazetede toplam 39 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

13 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; güne manşetinden “YARALİYİZ Gezi Parkı’nda başlayıp yayılan protestolarda istenmeyen görüntüler ortaya çıkıyor. Polisin aşırı güç kullanımı ve şiddet yanlısı bazı küçük grupların eylemlerinden masum insanların zarar görmesi vicdanları yaralıyor. YORGUNUZ” haberini okurlarına aktararak başlamaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise; “Gezi için REFERANDUM (...)”, Cumhurbaşkanı Rize’de konuştu “Yanlışlar ilk gün yapıldı (...)”, Swoboda’nın Avrupa Parlamentosu’ndaki konuşmasından “Erdoğan değişmek zorunda (...)”, “Avukatlar Ayakta (...)” ve İtalya Parlamentosu’ndaki 8 kadın milletvekilinin kırmızı kıyafet giyerek Gezi Parkına desteğini “İtalyan Desteği (...)” haberleriyle aktarmaktadır. Ayrıca gazetede, GP olayları ile ilgili 27 haber ve köşe yazısı daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; manşetinden “TOPÇU KİŞLASI’NA REFERANDUM Erdoğan, Gezi heyetine Topçu Kışlası için referanduma gidilebileceğini söyledi. Ak Parti Sözcüsü Çelik ‘İstanbuluya sorarız, her türlü kararı öpüp başımıza koyarız’ dedi” haberini aktarmaktadır. Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberler ise;

Başbakan’ın MYK toplantısında söylediği “Beklenti 1 Hafta İçinde Bitirilmesi (...)”, Cumhurbaşkanı’nın “Bunu Demokratik Olgunlukla Aşarız (...)” açıklaması, “Gezi Parkı’nda Bir Osmanlı Prensisi (...)”, “İzmir’deki 3 çevik kuvvet polisi açıkta (...)” ve “Gönüllü

revire suç duyurusu (...)” haberleri yer almaktadır. Gazetede toplam 41 GP olayı haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; “GEZİ PARKI İÇİN REFERENADUM (...)” haberini manşetten vermektedir, haberin detayında, “Erdoğan, Gezi Parkı ve Topçu Kışlası İçin Referandum Sinyali Verdi: Kararı İstanbullu Verecek. Ne Karar Verirse Başımız Üstüne” yer almaktadır.

“Karıştırmayın Gül’den uluslararası medyaya çağrı: Türkiye’yi Ortadoğu ülkeleriyle karıştırmak çok yanlış (...)”.

“Burası Taksim Değil LONDRA (...)” haberleri gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer haberlerdir. Ayrıca gazetede GP olayları ile ilgili toplam 28 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; manşetinden diğer gazeteler gibi Başbakan’ın Gezi Parkı ve Topçu Kışlası için yaptığı açıklamayı “REFERANDUM ÖNERDİ (...)” diyerek aktarmaktadır. Alevi Vakıflar Federasyonu Genel başkanı Doğan Bermek’in “Gezi üzerinden Alevi-Sünni çatışması planlanıyor (...)” açıklaması birinci sayfadan aktarılan bir diğer haberdır.

“Yanlıştta ısrar ederseniz inandırıcılığımız kaybolur (...)” başlıklı haber Cumhurbaşkanı Gül’ün Rize gezisinde yaptığı konuşmalardan aktarılan bir başka haber birinci sayfadan.

“İddia edilen MİT tasarısına hukukçular tepki gösterdi (...)” ve “ Bir ayda yurtdışına 8.5 milyar dolar çıktı (...)” haberleri gazetenin birinci sayfasından aktardığı diğer haberlerdir. Gazetede toplam 30 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Yeni Şafak Gazetesi; 13 Haziran 2013 tarihli gazetenin birinci sayfasındaki haberleri bizzat gazetenin kendisinden aktarıyoruz.

Resim 12: 13 Haziran 2013 Tarihli Yeni Şafak Gazetesi 1. Sayfası

Kaynak: Yeni Şafak Gazetesinin 13 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

Ayrıca, gazetede toplam 34 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Cumhuriyet Gazetesi; “ REFERANDUM OYUNU Erdoğan hem ‘Gezi halka sorulabilir’ dedi hem de Bakan’a ‘ Bu işi bitirin’ talimatı verdi (...)” gazetesinin manşetten verdiği haberdir.

“Avukatlar, meslektaşlarına yönelik şiddeti protesto etti, Gezi’ye destek verdi. Demokrasi İçin Ayağa Kalktılar (...)” birinci sayfa haberlerinden bir diğeridir.

“Sarıgülük yaşama tutunamadı (...)”, “Savaş gibi: 4 ölü 5 bin yaralı (...)”, “Çok insan ölebilirdi (...)”, “Medyanın maskesi düştü (...)” ve “Sonunda meydan kazanır (...)” gazetesinin birinci sayfadan başlık olarak verdiği diğer sayfalarında yer alan haberlerdir. Ayrıca gazetede toplam 48 GP olayı ile ilgili haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; “KRİTİK 24 SAAT Başbakan Tayyip Erdoğan, dün partisinin MYK’sını topladı, TESK ve Gezi heyetiyle konuştu. Erdoğan’ın ‘Eylemler 24 saatte bitirilecek, o çocuklar da bizim çocuklar’ dediği öğrenildi (...)” haberini manşetten vermektedir.

“O Başkan Radikal’ e Konuştu Radikal, başörtülü gelini dövüldüğü iddia edilen belediye başkanına ulaştı(...)” bir başka birinci sayfa haberi gazeteden.

“Gezi yaralarını sarıyor (...)”, “Avrupa Parlamentosu Gezi’yi Görüştü (...)” ve “Kordon’da Saç Çeken Polisler Açıkta (...)” haberleri gazetenin diğer birinci sayfadan aktardığı haber başlıklarıdır. Ayrıca gazetede toplam 53 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; “BUNLAR ORJİNAL PKK yandaşları Taksim’de Apo posterleriyle şov yaptı. PKK’lı teröristler silahlarıyla yaylada şenlik yaptı. Ses eden olmadı. BUNLAR MARJİNAL Gezi Parkı protestosunda Atatürk poster ve Türk Bayrağı açan halk, polisin hışmına uğradı. Islatıldı, süründürüldü.” manşetini vermektedir.

“Binlerce avukat meydanda böyle bağırdı DİKTATÖR ELLERİNİ SAVUNMADAN ÇEK (...)” gazetenin birinci sayfasından aktardığı bir diğer haber. Gazetede toplam 37 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

14 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; olaylara ilişkin haberler aktarmaya devam etmektedir, gazetenin bugünkü manşeti bir araştırma ile ilgili; “Okumuş Çocuklar KONDA’nın sadece Gezi Parkı’nın içinde 4 bin 411 kişiyle yüz yüze yaptığı anket eylemcilerin profilini ortaya koydu (...)” haberi gazetenin manşetinden okurlarına aktarılmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan bir diğer haber ise Başbakan’ın “Referandum Değil, Plebisit (...)” açıklamasıdır. “AP kınadı Bağış: Saçmalık (...)” başlıklı haberde gazetenin birinci sayfasında yer alan bir başka haber. Gazetede toplam 37 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Milliyet Gazetesi; “Hükümet Avrupa Parlamentosu Raporunu Tanımadı SERT KARARA ANINDA REST (...)” manşetinden verilen haberin detayında “Çoğulculuğun ve ifade özgürlüğünün önemine dikkat çeken karar için Başbakan ‘Tanımıyorum’, Dışişleri ‘Yok Hükümünde’ açıklaması yaptı (...)”.

Gazetenin birinci sayfasında Başbakan'ın "Son Uyarım: Çekilin (...)" haberi diğer bir haber olarak yer almaktadır. Bir başka birinci sayfa haberi ise; "Referandum Değil, Anket (...)". Gazeteden aktaracağımız son haber, "Bir Göze Daha Plastik Mermi (...)" başlıklı haberdır, ayrıca gazetede 26 GP haberi ve köşe yazısı daha yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; güne manşetten verdiği "İSTANBUL HALKI NE DİYORSA O (...)" haberiyle okurlarıyla buluşmaktadır. Haberin detayı daha önce aktardığımız gazete haberlerinde yer alan referandum haberi ile aynı içeriği taşımaktadır.

"Gezi'deki Çadırları Yakacaklardı (...)" başlıklı haberde İçişleri Bakanı'nın müdahalenin provokasyonu önleme amaçlı yapıldığı ile ilgili haberi gazetenin birinci sayfasındaki başka bir haberdır.

"Hiç Açmadan İade Öfke: Avrupa Parlamentosu'nun Gezi Kararına Ankara Çok Sert Çıktı (...)" bir başka birinci sayfa haberimiz.

"ABD'deki Türklerden 'Dur De' Mitingi (...)" ve Cumhurbaşkanı'nın "Bu Konunun Böyle Bir İstikamete Girmesi Sevindirici (...)" başlıklı haberler gazetede yer alan diğer GP olayları ile ilgili 28 haberden sadece ikisidir.

Zaman Gazetesi; gazetenin birinci sayfasında GP olaylarına ilişkin öne çıkan haberler; Başbakan'ın "Referandum Değil Plebisit (...)" başlıklı haberi, "AB Büyükelçileri: İktidarda Meşru Bir Hükümet Olduğu Unutulmamalı (...)" haberleri yer almaktadır.

Yine birinci sayfada yaş haddinden emekli olan Danıştay Başkanı Hüseyin Karakullukçu'nun "Kamuoyu yoklaması olabilir ama yargı kararı esastır (...)" başlıklı haberi GP olayları ile ilgili gazetenin birinci sayfasından aktardığı diğer bir haberdır. Gazetede toplam 14 GP olayları haberi yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; birinci sayfasından aktaracağımız haberlerin ilk sırasında Başbakan'ın; "Erdoğan'dan ittifak çağrısı Partisinin genel merkezinde düzenlenen Genişletilmiş İl Başkanları Toplantısı'nda konuşan AK Parti Genel Başkanı ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, hafta sonu partisi tarafından düzenlenecek olan "Milli iradeye saygı" mitingi için Saadet Partisi ve Büyük Birlik Partisi'ni de davet ederek, "gelin birlik olalım" dedi." haberi yer almaktadır.

“Gezi baskısı ölüme götürdü TED Koleji'nde okuyan A.E. okuldaki çevresinin baskısıyla Gezi eylemlerine katıldı. Taksim'de iken 'Evime gitmek istiyorum' diye twit attı. Baba Faruk E. sabaha karşı bulabildiği kızını yurda teslim etti. Yurt yönetiminin çıkmasına göz yumduğu A.E. yeniden Gezi Parkı'na giderken bindiği taksiyi durdurdu ve viyadükten ölüme atladı.” gazeteden aktaracağımız bir diğer haberimiz.

“Cameron'dan Gezi protestocularına ders İngiltere Başbakanı David Cameron, "İstanbul'daki olayları tartışırken unutmamalıyız ki Türkiye'nin geçen 10 yılda kaydettiği ilerleme daha demokratik ve insan haklarının olduğu bir ülke olma yönündedir" dedi.” haberi gazeteden aktaracağımız son GP haberidir. Gazetede toplam 16 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; “Orantısız Öfke. Erdoğan ne halkı, ne demokrasiyi, ne yargıyı ne de uluslararası toplumu tanıyor (...)” haberini manşetten aktarmaktadır. Gazetenin birinci sayfasında yer alan bir diğer haber “Hedef Alındım Polisin gaz bombasıyla gözünü kaybeden temizlik işçisi anlattı: (...)” haberimizdir.

“Rastgele Gözaltılar. Polis gördüğünü alıyor (...)” başka bir birinci sayfa GP haberi. Cumhuriyet Gazetesi toplam 39 GP haberi ve köşe yazısını sayfalarından aktarmaktadır.

Radikal Gazetesi; “ASIL SÖZ YARGININ (...)” manşeti ile güne başlamaktadır gazete, haberin detayında ise, “Hükümet, Topçu Kışlası için referandum seçeneğini sundu. Anacak halen süren iki dava beklenecek. İptal kararı çıkarsa referanduma gerek kalmaz.” şeklindedir.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan bir başka haber ise, “GÖRMEK İSTEDİĞİMİZ HAREKETLER. Gezi eylemcileri gerçekten başka: Meydanda şahane bir piyano resitali dinlediler, çatışma olmadığı zaman oturup polisle sohbet ettiler.”

“Avrupa Parlamentosu'na rest çekti (...)” gazeteden aktaracağımız bir başka haber, gazetede GP olayları ile ilgili olarak toplam 44 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; gazeteden haberleri aktarmak yerine gazetenin birinci sayfasını koyarak haberleri gazetenin bizzat kendisinden verelim. Gazetenin diğer sayfalarına baktığımızda gündem yine GP olaylarıyla dolu. Ancak dün sakin bir gün olarak geride kalmış, gazeteler bugünkü sayfalarından daha çok yumuşak ifadelerle

olaylara değinirken, Sözcü Gazetesi iktidar ve uygulamalarını eleştirmeye devam etmekte, eleştirilerinde iktidarın geçmiş uygulamalarını ve tutumunu örnek olarak sunmaktadır.

Sözcü Gazetesinin 14 Haziran tarihli sayısında GP olayları ile ilgili toplam 39 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Resim 13: 14 Haziran 2013 Tarihli Sözcü Gazetesi 1. Sayfası

YIL: 6 SAYI: 2180 14 HAZİRAN 2013 CUMA 50 Kuruş

Yetmez ama hayır haykırışı
GEZİ'yi durduran gençlerin daha çok demokrasi istediklerini biliyoruz. "Yetmez ama hayır" diye haykırıyorlar.
Uğur DONDAR yazdı. 4'te

Gelin hanımın başına gelen!
TAYYİP "Bu olaylarda bir yakının gelimini vermede sürüdümlüler" diyor. Sizce bu olay "mandıra" mı?
Emin COLAŞAN yazdı. 6'te

SÖZCÜ

AP'den Tayyip'e biber gazı!
İktidarın yıllardır kapısında yattığı Avrupa, Türkiye'deki polis zulmünü sert eleştirdi
ERDOĞAN'ın bu çıkışından hemen sonra Avrupa Parlamentosu (AP), Gezi eylemindeki polis şiddetini ve hükümetin uzlaşmaz tavırını kınayan karar taslağını kabul etti. İktidarın, "Şiddetli kes. İfade özgürlüğü getir" çağrısı yaptı. S.6

Madem Topçu Kışlası için halk oylaması istiyorsun... HALKA BUNU DA SOR
Bugüne kadar toplumun bazı kesimlerini hiçe sayarak dayatmacı kararlar alan Başbakan daha önce niye halka gitmedi? İşte örnekler

Danıştay uyardı: Yargıya rağmen oylama olamaz
BAŞBAKAN'ın Gezi için oylama teklifine tepki var. Danıştay Başkanı Hüseyin Karakullukçu, Topçu Kışlası için yedirtmeyi durdurma kararına ağıta bulunarak, "Hukuk devletinde yargı kararı esastir" dedi. S.5

Abdullah Öcalan ve PKK'yla açılım pazarlığı yapılınsın mı, yapılmasın mı?
23 Nisan, 19 Mayıs, 29 Ekim bayramı yasaklınsın mı, yasaklanmasın mı?
4+4+4 eğitim sistemiyle imam hatip orta okulları açılınsın mı, açılmasın mı?
3. Köprü'ye Yavuz ismi verilinsin mi, verilmesin mi?
İçki yasaklınsın mı, yasaklanmasın mı?
T.C. kaldırılınsın mı, kaldırılmasın mı?

SÖZCÜ ekibi gençleri dinledi
Başbakan gelsin bizimle görüşsün
HER an bir polis operasyonu bekleyen Talebin Gezi Parkı'ndaki gençler, Başbakan'ın halk oylaması teklifine isyan etti: "Ağacın oylaması olmaz". S.12-13

Tokmak tokmak@sozcu.com.tr
Misilleme mitingleri!
Sınırlı kadar "Ne yaptık? Millet sokağa mı döldük?" diye Başbakan Erdoğan'ın dışı ile çölyeği çıktı. Yarı Ankara'da, pazar günü İstanbul'da halk sokağı döldükleri Talebin Gezi Parkı gösterilerine misilleme olarak, gövde gösterisi şeklinde yapılacak mitinglerin kaldırılması için bildiriler yapıldı.
Mitinglerin nasıl geçeceği malum! Sert konuşmalarla gerilim daha da artacak!
Kıyazi Akfite gösteriden döndüğü gece havalanarak Başbakan Erdoğan'ı karalamak için toplanan AKP'lilerden bazıları, hanıtoyular, yarı ve pazar günü yapılacak mitinglerdeki sloganlarına ne olacakları anlatabilir.
Demokrasi ve barış yerine iftihar çağrısı atan militanlar o gün şöyle bağırıyorlar:
"Vol ver gelelim, Talebin'i ezelim!"
Çocukları sınırlı ezerek gösterime isteyen kaba kuvvet mensurları, bunu marifet yaparak şöyle diyorlar:
"Azınlık seslenme."
"Sahnenin başına"
CHP'li Emine Ülber Tarhan halkı olarak soruyor:
"Toplumdun gelen banyo tepkiyi dinleyip, kaygılar gidermek yerine mitinglerle misilleme yapıpaya tercih eden Başbakan, sokağa gider gel 'Vol ver gelelim, Talebin'i ezelim' sloganları atmasını kim ne yazar söyleyecektir?"
Sözcü

Hem okumuş çocuklar hem de Atatürkçüler
17 gündür Gezi Parkı'nda eylem yapan gençlerin profili çıkartıldı. İşte sonuçlar

Mernat, Polat'a ömret, Polat'a ömret olmalı!..

Yeni Gelir Vergisi Yasa Taslağı www.sozcu.com.tr'de
143 sayfalık tam metin

Kaynak: Sözcü Gazetesinin 14 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

15 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; gazetelerin başlıkları ve gündemleri müdahale sonrasında epeyce yoğun olduğunu görmüştük. O günlere nazaran bugün Hürriyet Gazetesi'nin birinci sayfası daha yumuşak GP haberleri ve diğer haberleri bulundurmaktadır. Gazetenin birinci sayfasında yer alan, "İşte Hayal Meydanı (...)" başlıklı haberinde vatandaşların nasıl bir Gezi Parkı istedikleri yönündeki araştırmanın anlatımı ve tasviri bir Gezi Parkı resmi yer almaktadır.

"13 Saat Resital (...)" haberi eylemcilere Alman piyanistin verdiği Gezi Parkı'ndaki piyano resitalinden bahsedilmektedir.

"Mesajı aldık gençler, lütfen ARTIK ÇEKİLİN (...)" başlıklı Başbakan Erdoğan'ın açıklamaları haber ile "VEDAT'ın İsyanı Bana Gözümü Geri Verin (...)" haberleri yer almaktadır. Gazetede toplam 21 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Milliyet Gazetesi; birinci sayfasında ilk dikkat çeken haber "Film Ricasını Kırmadı Başbakan'la 4 Saatin Perde Arkası. Polise yönelik şiddeti izleyen heyetin 'Lütfen kamuoyu görmesin, gerilim artar' ricasına sabah olumlu yanıt geldi" haberidir.

"Erdoğan'dan bir çağrı daha: Gezi Parkı mesajı alındı (...)", "Ankara'da vurulan Ethem kurtulamadı (...)", "Gaz yüzünden 9 kedi yüzlerce kuş öldü (...)" ve Cumhurbaşkanı'nın AP eleştirilerine verdiği cevap gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer GP olayları haberleridir. Gazetede toplam 26 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; manşetinden "4 MADDELİK YOL HARİTASI. Başbakan Erdoğan'ın sanatçılar ve sivil toplum örgütleriyle sabaha kadar süren görüşmelerinde dostane çözüme varıldı (...)" haberi yer almaktadır.

"Türkiye Güneştir Balçıkla Sıvanmaz. Başbakan Erdoğan uluslararası medya ve Gezi Parkı'ndaki gençlere seslendi (...)" gazetenin birinci sayfasındaki bir başka haber. Gazeteden aktaracağımız başka bir haber ise "Dik Dur Eğilme Balkanlar Seninle (...)" başlıklı Balkanlarda düzenlenen Başbakan'a destek mitingi haberidir. Gazetede toplam 15 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Zaman Gazetesi; diğer gazeteler gibi Zaman Gazetesi de Başbakan'ın “ Mesaj alındı, yargı kararını bekleyeceğiz (...)” haberini manşetine taşımıştır.

Gazetenin birinci sayfasında GP olayları ile ilgili olan diğer haber ise “ Vali Mutlu, eylemcilerle sabaha kadar görüştü (...)” haberidir. Gazetede toplam 9 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Yeni Şafak Gazetesi; manşette “YANINDAYIZ (...)” başlıklı haber yer almaktadır. Haberin detayında Balkanlar'da Başbakan'a destek için düzenlenen mitingler anlatılmaktadır.

Gazeteden aktarılan diğer bir haberde ise, “ÇÖZÜM SİNYALİ Hükümetin Gezi Parkı eylemlerini provoke edenlerle samimi çevrecileri ayırması, çözüm umudunu güçlendirdi. Başbakan Erdoğan ve Vali Mutlu'nun gece mesaisi tansiyonu düşürürken, eylemciler eve dönüş sinyali verdi.” denmektedir.

“ Mesaj Alındı Eylemi Bitirin (...)” Cumhurbaşkanı'nın “AP neyin ne olduğunu bilmiyor (...)” haberleri gazete yer alan toplam 14 GP haberinden seçtiklerimizdir.

Cumhuriyet Gazetesi; “Başbakan, ‘parka kışla’ inadından kısmen de olsa geri adım attı. Gözler Gezi’de. Mesajı Geç Aldı (...)” manşetiyle haberi aktarmaktadır.

“Özgürlük Kokuyor. Direnişçiler: Dayanışma'nın simgesi olan parktaki tek pis koku biber gazı (...)” bir diğer birinci sayfa haberi.

Gazetenin 15 Haziran tarihli sayısında toplam 42 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; manşetinden “ARKADAŞLAR GAZ VERMEYİN (...)” haberinde İstanbul Valisi Mutlu'nun Gezi Parkı'ndaki eylemci gençlerle gece yaptığı ziyareti ve görüşmeleri haber olarak aktarmaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili 26 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; manşetten “SHUT UP TAYYİP! (Sus Tayyip)Allah'ını seversen bu ülkeyi artık germe. Bundan sonra Gezi protestolarıyla ilgili olarak konuşma” haberini vermekte, haberin devamında “ MİLLETİ SUSTURMA BIRAK MİLLET

KONUŞSUN SEN SUS (...)” alt manşetini kullanarak haberi aktarmaktadır. Gazetede GP olaylarına ilişkin toplam 28 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Hükümet kanadından gelen açıklamalar ve Başbakan’ın eylemci temsilcileri ile yaptığı görüşmeler olayları yatıştırmaya yönelik olsa da, eylemler halen bitmemiş ve devam etmektedir.

16 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; manşetinden “ GEZİ 20.55 Taksim Dayanışması dün öğle saatlerinde ‘Direnişe devam’ kararı aldı. Ancak Başbakan Erdoğan’ın ‘ Siz boşaltmazsanız, boşaltırlar’ uyarısından 3 saat sonra polis Gezi Parkı’na girdi (...)” haberini okurlarına aktarmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında yer alan diğer bir haber ise, “Sincan mitingi TUZAK KURULDU Başbakan Erdoğan, AK Parti’nin Ankara Sincan’daki ‘Milli İradeye Saygı’ mitinginde konuştu, ‘Asıl hedefin büyüyen Türkiye olduğunu’ söyledi (...)” haberidir.

Gazetede toplam 19 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; gazete güne “GEZİ BOŞALDI Başbakan Erdoğan ‘Taksim’i boşaltın’ dedi, 2 saat sonra polis Gezi’ye girdi. Müdahalenin ardından sokaklar doldu (...)” manşetini atarak okurlarıyla buluşmaktadır.

“SOKAK TAŞTI Kadıköy’den yola çıkan binlerce kişi Boğaziçi Köprüsü’nü yürüyerek geçip Taksim’e ulaşmak istedi (...)” bir başka birinci sayfa haberidir. Gazetenin birinci sayfasından aktarılan diğer bir haber “Sincan’dan sonra Kazlıçeşme (...)” başlığıyla AK Parti’nin 16 Haziran tarihinde İstanbul Kazlıçeşme’de yapacağı miting haberi olarak aktarılıyor.

Gazetede diğer haber başlıkları ise; “Vali Mutlu: Müdahale düzgündü (...)”, “Roth’a da biber gazı (...)”, “Ethem’in başından kurşun çıktı (...)” ve CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu’nun müdahaleye ilişkin yaptığı “Kanunsuz emirleri uygulamak

suçtur (...)” haberleridir. Gazetede toplam 28 GP olaylarına ilişkin haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; “Polis kimsenin can güvenliğini tehlikeye atmadan parkı boşalttı GÜNAYDIN GEZİ (...)” manşetini atarak okurlarıyla buluşmaktadır.

“İHANET ÇETESİ VAR Sincan’da büyük bir topluluğa seslenen Başbakan Erdoğan: Bu iş dışarıda ve içeride koordineli yürüyen bir süreçtir. Hepsinin belgeleri elimizde” haberi gazetenin birinci sayfasından okurlara aktarılan diğer bir haberdır.

Birinci sayfadan başlık olarak aktarılan diğer haberler ise; “GEZİ PARKI’NDA GİZLİ KOLAİSYON (...)”, “GÜL: ARTIK HERKES EVİNE DÖNSÜN (...)” ve “DÖRT EYLEMCİYE TERÖR ÖRGÜTÜ TUTUKLAMASI (...)” haberleridir. Gazetede toplam 19 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; “ Polis, Taksim Gezi Parkı’nı Boşalttı, 19. GÜNDE MÜDAHALE, Gezi Parkı eylemi polisin tazyikli su ve gaz bombası ile yaptığı müdahaleyle sona erdi. Çadırlar, çöpler ve barikatlar kaldırıldı. Dağılmayan göstericilerle polis çatıştı,29 kişi yaralandı (...)” manşet haberini aktarmaktadır.

AK Parti Sincan mitinginde Başbakan’ın konuşmasını şu başlıkla okurlarına aktarmaktadır gazete, “Amaçları mezhep çatışması çıkarmak (...)”. Gazetede toplam 14 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; “BİZ DUAMIZLA DİRENİRİZ (...)” manşetinden Başbakan’ın Sincan mitingini haber olarak aktarmaktadır.

“KOD ADI İSTANBUL İSYANI (...)” başlıklı birinci sayfadan aktarılan haberde Gezi Parkı olaylarının dış bağlantıları ile ilgili haber aktarılmaktadır.

Gezi Parkı’na yapılan müdahale Yeni Şafak Gazetesinin birinci sayfasından “ 19. günde müdahale, Gezi Parkı boşaltıldı (...)” diye aktarılmaktadır.

“Taksim esnafı ‘Yeter artık’ dedi (...)”, “ Eylemler Reyhanlı saldırısının devamı (...)” başlıklı haberler gazeteden aktarılan diğer haberlerden bazılarıdır. Gazetede toplam 19 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Cumhuriyet Gazetesi; “Erdoğan ‘ boşalttınız boşalttınız’ dedi. Çoluk çocuk demeden Gezi’ye saldırdı Vicdansız Emir (...)” manşetini atmaktadır.

“ Adli Tıp: Taş değil kurşun Ethem Sarısülük’le ilgili yalanı otopsi çürüttü (...)” gazetenin birinci sayfasından aktarılan bir başka haber.

“Erdoğan yine alevlendirdi. ‘Hesap Soracağız’(...)”, “Biri polis, biri direnişçi. Kardeşler karşı karşıya (...)” gazeteden aktarılan diğer haber başlıklarıdır. Gazetede toplam 39 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Radikal Gazetesi; “Taksim’i Boşaltın Başbakan Tayyip Erdoğan, Sincan’daki mitingde Gezi Parkı eylemlerine yükledi: ‘Taksim’i yarına kadar boşaltmazsanız güvenlik güçlerimiz gereğini yapar’ (...)” gazetenin manşetten verdiği haberdır.

“POLİS PARKI Başbakan’ın Ankara mitinginde söylediği ‘ O parkı yarına kadar boşaltın’ sözünden kısa bir süre sonra polis gaz bombaları atarak parka girdi (...)” gazetenin birinci sayfasından aktardığı bir başka haberin başlığı. Gazetede toplam 43 haber ve köşe yazısı olarak GP olayları aktarılmaktadır.

Sözcü Gazetesi; “TAYYİP KONUŞTU. Ankara’da ‘Gezi’yi boşaltın yoksa polis boşaltır’ deyip fitili ateşledi. TÜRKİYE KARIŞTI (...)” haberini manşetten aktaran gazetede haberin devamında, “Polis Gezi Parkı’na daldı Çoluk –çocuk demeden gazla, copla, TOMA’yla girişti Çok sayıda kişi yaralandı Halk sokağa çıktı! (...)” şeklinde aktarmaktadır.

“Divan Oteli’ne sığınan yaralıları bile copladılar (...)” gazetenin aktardığı bir başka haber olarak görülmektedir. Gazetede toplam 38 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

17 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; gazeteden haberleri gazetenin birinci sayfasını aktararak verelim;

“TOMA’ya biber gazı takviyesi (...)”, “Bakkala giden Berkin’e Bomba (...)” ve “Jandarma da su sıkmaya geldi (...)” haberleri gazetenin birinci sayfasından verilen GP haberleridir. Gazetede toplam 24 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; güne manşetinden “BU OYUNLARIN HEDEFİ TÜRKİYE (...)” haberiyle girmektedir Sabah Gazetesi. Haberin detayında, “Cumhuriyet Tarihinin En Büyük Mitingi (...)” açıklamasıyla Kazlıçeşme mitingine 1 milyon 200 bin kişinin katıldığını aktarmaktadır. Haberin diğer detayında ise, “Erdoğan: Taksim Meydanına 30 bin kumanya gönderenleri, otellerinde teröristleri barındıranları, sosyal medyada provokasyon yapanları çok iyi biliyoruz; mutlaka hesabı sorulacak (...)” şeklinde yer almaktadır gazetede.

“Taksim Sakin Sokak Gergin (...)” başlıklı haber birinci sayfadan aktarılan bir diğer GP haberidir. Gazetede toplam 26 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; “SANDIKTAN BAŞKA YOL YOK ARAYANLARA GEÇİT YOK (...)” manşetiyle okurlarıyla buluşmaktadır gazete. Haberin detayında, “Başbakan Tayyip Erdoğan; yüzbinlerce kişinin katıldığı İstanbul Kazlıçeşme’deki ‘Milli İradeye Saygı’ mitinginde Gezi Parkı eylemleriyle ilgili önemli mesajlar verdi (...)” demektedir. Haberin detaylarını aktarmaya devam edelim, “Kimseyi dışlamadıklarını belirten Erdoğan, ‘AK Parti’nin iktidardan gitmesini isteyenler bunu sandıkta başarmaya çalışsın. Demokrasi dışı yöntemleri tercih edenlere fırsat vermeyiz” demektedir.

Gazetenin birinci sayfasından aktarılan bir başka haber ise; “Gezi Parkı boşaltıldı eylemciler direniyor (...)” haberidir. Gazetede GP olayları ile ilgili 16 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; “BURASI TÜRKİYE (...)” manşetini atarak Başbakanın Kazlıçeşme mitingini haber olarak aktarmaktadır. Haberin detayında, “Başbakan, Gezi eylemleriyle Türkiye’yi iç savaşa sürüklemek isteyenlere, Türkiye Cumhuriyet tarihinin en büyük mitinglerinden biriyle cevap verdi. Kazlıçeşme Meydanı’nda yaklaşık 2 milyon kişiye seslenen Başbakan, ‘Türkiye gerçeğini görmek isteyen varsa, fotoğraf burada. Hadi bakalım BBC, CNN, Reuters bunu da gizle’.” açıklamaları yer almaktadır.

“NEWYORK’TA CNN’E SİYAH ÇELENK (...)”, “ANKARA’DA CENAZE GERGINLİĞİ İSTANBUL’DA ÇARŞI’YA GÖZLATI (...)” ve “GÖSTERİCİLERE KUCAK

AÇAN OTELLERE UYARI (...)” haber başlıkları birinci sayfada yer almaktadır. Gazetede toplam GP olayları ile ilgili 17 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; “Adı konulmamış olağanüstü hal, sokaklarda insan avı, cenaze törenine bile saldırı, Halk baskıya ve zulme direniyor” manşetiyle haberi aktarmaktadır. Haberin altında, “Polis ve jandarma terörü (...)”, “Bırakın oğlumu gömeyim (...)” ve “Türkiye meydanlara aktı (...)” alt başlıkları ile olaylara ilişkin haberler aktarılmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında olaylarla ilgili yer alan diğer haberler ise; “İnsanlar birbirine düştü, Erdoğan Başarıyor (...)” haberi ve diğer sayfalardan aktarılan haberlerin başlıkları yer almaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 34 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; “Gezi boşaldı gerilim sürüyor (...)” manşetli haberin detayında, “Gezi eylemi dinmedi. Polis Taksim’e kimseyi yaklaştırmadı. Nişantaşı ve Sıraselviler’de çatışmalar gün boyu sürdü (...)” açıklamaları yer almaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında Başbakan’ın Kazlıçeşme mitingi söylemlerini şu şekilde aktarmaktadır; “Hesap Soracağız. Başbakan Erdoğan Kazlıçeşme’de eleştirileri yanıtladı, meydan okudu: Hadi bakalım BBC bunu da gizle! ‘Türk Baharı’ 3 Kasım 2002 de oldu. Mart 2014’te sandıkları patlatacaksınız. Dünyada böyle Başbakan göremezler. Türkiye sosyal medya üzerinden ameliyat yapılacak ülke değildir. Tek tek hesap soracağız (...)” haberin detayları olarak aktarılmaktadır. Haberin devamı gazetenin 12. sayfasında aktarılmaktadır.

Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 43 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; manşetinden “ ADALETİN İKİ YÜZÜ (...)” haberini veren gazete haberi şu şekilde aktarmaktadır. “1 Gezi eylemlerine katılanlar fotoğraflardan tespit edildi, evleri basılıp gözaltına alındı” ve “2 Gezi eylemlerinde öldürülenlerin faileri ortada yok, yakalananlar da serbest kaldı” ifadeleriyle manşet haberini detaylandırmaktadır.

Gazete 13. sayfasından detaylarını aktardığı haberin başlığını birinci sayfasından “Ethem’i başından vuran polisin kastı yokmuş (...)” başlığı ile aktarmaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 28 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

18 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Gezi Parkı olaylarının halen devam ettiği bu günde yine gazetelerin birinci sayfalarında olaylara ilişkin haberler yer almaya devam etmektedir.

Hürriyet Gazetesi; gazetenin birinci sayfasına baktığımızda olaylarla ilgili aktarılan şu haberler yer almaktadır.

“İşte Tutuklu Piyano (...)” başlıklı haberde, Alman piyanistin parkta verdiği resital sonrasında güvenlik güçlerince el konulan piyanosunun yedieminde tutuluşu haber olarak aktarılmaktadır.

Başbakan Erdoğan’ın AB Parlamentosu’nda alınan karara ilişkin tepkisini, “Bunlar Şaşırmış (...)” haber başlığı ile okurlarına aktarmaktadır.

Olayların sakinleşmesi sonucu İstanbul Borsası’nın toparlanma gayretlerini, “Piyasalar Gezi’den Dönüyor (...)” başlığı ile haber yapmaktadır. Diğer bir haber ise olaylarda polis tarafından vurulduğu iddia edilen Ethem Sarısülük ile ilgili, “Ethem’i vuran 9mm’lik silah (...)” ve “Taksim yolunu polis kesti (...)” haberleri birinci sayfadan aktarılan haberlerdir.

Gezi Parkı olaylarında yeni bir eylem türü olarak ortaya çıkan ve hiç kıpırdamaksızın ayakta durarak eylem yapanları gazete “Duran Adam (...)” haberiyle aktarmaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 19 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; gazete manşetinden “Avrupa İle İpler Gerildi (...)” başlıklı haberi vermektedir, haberin açıklamasında, “AB ile ilişkilerde olumlu hava beklentisi, Gezi olaylarına farklı bakış nedeniyle kayboldu. Türkiye tarafı AB ile temasları iptal etmeye başladı (...)” diyerek aktarmaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında Başbakan’ın “ Böyle Avrupa Parlamentosu’nu Tanımıyorum (...)” ve “Merkel: Şoktayım (...)” haberleri aktarılmaktadır.

Gazetede yer alan diğer haberler arasında; “Sendikalar Gezi İçin Sokakta (...)”, “Twitter Yasası (...)” ve “Belediye parkta 100 ağaç dikiyor (...)” haberleri dikkat çekmektedir. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 29 haber yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; sayfalarında GP olaylarına ilişkin toplamda 8 haber ve köşe yazısına yer vermektedir. Gazetenin birinci sayfasında Başbakan’ın “Gezi Herkese Bir Sınav Oldu (...)” başlıklı haber ve Taksim’de hayatın normale döndüğü açıklamalı “Yeşil Mesaisi (...)” haberleri aktarılmaktadır.

Zaman Gazetesi; GP olayları ile ilgili gazetenin birinci sayfasında herhangi bir habere rastlanmazken, diğer sayfalarında olaylarla bağlantılı 5 haber yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; birinci sayfasından Başbakan’ın AP’nun Gezi Eylemleri ile ilgili eleştirilerine verdiği tepkiyi “Bunlar Şaşırmış (...)” başlıklı haber olarak aktarırken, yine gazetenin birinci sayfasında işçi sendikalarının Gezi Parkı eylemlerine destek mitingini “Sönük Geçti (...)” başlıklı haberle okurlarına aktarmaktadır. Gazetede toplam 11 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

Cumhuriyet Gazetesi; birinci sayfasından AP’nun Gezi olaylarına eleştirel söylemlerini ve Başbakan’ın cevabını “Yüzleri Tutmadı Avrupa’nın eleştirilerini göğüsleyemeyen Ankara, toplantıları iptal etmeye başladı (...)” manşetinden aktarmaktadır.

İşçi Sendikalarının destek eylemini “Emekçi Güç Verdi (...)” başlıklı haberle okurlarına aktaran gazetenin birinci sayfasında yer alan bir başka haber ise, “Asker Çağrılabilir (...)” başlıklı haberde Arınç’ın eylemlerin bastırılması için her yola başvurulabileceğini söylediği açıklamalar haber olarak aktarılmaktadır.

Gazetenin günlük sayfalarında GP olayları ile ilgili toplam 23 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Radikal Gazetesi; birinci sayfasının neredeyse tamamını, polislerin TOMA’ların su deposuna kattıkları kimyasal madde içerikli sıvı ile ilgili “Çocuklardan Uzak Tutunuz (...)” başlıklı haber kaplamaktadır. Gazetenin iç sayfalarında ise GP olaylarına ilişkin diğer gazetelerde yer alan benzer toplam 16 haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; bu günkü sayısında olaylardan çok hükümetin tutumunu eleştiren bir başlıkla çıkıyor okurlarının karşısına. Gazetenin manşetinde;

Resim 15: Sözcü Gazetesi 18 Haziran Tarihli Sayısının 1. Sayfası

Kaynak: Sözcü Gazetesinin 18 Haziran 2013 Tarihli Sayısı.

“ Adaletiniz bu mu? (...)” diye okurlarının karşısına çıkmakta Sözcü Gazetesi. Diğer haberler ise yukarıda yer alan birinci sayfadaki şekliyle yer almaktadır. Ayrıca gazetenin diğer sayfalarında toplam 24 GP olayları ile ilgili haber ve köşe yazısı bulunmaktadır.

19 Haziran Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; gündemin yoğun olduğu bir gün daha, gazetelerde GP olaylarına ilişkin haberler aktarılmaya devam etmektedir. Hürriyet gazetesi birinci sayfasından, Cumhurbaşkanı'nın Gezi parkı olayları için yaptığı uyarıları “İmajımız Yıkılır (...)” başlığıyla aktarırken, Başbakan'ın eylemlere müdahalede orantısız güç

kullanmakla eleştirilen polisler için söylediği “Polisimize Teşekkür (...)” haberi yer almaktadır.

Gazetenin birinci sayfasında ayrıca, sessizce durarak protesto eden eylemciler ile ilgili “Dalga Dalga Duran Adam (...)”, “Gezi Direnişine Seri Gözaltılar (...)”, MHP Genel Başkanı Bahçeli’nin “Başgaz Erdoğan TOMA’cı AKP (...)” ve CHP Genel Başkanı Kılıçdaroğlu’nun “Gençler kazandı Başbakan kaybetti (...)” haberleri yer almaktadır. Bu haberler dışında gazetenin diğer sayfalarında GP olayları ile ilgili toplam 18 haber daha yer almaktadır.

Milliyet Gazetesi; gazetede birinci sayfaya baktığımızda Hürriyet gazetesinde yer alan haberlerin aynılarının aktarıldığını görmekteyiz. Gazete birinci sayfasından “Bu Ben Miyim? (...)” başlıklı haberle İzmir’deki eylemlerde bir genç kızın saçını çeken polis memurunun anlatımlarını aktarmaktadır. “100 bin biber gazı alınacak (...)” ve “Duran Adam’a Gözaltı Olmaz (...)” başlıklı haberler gazetede yer alan diğer haberlerdendir. Gazetede GP olaylarına ilişkin toplam 27 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Sabah Gazetesi; manşetinden Başbakan’ın “Ayrılmaya Asla İzin Vermeyiz (...)” başlıklı ve “Başbakan Erdoğan: Herkes emin olsun, biz Türkiye ve milletimiz adına bu süreçten hayırlı dersler çıkaracağız (...)” haberini aktarmaktadır.

Birinci sayfadan verdiği bir diğer haber ise, “Burası Taksim Değil Sao Paulo (...)” başlıklı haberle Brezilya’da devam eden hükümet karşıtı gösterileri haber olarak aktararak kıyaslama yapmaktadır. Gazetede toplam 9 GP olayları haberi yer almaktadır.

Zaman Gazetesi; GP olaylarına ilişkin sadece “Beyoğlu ve Nişantaşı’nda kepenkler 5’ te iniyor (...)” başlıklı haber gazetenin birinci sayfasında yer almaktadır. Gazetede yer alan haberlerden sadece 4 haber GP olayları ile ilgilidir.

Yeni Şafak; gazetenin birinci sayfasını olduğu gibi aktararak haberleri aktaralım. Gazetenin bugünkü birinci sayfası tamamen Gezi Parkı olaylarına ilişkin haberlerle dolu. Yeni Şafak Gazetesinde bugün toplam 9 haber GP olayları ile ilgili haber yer almaktadır.

Sözcü Gazetesi; güne manşetinden “Zulmü dünya gördü Tayyip görmüyor (...)” haberiyle güne başlamaktadır. Gazetenin birinci sayfasında dikkat çeken bir başka haber ise, “Türkiye Durarak Haykırıyor (...)” başlıklı duran adam eylemleri ile ilgili haberdur. Gazetede yer alan toplam 29 haber ve köşe yazısı diğer gazetelerde yer alan GP olayları haberleriyle benzer niteliktedir.

4.3. Gezi Parkı Olaylarının Yavaşlama Döneminin Basında İşlenişi

Yaklaşık 25 gündür devam eden, Türkiye ve Dünya'nın gündeminden düşmeyen Gezi Parkı olayları zaman zaman şiddetini arttırsa da, ilk günlere nazaran daha sakin ve protestoların şekil değiştirdiği bir hal almaya başlamıştır. Artık yavaşlamaya başlayan eylemler, basında yer almaya devam etmektedir. Çalışmanın bu bölümünde de GP olaylarının basında yer almasını aktarmaya devam edeceğiz. Ancak eylemlerin dozajındaki azalma ve gündeme tekrar giren açılım süreci ve Güneydoğu'da yaşanan olayların basına daha çok yansımaları nedeniyle GP olaylarını günlük olarak aktarmayacağız. Bu bölümde 20 Haziran 2013 tarihinden sonraki dönemde, referans gazetelerin tamamı yerine Hürriyet Gazetesi, Yeni Şafak Gazetesi ve Cumhuriyet Gazetesinde yer alan Gezi Parkı haberlerini aktaracağız.

Hürriyet Gazetesi; gazetenin 20 Haziran tarihli sayısında birinci sayfada yer alan GP haberleri; Taksim Gezi Parkı'nda eylemcilerin çadırlarının yakılması ve protestoların artmasıyla ilgili olayı “Yakma Timi Açığa Alındı (...)” başlıklı haberle aktarmaktadır. Gazetenin birinci sayfasından bir başka haber “Polise tayin ve izin yok (...)” başlığıyla Gezi Parkı olayları nedeniyle İstanbul polislerinin durumu aktarılıyor. Gazetenin haber ve gündem sayfalarında GP olayları ile ilgili toplam 12 haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; 20 Haziran tarihli sayısında “Mesele Başka Hala Anlamadın Mı (...)” başlığıyla Gezi Parkı olayları ile Brezilya ve Endonezya'da gerçekleşen eylemlerin ekonomik piyasalara olumsuz etkilerini farklı bir yorumla okurlarına aktarmaktadır. Duran adam eylemlerine tepki gösteren bazı kişilerin eylemcilere aynı eylemle cevap vermesini gazete “Duran Adama Karşı Duran Adam (...)”

başlıklı haberiyle okurlarına sunmaktadır. Gazetede toplam 8 GP olayı haber ve köşe yazısı yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; 20 Haziran’da manşetten “Her Park Bir Meclis (...)” haberiyle okurlarıyla buluşmakta gazete. Haberin içeriğinde eylemlerin halkça kararlı bir şekilde sürdürüldüğü anlatılmaktadır. Gazetenin birinci sayfasından bir başka haber de, “AB ile ipler kopuyor (...)” başlıklı haberdır. Birinci sayfadan dikkat çeken bir diğer haber ise “Şiddetin sorumluları unutuldu. İktidar hukuksuzlukta ısrarlı. Durmayan Eylemci AVI (...)” başlıklı haberdır. Gazetede toplam 17 GP haberi ve köşe yazısı yer almaktadır.

1 Temmuz Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; Gezi Parkı olaylarının seyrinin yavaşladığı ve haberlerin azaldığını görmekteyiz. Hürriyet gazetesi birinci sayfasından GP olayı ile ilgili herhangi bir habere yer vermezken diğer sayfalarında GP olayları ile ilgili 4 haber ve köşe yazısı haber bulunmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; gündem Mısır’daki askeri darbe ile meşgul olduğundan gazetemiz de Gezi Parkı haberlerine birinci sayfasında yer vermemektedir. Diğer sayfalarında ise sadece 2 tekrar niteliğindeki haber GP olayları ile bağlantılı haber olarak yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; “NATO’yla da kavga (...)” başlıklı haberde NATO Genel Sekreteri Rasmussen’in GP olaylarına ilişkin eleştirileri aktarılmaktadır. Gazetenin diğer sayfalarında toplam 7 haber ve köşe yazısı GP olayları ile bağlantılıdır.

8 Temmuz Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; birinci sayfasından gezi eylemcilerine pala ile saldıran bir esnafın gözaltına alınıp serbest bırakılmasını “Pala Serbest (...)” başlıklı haber olarak vermektedir. Kılıçdaroğlu’nun Gezi Parkı ziyareti de aktarılan bir başka haber olarak birinci sayfada yer almaktadır. Gazetede toplam 6 haber GP olayları ile bağlantılıdır.

Yeni Şafak Gazetesi; birinci sayfasından “Şaraplı Gezi Skandalı (...)” başlıklı haberde Bartın Kız Meslek Lisesi öğrencilerinin Romanya gezisinde öğretmenleri tarafından Gezi Parkı eylemlerine destek amaçlı pankart açmaya ve şarap içmeye zorlandıkları yolunda haberi aktarmaktadır. Ayrıca Almanya’ da Gezi Eylemlerine tepki Hükümete destek amaçlı düzenlenen mitingi “Almanya’da Türk Baharı (...)” başlıklı haberle aktarmaktadır. Gazetede toplam 4 haber GP olayları ile ilgilidir.

Cumhuriyet Gazetesi; palalı saldırıyı “Polis sırt sıvazladı (...)” başlıklı haber olarak manşetinden verirken, GP olaylarına karşı sessiz tavır takınan medya gruplarına tepki protestosu olarak Kadıköy’de düzenlenen yürüyüşü “Yüz binlerden özgürlük şarkısı (...)” haberiyle aktarmaktadır. Gazetede toplam 11 haber ve köşe yazısı GP olayları ile ilgilidir.

12 Temmuz Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; olayların yavaşlaması ile birlikte gazetelerin birinci sayfalarında GP haberleri giderek azalmaya başlamıştır. Hürriyet gazetesi birinci sayfasından “O aileyi arayacağım (...)” başlıklı haberde “İçişleri Bakanı Muammer Güler Gezi Parkı protestolarında, Eskişehir’de kimliği belirsiz kişilerce dövülerek hayatını kaybeden Ali İsmail Korkmaz’ın acılı ailesini ilk fırsatta arayacağımı söyledi” şeklinde aktarmaktadır. Gazetede toplam 5 haber GP olayları ile ilgilidir.

Yeni Şafak Gazetesi; “Sarısülük davasında soruşturması tamamlandı (...)” başlıklı haberde GP olaylarında hayatını kaybeden Ethem Sarısülük soruşturması ile ilgilidir. “4 İilde Gezi Operasyonu: 15 Gözaltı (...)”, “Palalı saldırgan yurtdışına kaçtı (...)” haberleri GP olayları ile ilgili gazetede yer alan toplam 8 haber içinde dikkat çekenlerdir.

Cumhuriyet Gazetesi; birinci sayfasında Eskişehir’de dövülerek öldürülen eylemci Ali İsmail Korkmaz’ın haberini “Bir tabut üç anne (...)” başlığıyla vermektedir. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 9 haber yer almaktadır.

20 Temmuz Günü Gazetelerde Gezi Parkı Haberleri

Hürriyet Gazetesi; birinci sayfasından Başbakan'ın "Tencere tavayı yargıya taşıyın (...)" başlıklı haberi yer almaktadır. Gazetede GP olayları ile ilgili toplam 3 haber yer almaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi; gazetede GP olayları ile ilgili doğrudan bir habere yer verilmezken bağlantılı 3 haber yer almaktadır.

Cumhuriyet Gazetesi; bugün Cumhuriyet gazetesi de GP olayları ile ilgili doğrudan bir habere yer vermezken, olaylarla bağlantılı 7 haberi sayfalarından aktarmaktadır.

Gezi Parkı olayları ile ilgili Türk Basınından aktaracağımız haberlere burada son veriyoruz. Olaylar kısmen devam etse de, eylemler de bütünlük ve süreklilik devam etmemektedir. Bu tarihten sonra daha çok eylemlere katılanlara yönelik gözaltılar ve söylemler devam etmektedir. Bundan sonraki başlıkta eylemlerin yurt dışı basında yer almasına değineceğiz.

5. YABANCI BASINDA ÇIKAN GEZİ OLAYLARI HABERLERİ

Gezi Parkı olayları yabancı basında da önemli yer tutmuştur, bu bölümde BBC ve CNN'de Gezi Parkı olayları ile ilgili çıkan haberleri aktarmaya çalışacağız.

5.1. BBC'DE YER ALAN GEZİ PARKI OLAYLARI HABERLERİ

Olayların başladığı ilk günden itibaren haberleri yoğun olarak aktaran BBC, sunuş ve anlatım olarak Türk Basınından farklılık göstermektedir. Olayların başlangıcından günümüze kadar yaklaşık 1000'den fazla GP haberine yer veren BBC'den aktaracağımız haberler 31 Mayıs 2013 tarihinden itibaren sırasıyla şunlardır.

“Gezi Parkı: On binler Taksim'i kuşattı. Gezi Parkı protestolarının dördüncü gününde on binlerce kişi çeşitli kollardan Taksim'e yürüdü. Göstericiler, polisin biber gazı ve tazyikli su kullanarak müdahalesine saatlerce direndi (...)” (31.05.2013).

“Gezi Parkı: Polis gaz ve tazyikli suyla müdahale etti. İstanbul'da Taksim'deki Gezi Parkı'nda iki gündür polisin müdahalesi ile karşı karşıya kalan eylemciler arasında yaralılar da var. Ankara ve İstanbul'da protesto gösterilerinin devamı bekleniyor” (31.05.2013).

“Taksim'de polis gaz bombasıyla müdahale etti. İstanbul'da Taksim'deki Gezi Parkı'nda hafta başında başlayan gerginlik tırmanıyor. Türkiye'nin çeşitli kentlerindeki eylemler sabaha kadar devam etti. Polis sabah saatlerinde gruba gaz bombasıyla müdahale etti” (01.06.2013).

“Gezi Parkı: Gül ve Erdoğan'dan farklı yorumlar. Türkiye Cumhuriyeti devletinin zirvesinden, ülkeyi sarsan kitle gösterileriyle ilgili iki farklı yorum geldi. Gül, gösteri hakkına işaret ederek, Demokrasi demek seçim demek değildir derken, Erdoğan yüzde 50'lik oy oranını vurgulamayı sürdürdü” (03.06.2013).

“Arınç: Polisin aşırı tedbiri haklı olarak tepki aldı. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ile görüşükten sonra açıklama yapan Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç, polisin Gezi Parkı'nda yapılan haklı eylemlere gazla müdahale etmesinin olayları çıkırından çıkardığını söyledi (...)” (04.06.2013).

“Economist: Erdoğan liderliği Gül'e devretmeli. İngiliz Economist dergisi 'Demokrat mı sultan mı?' başlıklı kapağında Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı, gelecek seçimlerde AKP liderliği ve icra yetkilerini Abdullah Gül'e devretmeye çağırırdı (...)” (07.06.2013)

“Londra'da Erdoğan hükümetine büyük tepki. Türkiye'de sokak ve meydanlara çıkan göstericilere destek için Londra'da yapılan eylemlerin en büyüğüne yaklaşık 5 bin kişi katıldı. Göstericiler, Trafalgar Meydanı'ndan İngiliz parlamentosuna yürüdü (...)”(08.06.2013).

“Gezi: Polis şiddeti AB sürecini nasıl etkiler? Diplomatik kaynaklara göre, Türkiye'deki protesto eylemlerine polisin ölçüsüz güç kullanmak müdahale etmesi ve hükümetin bunu destekler gözükmemesi, AB İlerleme Raporu'na yansıtacak. Üyelik müzakerelerinin kesilmesi ise söz konusu değil” (10.06.2013).

“Arınç: İzinsiz gösterilere göz yumulmayacak. Türkiye'nin gündemini bir süredir meşgul eden iki konuda bugün Ankara iki karar verdi: Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç yasadışı eylemlere izin verilmeyeceğini söyledi, Cumhurbaşkanı alkol yasasını onayladı” (11.06.2013).

“'Erdoğan Türkiye'yi besleyen eli ısıyor' Financial Times gazetesi Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın artan bir şiddetle yatırımcılara çattığını, spekülörleri 'boğazlayacağını' söylediğini yazıyor ama ülkenin cari işlem açığını kapatabilmek için yabancı sermayeye ihtiyaç duyduğunu hatırlatıyor (...)” (11.06.2013).

“Taksim'de ne oldu? Görgü tanıklarının anlatımları BBC'ye polisin bu sabah Taksim meydanına yaptığı müdahaleyi anlatan görgü tanıkları, molotof kokteyli atanların kimliğinden kuşkulu (...)” (12.06.2013).

“Türkiye güne sakin başladı. Dün gece yarısından sonraya kadar devam eden müdahalelerin ardından İstanbul ve Ankara güne sakin başladı. Eylemlerle ilgili olarak başbakanla görüşmesi beklenen isimlerden bazıları toplantıya katılmayacaklarını açıkladı (...)” (12.06.2013).

“Türkiye AP'de hedef tahtasına döndü. Ağır eleştirilerle geçen ve Gezi Parkı olaylarının tartışıldığı Avrupa Parlamentosu oturumunu izleyen gazeteci Güven Özalp genelde Türkiye'ye destek veren isimlerin bile, ilk kez, 'AKP'nin AB hedefine yönelik samimiyetini' sorguladığını belirtiyor”(13.06.2013).

“Times: Türkiye için tehlike 'kibirli başbakan'. Independent Uluslararası Af Örgütü'nün Erdoğan'a ağır eleştirisini aktarırken, Guardian yazarı Timothy Garton Ash Başbakan'ın bir 'koru sembolüne' dönüştüğünü, Times ise Türkiye'nin karşısındaki büyük tehlikenin 'kibirli bir başbakan' olduğunu yazıyor (...)” (13.06.2013).

“Polis Gezi Parkı'nda çadırları söküyor. İstanbul polisi, Gezi Parkı'nı mesken tutan protestocularla Taksim Meydanı'nda toplanan vatandaşlara dağılmaları için çağrılar yaptıktan sonra müdahaleye başladı (...)” (15.06.2013).

“Erdoğan'dan Gezi Parkı eylemcilerine ultiatom. Başbakan Erdoğan, partisinin Ankara mitinginde, Gezi Parkı'ndaki protestoculara ultiatom verdi, 'Yarın, İstanbul'da mitingimiz var. Taksim Meydanı boşaldı boşaldı, boşalmadığı takdirde artık bu ülkenin güvenlik güçleri orayı boşaltmayı bilir dedi (...)”(15.06.2013).

“Gezi Parkı polis müdahalesi ile boşaltıldı. İstanbul polisi, Cumartesi akşam saatlerinde Gezi Parkı'na müdahale etti. Parktaki binlerce kişi Divan Otel, Harbiye ve Maçka yönüne kaçışırken, çok sayıda kişinin yaralandığı belirtiliyor. Parktaki çadırlar kaldırıldı”(16.06.2013).

“Polis Ankara Kuşlupark'a müdahale etti. Gezi Parkı protestolarına destek olmak için Ankara'da sokağa çıkan göstericilere gece yarısından sabaha kadar müdahale eden polis Kuşlupark'ı boşalttı. TTB'nin açıkladığı son verilere göre, toplam yaralananların sayısı 7800'ü geçti”(18.06.2013).

“Üç ilde Gezi Parkı baskınları. İstanbul, Ankara ve Kocaeli'de düzenlenen baskınlarda onlarca kişi gözaltına alındı. Yasadışı MLKP örgütüyle ilgili olduğu söylenen baskınlarda gözaltına alınanlara, Gezi Parkı eylemleriyle ilgili suçlamalar yöneltileceği iddia ediliyor (...)” (18.06.2013).

“BM: Hükümet polis şiddeti mağdurlarına tazminat ödesin. BM İnsan Hakları Temsilcisi Navi Pillay ve İnsan Hakları İzleme Örgütü, polis şiddeti mağdurlarına tazminat verilmesini ve aşırı güç kullanımının önlenmesini öneriyor. Başbakan Erdoğan ise polisin müdahale gücünün artırılacağını belirtiyor”(18.06.2013).

“Çarşı'ya tutuklama, Ankara ve İzmir'e müdahale. Gezi eylemleri nedeniyle gözaltına alınan Çarşı grubunun iki üyesi tutuklanırken, Ankara ve İzmir'deki destek eylemlerine polis müdahale etti (...)”(20.06.2013).

“Taksim'de karanfilli anmaya polis müdahalesi. Binlerce kişi Gezi protestolarında hayatını kaybedenleri anmak üzere karanfilli eylem yaptı. Polis eylemcileri tazyikli suyla dağıttı. Polis Ankara'da Dikmen ve Kuğulu'daki gösterilere de gaz ve tazyikli suyla müdahale etti”(23.06.2013).

“Erdoğan: Polise talimatı veren benim. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Erzurum'da düzenlediği mitingde geçen hafta Gezi Parkı'na yapılan polis müdahalesinde talimatı kendisinin verdiğini söyledi. Erdoğan,'Polise talimatı kim verdi?' diyorlar. Ben verdim dedi” (23.06.2013).

“Yıldırım: İş birliği yapmayana Osmanlı tokadı. Türkiye'de Ulaştırma Denizcilik ve Haberleşme Bakanı Binali Yıldırım, Twitter'ın ve Facebook'un Türkiye'yle iş birliği yapmayacağına ilişkin açıklamasına 'Eğer Türkiye Cumhuriyeti'ni tanımazlarsa 76 milyon da bunlara Osmanlı tokadını çarpar' dedi” (27.06.2013).

“Bakanlığın Gezi Parkı itirazı reddedildi. Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Gezi Parkı'na Topçu Kışlası yapılması konusunda 'yürütmeyi durdurma kararı' ardından yaptığı itiraz İstanbul 6'ncı İdare Mahkemesi tarafından reddedildi. Son kararın 2 ay sonra verilmesi bekleniyor”(02.07.2013).

“Taksim: Protestoculara müdahale edildi. Polis Gezi Parkı'na gitmeye çalışan grupları basınçlı su ve biber gazıyla dağıttı. Taksim civarındaki ara sokaklarda polisle göstericiler arasında kovalamaca yaşandı. Kaçan kalabalığa satırla saldıran iki kişinin gözaltına alındığı açıklandı” (06.07.2013).

“Taksim'de iftar sonrası protesto. Taksim'de Yeryüzü İftarı etkinliği kapsamında İstiklal Caddesi'nde bir araya gelen binlerce kişi, iftardan sonra Gezi Parkı'na yürüdü (...)”(09.07.2013).

“İstanbul'da evlere yeni 'Gezi' baskını. İstanbul'da Gezi Parkı eylemlerine katılanlara yönelik operasyonlar kapsamında sabah erken saatlerde düzenlenen baskınlarda yaklaşık 30 kişi gözaltına alındı. İzmir, Bursa, Manisa ve Balıkesir'de de gözaltına alınan 15 kişiden de 11'i tutuklandı” (16.07.2013).

“Antakya’da Gezi Parkı operasyonları. Antakya’da Gezi Parkı’na destek verenlere yönelik düzenlenen operasyonlarda çok sayıda kişi gözaltına alındı. İl Emniyet Birimlerinin Gezi Parkı’na destek için kurulan Sevgi Parkı’ndaki çadırları dağıttığı ve birçok eve baskın düzenlediği bildirildi” (22.07.2013).

5.2. CNN INTERNATIONAL’DE YER ALAN GEZİ PARKI OLAYLARI HABERLERİ

CNN’ de Gezi Parkı olaylarına sıkça yer veren bir başka yabancı medya kuruluşu, olayların başlangıcıyla birlikte canlı bağlantılarla aktaran CNN yaklaşık 1200 haber ve görüntü yayınlamıştır. CNN’den derlediğimiz GP olayları haberleri şunlardır;

“İstanbul’da polis binlerce kişilik göstericileri vahşice dağıtmaya çalışırken onlarca kişi yaralandı (...)” (31.05.2013).

“Olaylar İstanbul’dan Ankara’ya sıçradı. Polis göz yaşartıcı bomba ve basınçlı su kullandı. Düzinelerce insanın yaralandığı bildirildi (...)” (01.06.2013).

“ (...) İstanbul’da yapımı planlanan AVM’ne karşı barışçıl bir oturma eylemi olarak başlayan olaylar polis şiddetine dönüştü” (01.06.2013).

“Türkiye’de ölümcül protesto, gösterilerde bir kişi öldü binlerce yaralı var (...)” (03.06.2013).

“Taksim Gezi Parkı üzerinden Türkiye’nin AKP’ye en şiddetli tepkisi (...)” (05.06.2013).

“Taksim Meydanı’ndaki göstericileri dağıtmak için yüzlerce çevik kuvvet polisi gaz bombası ile baskın yaptı” (11.06.2013).

“Türk polisi İstanbul’un Taksim Meydanı’nda protestoculara karşı tazyikli su, yangın ve duman bombası kullandı (...)” (11.06.2013).

“CNN International’ın ünlü haber sunucusu Christiane Amanpour, Taksim olaylarının canlı yayını sırasında stüdyoya telefonla bağlanan Başbakan Recep

Tayyip Erdoğan'ın başdanışmanı İbrahim Kalın'ın "Aynı saldırıların Beyaz Saray'a yapıldığını hayal edebilir misiniz?" demesi üzerine "Program bitti" diyerek, Kalın'ın konuşmasını yarıda kesti" (11.06.2013).

"Komplolara yatkın bu mantık, zayıf kontrol ve denge mekanizmalarıyla birleşince Erdoğan'ın aşırı özgüveni bir yanda, güvensizliği ve taraflılığı öbür yanda tehlikeli bir karışım olmuştur" (12.06.2013).

"Öldürülen bir protestocuyu anmak için Ankara'da düzenlenen gösterilerde, polise taş atan göstericileri dağıtmak için çevik kuvvet polisi tazyikli su ve göz yaşartıcı bomba kullandı, ortalık savaş alanına döndü" (16.06.2013).

"Türkiye'de hükümet karşıtı protestolar (...)" (17.06.2013).

"Yüzlerce Türk'ten Duran Adam Protestosu. Türk protestocular hükümetlerini sessizce eleştiriyorlar (...)" (18.06.2013).

"Cnn Muhabirine Polisten Sulu Müdahale .Cnn International'ın muhabiri Tom Barton, polislin TOMA'lardan sıkıldığı basınçlı suyun hedefi oldu" (23.06.2013).

"Düzinelerce terörle mücadele polisi İstanbul'da belirlenen adreslere şafak baskını düzenledi (...)" (16.07.2013).

BBC ve CNN' de dahil olmak üzere birçok yabancı basın kuruluşunun aktardığı GP olayları ile ilgili haberleri konu bütünlüğünü bozmamak adına bu kadarla kısıtlama düşüncesiyle, yabancı basında çıkan haberlere burada son veriyoruz.

6. GEZİ PARKI OLAYLARININ BİLANÇOSU

Türkiye'nin gündeminde uzun bir süre yer tutan, dünyanın da yakından takip ettiği Gezi Parkı olayları; Bingöl ve Bayburt dışındaki 79 ilde 2,5 milyon insanın eylemlere katıldığı, 8 bin civarında insanın yaralanması ve 5 kişinin de ölümüyle sonuçlanmıştır (TTB, <http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/veriler-3842.html>) Yaralıların bir kısmı ağır yaralı olarak hastanelerde tedavi görmeye devam

etmektedir. Olaylarda yaralananlardan 106 kişi kafa travmasına uğradı, 63 ağır yaralı var, 3 ağır yaralının hayati tehlikesi mevcut, 11 kişi gözünü kaybetti, 1 kişinin dalağı alındı (Ttb:2013).

Olayların ekonomik bilançosu ise; 291 işyeri tahrip edildi, 271 özel araç kullanılamaz hale geldi. 116 polis aracı, 41 ambulans pert olmuştur. Biri CHP binası olmak üzere 14 parti binası zarar gördü. Toplam zarar 140 milyon liradır (Haber7:2013).

Türkiye İnsan Hakları Vakfı (TİHV) verilerine göre olaylara ilişkin nedenlerden dolayı, yurt genelinde gözaltına alınanların sayısı 3 bin 413, tutuklanan kişi sayısı ise 3 ve 4 Temmuz 2013'te serbest bırakılan iki kişinin ardından 94'e düştü (Muhlifgazete:2013).

Yine Gezi Parkı olaylarının başlamasına neden olan Topçu Kışlası ve AVM yapımı ile ilgili olarak, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yüksek Kurulu kararının iptali amacıyla açılan davada, İstanbul 6. İdare Mahkemesi 31 Mayıs 2013 tarihinde yürütmeyi durdurma kararı vermiş, ilgili Bakanlık yürütmeyi durdurma kararının kaldırılması için aynı mahkemeye itirazda bulunmuş ve 2 Temmuz 2013 tarihinde mahkeme itirazı reddetmiştir. Ancak ilgili Bakanlık itirazını Bölge İdare Mahkemesine(BİM) yinelemiş ve 22 Temmuz 2013 tarihinde BİM' nin verdiği karar ile İstanbul 6. İdare Mahkemesinin yürütmeyi durdurma kararı kaldırılmıştır (Radikal:2013).

Başlangıcından itibaren izlediğimiz Gezi Parkı Olaylarını Türk Basını'ndan belirlediğimiz referans gazetelerin gözünden ve söylemlerinden aktarmaya çalıştık. Haberlerin işlenişi ve kullanılan söylem diline baktığımızda, karşımıza üç farklı söylem ve yaklaşım çıktığını görebiliriz. Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazeteleri olayları sayısal olarak diğer gazetelere oranla daha fazla haberle aktarıırken, söylem dili ve işleniş tarzı sadece haberleri aktarmaya yöneliktir. Bu üç gazete haberlerde yorum ve görüş belirtmemeye özen göstererek siyasi iktidar ile ters düşmemeye çalışmakta, ancak iktidar söylemlerini de destekler bir durum sergilememektedir.

Sabah, Yeni Şafak ve Zaman gazetelerinin tutum ve yaklaşımlarının doğrudan siyasi iktidarın söylem ve tutumları ile paralellik gösterdiği belirgindir. Olaylara bakış açısı ve yaklaşımı iktidarın penceresinden olup, olayları iktidar yanlısı yorum ve söylemle aktarmaktadır. Bu üç gazete Gezi Parkı Olaylarına; başladığı ilk günden beri protesto eyleminden ziyade terör eylemleri düşüncesiyle yaklaşmaktadır. Olayları, siyasi iktidarın diliyle haberlerine taşımakta ve iktidar söylemlerini desteklemektedir.

Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinde haberlerin işlenişi ve söylemlere baktığımızda ise; tamamen iktidar karşıtı tutum ve eleştirel söylemler görülmekte, olaylara siyasi iktidarın yaklaşımı ve tutumu ağır bir dille eleştirilmektedir. Olayların büyüüp yayılmasını, iktidarın sert ve uzlaşmaz politikaları ile yine iktidarın polise aşırı güç kullanım izini vermesine bağlamaktadır.

Kısaca, referans gazetelerimizin haberleri işleyiş tarzlarından ideolojik tutum ve durumlarını söylemek pekte zor olmayacaktır. Üçüncü bölümde yapacağımız içerik analizinden önce gazetelerimizin ideolojilerinin; Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin siyasi iktidarla ters düşmemek için tarafsız/liberal görünmeye çalıştıklarını, Sabah, Yeni Şafak ve Zaman gazetelerinin muhafazakar yapıları gereği aynı siyasi çizgide oldukları iktidar yanlısı haber yaptıkları, Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin ise ulusalcı bilinen çizgileri ile orantılı olarak siyasi iktidarın karşısında olduklarını söylemek mümkündür.

III. BÖLÜM: GEZİ PARKI HABERLERİNİN İSTATİSTİKSEL DAĞILIMI VE HABERLERİN ANALİZİ

Gezi Parkı Olayları'nın Türk Basını'nda İşlenişi başlıklı çalışmamızda referans olarak belirlediğimiz gazetelerde yer alan Gezi Parkı Olayları ile ilgili haberler, söylem ve ideolojik yaklaşımlarının belirlenebilmesi için içerik analizi yapılması tercih edilmiştir. İçerik analizi yöntemi, haber içeriklerinin sistematik ve objektif betimlenmesini amaçlayan ampirik bir yöntem olup aynı zamanda sosyal bilimsel verilerin içeriğinin analizini gerçekleştirme amacıyla da kullanılmaktadır.

“İçerik analizi, bir metnin açık içeriksel karakteristiklerinden yararlanarak, açık olmayan karakteristiklerinin ve bağlamının araştırılıp, sosyal gerçekliğin ortaya çıkarılmasını amaçlayan bir yöntemdir. Yöntemin uygulanmasında dikkat edilmesi gerek kurallar bulunmaktadır. Analizin objektif ve sistematik olması için varsayımların formüle edilmesi ve buradan hareketle oluşturulan değişkenlerin kategori sisteminde somutlaştırılması gerekmektedir” (Bilgin, 1988: 8).

1. REFERANS GAZETELERDE GEZİ PARKI OLAYLARI İLE İLGİLİ HABERLERİN DAĞILIMI

Referans gazete olarak Gezi Parkı olayları haberlerini incelediğimiz Hürriyet, Milliyet, Sabah, Zaman, Yeni Şafak, Cumhuriyet, Radikal ve Sözcü gazetelerinde 29 Mayıs 2013 tarihi ile 19 Haziran 2013 tarihleri arasında Gezi Parkı haberlerinin politika ve gündem haberleri (köşe yazıları dahil edilmiştir) içerisindeki dağılımları aşağıdaki tablodaki gibidir;

Tablo 1: Referans Gazetelerdeki Gezi Parkı Haberlerinin Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Dağılımı

GAZETE ADI	TOPLAM ÇIKAN HABER SAYISI	GEZİ PARKI HABER SAYISI	GP HABER YÜZDESİ
HÜRRİYET	706	468	% 66.29
MİLLİYET	685	582	% 84.96
SABAHA	593	307	% 51,77
ZAMAN	580	354	% 61.03
YENİ ŞAFAK	498	314	% 63.05
CUMHURİYET	830	726	% 87.47
RADİKAL	1015	972	%95.76
SÖZCÜ	812	659	% 81.15
TOPLAM	5.719	4.382	% 76.62

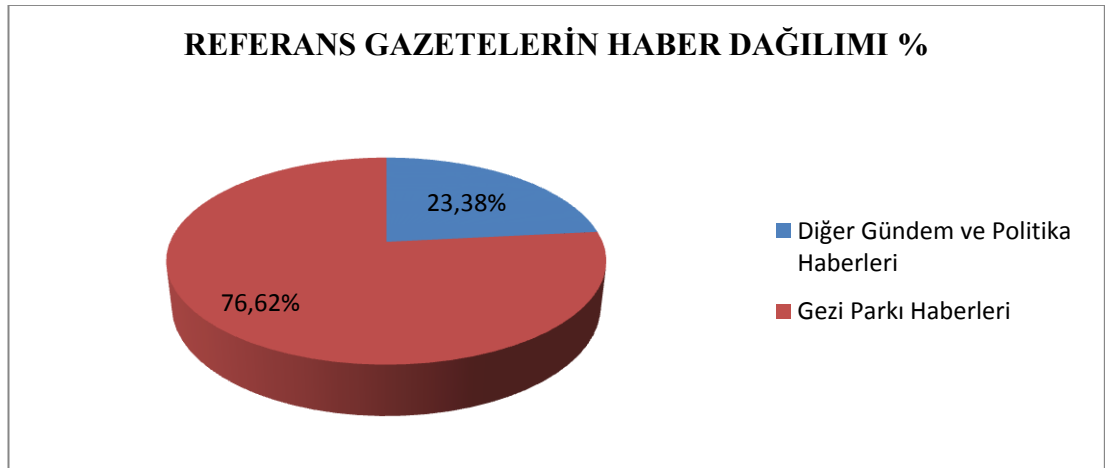
Kaynak: Referans Gazetelerin Haber Taraması İle Elde Edilmiştir.

Tablo.1 incelendiğinde; Hürriyet gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 706 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 468 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 66.29'dur. Milliyet gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 685 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 582 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 84.96'dır. Sabah gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 593 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 307 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 51.77'dir. Zaman gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 580 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 354 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 61.03'tür. Yeni Şafak gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 498 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 314 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 63.05'tir. Cumhuriyet gazetesinin 22 günlük sayısında toplam

830 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 726 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 87.47'dir. Radikal gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 1.015 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 972 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 95.76'dır. Sözcü gazetesinin 22 günlük sayısında toplam 812 haberin politika ve gündem haberi olduğu ve bu haberlerin 659 tanesinin Gezi Parkı olayları ile ilgili haberlerden oluştuğu görülmektedir, GP haberlerinin toplam haberlere oranı ise % 81.15'tir.

Tablodan da anlaşılacağı gibi gazetelerin sayfalarındaki haberlerin çoğunluğu GP olayları ile ilgili haberlerden oluşmaktadır. Türkiye'de uzun bir süre gündemden düşmeyen GP olayları basının da yakından takip ettiği gündem konusu olmuştur.

Şekil 1: Referans Gazetelerin 22 Günlük Toplam Politika ve Gündem Haberlerinin İçerisindeki GP haberlerinin % Dağılımı

2. GEZİ PARKI HABERLERİNİN İÇERİK ANALİZİ

Çalışmanın bu bölümünde referans gazetelerin incelenen tarihler arasında (29.05.2013- 19.06.2013) yayınladıkları Gezi Parkı olaylarına ilişkin haberlerinde

yer verdikleri ‘polis/şiddet/polis şiddeti’ ve ‘orantısız güç, gaz/bomba/tazyikli su’ kavramlarının haberlerde kurgulanışı ve sayısal oranları incelenecektir.

2.1. Referans Gazetelerde ‘Polis, Şiddet ve Polis Şiddeti’ Söylemlerinin Analizi

Bu bölümde öncelikle, ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kavramlarının gazetelerde nicel olarak kullanım sıklıklarını verip, sonrasında bu kavramların geçtiği haber metinlerinin nitel analizi incelenecektir. Bu kavramların (söylemler) tespit edilmesinde 29.05.2013-19.06.2013 tarihleri arasında referans gazetelerde yer alan politika ve gündem haberleri dikkate alınmış olup köşe yazıları hariç tutulmuştur.

Tablo 2:Referans Gazetelerdeki Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Polis, Şiddet ve Polis Şiddeti Söylemlerinin Kullanımı

GAZETE ADI	POLİS	ŞİDDET	POLİS ŞİDDETİ	TOPLAM
HÜRRİYET	486	-	-	486
MİLLİYET	343	8	-	351
SABAH	239	14	-	253
ZAMAN	213	-	-	213
YENİ ŞAFAK	193	-	-	193
CUMHURİYET	439	98	72	609
RADİKAL	514	-	-	514
SÖZCÜ	452	14	23	489

Kaynak: Referans Gazetelerin Haber Taramasından Elde Edilmiştir.

2.1.1. Hürriyet Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Hürriyet gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 486 kez kullanmıştır. Hürriyet gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı

Olaylarında, polisin eylemcilere müdahale ettiği yönündedir. Gazete bu kelimelerden sadece polis kelimesini haberlerinde kullanırken, şiddet ve polis şiddeti kelimelerini hiç kullanmamıştır. Bu kelimeler yerine ‘müdahale’ kelimesini kullanarak herhangi bir ideolojik tutum göstermemeye çalışarak, yansız davranmaya çalışmaktadır. Hürriyet gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“ (...) Gezi Parkı protestocularının eylemleri İzmir ve Ankara’da **polis** müdahalesi eşliğinde sabah saatlerine kadar sürdü... (...)” (31 Mayıs 2013).

“Taksim’de şenlik Beşiktaş’ta gerginlik (...)Taksim’den Beşiktaş’a ilerleyen gruplar, burada **polisle** karşılaştı. Grup ile **polis** arasında çatışma çıktı. **Polis**, göstericiler gaz bombası ve tazyikli su ile müdahale etti. Göstericiler ise **polise** taş atarak karşılık verdi(...)” (01.06.2013).

“ABD Dışişleri Bakanı’ndan Gezi Parkı açıklaması (...)ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Taksim Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olarak, "**polis** tarafından aşırı güç kullanımına dair haberlerden kaygı duyduklarını" söyledi (...)” (03.06.2013).

“Işıkları söndürdüler... Gün boyu Taksim Meydanı’nda süren gergin bekleyiş 20.15’ten itibaren yerini **polis** müdahalesine bıraktı. (...). Binlerce kişi tekrar meydana çıktı. Ardından **polis** bir kez daha gruplara müdahale etti (...)” (11.06.2013).

“**YARALIYIZ** (...) Gezi Parkı’nda başlayıp yayılan protestolarda istenmeyen görüntüler ortaya çıkıyor. **Polisin** aşırı güç kullanımı ve şiddet yanlısı bazı küçük grupların eylemlerinden masum insanların zarar görmesi vicdanları yaralıyor (...)” (13.06.2013).

“ **GEZİ** 20.55 Taksim Dayanışması dün öğle saatlerinde ‘Direnişe devam’ kararı aldı. Ancak Başbakan Erdoğan’ın ‘ Siz boşaltmazsanız, boşaltırlar’ uyarısından 3 saat sonra **polis** Gezi Parkı’na girdi (...)” (16.06.2013).

2.1.2. Milliyet Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Milliyet gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 527 kez kullanmıştır. Milliyet gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polisin eylemcilere müdahale ettiği yönündedir. Gazete bu kelimelerden polis kelimesini sıklıkla kullanmış, şiddet kelimesini ise 8 haberde herhangi bir tarafla ilişkilendirmemeye çalışarak kullanmaya özen göstermiştir. Polis şiddeti kelimesini ise hiç kullanmamış, iki haberde polise yönelik şiddet ifadesini kullanmıştır. Bu kelimeler yerine Hürriyet gazetesi gibi ‘müdahale’ kelimesini kullanmayı tercih etmiştir. Gazete doğrudan herhangi bir ideolojik tutum göstermemeye çalışarak, yansız görünmeye çalışmaktadır. Milliyet gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“NE BU **ŞİDDET** BU CELAL (...) Gezi Parkı’ndaki direnişin 3. Gününde **polis** en sert müdahaleyi yaptı (...)” (01.06.2013).*

*“(...) Ankara’da ‘Gezi’ gerginliği: 4 gözaltı Taksim Gezi Parkı’ndaki eyleme destek için Ankara’da gösteri düzenleyen kalabalık **polis** müdahalesiyle dağılırken, biri İran uyruklu 4 kişi gözaltına alındı” (09.06.2013).*

*“(...)İzmir’deki 3 çevik kuvvet **polisi** açıkta (...)” (13.06.2013).*

*“(...) Film Ricasını Kırmadı(...) Başbakan’la 4 Saatin Perde Arkası. **Polise** yönelik **şiddeti** izleyen heyetin ‘Lütfen kamuoyu görmesin, gerilim artar’ ricasına sabah olumlu yanıt geldi”(15.06.2013).*

*“GEZİ BOŞALDI(...)Başbakan Erdoğan ‘Taksim’i boşaltın’ dedi, 2 saat sonra **polis** Gezi’ye girdi. Müdahalenin ardından sokaklar doldu”(15.06.2013).*

2.1.3. Sabah Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Sabah gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 253 kez kullanmıştır. Sabah gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polisin kanunsuz eylemlere haklı müdahalede bulunduğu yönündedir. Gazete bu kelimelerden polis kelimesini sıklıkla kullanmış, şiddet kelimesini ise haberlerinde polisin eylemcilere şiddeti olarak değil eylemcilerin polise şiddet uyguladığı yönünde kullanmaktadır. Gazetenin haberlerinde kullandığı üslup ve tavır hükümeti destekler bir tutum sergilemekte ve gazetenin ideolojisini ortaya koymaktadır. Sabah gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“Gezi Parkı” açıklaması; İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim Gezi Parkı’nda meydana gelen olaylarda, “polisin orantısız güç kullandığına” yönelik iddialara ilişkin, “Dediğiniz gibi iddialar olabilir. Sosyal medyada da var, bize gelen mesajlar da var. Onları incelemek benim görevim(...)” (31.05.2013).

“Önce yaktılar sonra söndürdüler; Polis ekiplerinin Taksim Gezi Parkı’ndan ayrılmasının ardından, parka giren göstericiler bir prefabrik yapıyı ateşe verdi. Çok sayıda polis aracını deviren eylemcilerin Taksim Meydanı’ndaki bekleyişi sürüyor(...)” (01.06.2013).

“(...) Polis kimsenin can güvenliğini tehlikeye atmadan parkı boşalttı GÜNAYDIN GEZİ (...)”(16.06.2013).

2.1.4. Zaman Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Zaman gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 213 kez kullanmıştır. Zaman gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polisin kanunsuz eylemlere ve yasa dışı gruplara haklı müdahalede bulunduğu yönündedir. Gazete bu kelimelerden polis kelimesini sıklıkla kullanmış,

şiddet kelimesini ise Sabah gazetesinin kullandığı şekliyle yani; eylemcilerin polise şiddet uyguladığı yönünde kullanmaktadır. Muhafazakâr olarak bilinen çizgisiyle Zaman gazetesinin haberlerinde kullandığı üslup ve tavır hükümeti destekler bir tutum sergilemekte ve muhafazakâr çizgisini devam ettirmektedir. Zaman gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“Eylemciler **polis** aracını yaktı (...)*” (03.06.2013).

*“(...) Göstericiler araçlara ve **polise** havai fişekle saldırdı (...), Eylemciler **polise** kandil simidi dağıtıp, hatıra fotoğrafı çektirdi(...)*” (05.06.2013).

*“Eli sopalı sivil **polislere** inceleme (...) Antalya’da Gezi Parkı eylemleri sırasında AK Parti il binasını taşıyan göstericilere **polisin** yaptığı müdahalede elinde sopalarla görüntülenen sivil **polislerle** ilgili inceleme başlatıldı (...)*” (08.06.2013).

*“TOMA aracına telefon kulübesiyle saldırmışlar (...) İzmir’de Gezi Parkı’na bahane ederek ortalığı savaşı alanına çeviren marjinal grupların **polisleri** taş yağmuruna tutması, panzerlere ellerine geçirdikleri taş ve sopalarla saldırmaması, bir bankayı yakması kameralar tarafından kaydedildi (...)*” (10.06.2013).

*“**Polis** Taksim’e girdi, Gezi Parkı’na müdahale yok (...) Gezi Parkı eylemlerinin 15. gününde Taksim’e giren **polis**, Cumhuriyet Anıtı ve AKM’deki afişleri söktü, barikatları kaldırdı. Parktaki eylemcilere dokunmayan **polis** ekipleri, taş ve molotofla saldıran göstericilere biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti. 10’dan fazla kişinin yaralandığı gösterilerde 72 kişi gözaltına alındı (...)*” (12.06.2013).

*“ **Polis**, Taksim Gezi Parkı’na Boşalttı (...) 19. GÜNDE MÜDAHALE (...) Dağılmayan göstericilerle **polis** çatıştı, 29 kişi yaralandı (...)*” (16.06.2013).

2.1.5. Yeni Şafak Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Yeni Şafak gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 213 kez kullanmıştır. Yeni Şafak gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polisin kanunsuz eylemlere ve yasa dışı gruplara haklı müdahalede bulunduğu yönündedir. Gazete bu kelimelerden polis kelimesini sıklıkla kullanmış, şiddet kelimesini ise Sabah ve Zaman gazetelerinin kullandığı şekliyle yani; eylemcilerin polise şiddet uyguladığı yönünde kullanmaktadır. Muhafazakâr olarak bilinen çizgisiyle Yeni Şafak gazetesinin haberlerinde kullandığı üslup ve tavır hükümeti destekler bir tutum sergilemekte ve muhafazakâr çizgisini devam ettirmektedir. Yeni Şafak gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“(…) Erdoğan: **Polis** yanlış yaptı (...) Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) 20. Olağan Genel Kurulu'nun toplantısında konuştu (...)” (01.06.2013).

“Sosyal medya yalanın dibini gördü! Gezi Parkı'nda yaşanan gerilim, **polis**in orantısız müdahalesi sosyal medyada yalan bilgi ve fotoğraflarla büyük bir provokasyona dönüştü. Avrasya Maratonu fotoğrafı halk yürüyüşü gibi gösterildi, köpeğe biber gazı sıkan siyahi **polis** de Türk **polisi** olarak aktarıldı (...)” (01.06.2013).

“CHP'li Batum'dan **polis**lere ağır hakaret (...) CHP Eskişehir Milletvekili ve anayasa profesörü Süheyl Batum, Taksim Gezi Parkı eyleminde orantısız güç kullanan **polis**lere ağır hakaret etti. **Polis**in orantısız müdahalesiyle ilgili yetkililer hakkında suç duyurusunda bulduklarını (...)” (08.06.2013).

“ YERİNDE MÜDAHALE(...) Hükümetin çevreciyle provokatörü ayıran söylemi Taksim'e müdahale eden **polis**in tutumuna da yansıdı(...)” (12.06.2013).

2.1.6. Cumhuriyet Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Cumhuriyet gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 609 kez kullanmıştır. Cumhuriyet gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, anayasal hak olarak yapılan gösteri ve protestoların polis şiddeti uygulanarak engellenmeye çalışıldığı yönündedir. Gazete, haberlerinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerini sıklıkla kullanmakta, bazı haberlerde ‘polis şiddeti’ yerine ‘polis terörü/dehşeti’ ifadelerini kullanarak aktarmaktadır. Bazı haberlerde bu kelimelerin hepsine birden aynı anda yer vermektedir. Sol ve ulusalcı bir görüşü temsil ettiği bilinen gazetenin kullandığı üslup ve takındığı tutum; hükümet ve hükümetin olaylar karşısında sergilediği tavrı ağır bir dille eleştirmekte ve ideolojisini sergilemektedir. Cumhuriyet gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“Halkla Çatışıyor (...) Erdoğan konuştu yurttaşlar alanlara aktı. Çok sayıda kentte polis yine terör estirdi (...)” (03.06.2013).

“İlk Ölüm Ankara’da (...) Polis Ateş açtı (...)” (03.06.2013).

“Beşiktaş’ta Polis Dehşeti (...)” (04.06.2013).

“(...) Arınç’tan Polis Terörü İtirafı (...)” (05.06.2013).

“(...) Polis Şiddetinin Bilançosu (...)” (06.06.2013).

“Polis şiddetine tepki (...)”, “Polis iyi sınav vermedi (...)”, “Şiddeti durdurun (...)” (07.06.2013).

“Kirli senaryolarla eyleme müdahale edildi. On binlerin üzerine gaz sıkıldı. Şiddet doruğa çıktı. Vahşete döndü (...)”, “Eyleme ‘devam’ diyen Taksim temsilcileri, şiddet üzerine Erdoğan’la görüşmeyi reddetti (...)” (12.06.2013).

“Biri polis, biri direnişçi (...) Kardeşler karşı karşıya (...)” (16.06.2013).

“Adı konulmamış olağanüstü hal, sokaklarda insan avı, cenaze törenine bile saldırı, Halk baskıya ve zulme direniyor (...)Polis ve jandarma terörü (...)” (17.06.2013).

2.1.7. Radikal Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Radikal gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 514 kez kullanmıştır. Radikal gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, anayasal hak olarak yapılan gösteri ve protestoların polisin müdahale ettiği yönündedir. Gazete, haberlerinde ‘polis’ kelimesini sık sık kullanmakta ‘şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerine haberlerinde yer vermemektedir. Liberal bir düşünceye sahip olan gazete Gezi Parkı olaylarına, haber sayısı olarak sayfalarında en çok yer veren gazetemizdir. Gazetenin kullandığı üslup ve takındığı tutum, tarafsız görünmeye çalışarak ideolojisini belli etmemeye gayret göstermektedir. Radikal gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“Gezi Parkı'na polis müdahale etti (...),Uluslararası Af Örgütü'nden Gezi Parkı açıklaması: Polisler yargılanmalı (...),Polis devlet'inde yeni bir gün!(...)” (31.05.2013).

“Polis gaz atmaktan yoruldu!(...), Başbakan Erdoğan: Polis dün oradaydı bugün de olacak, yarın da (...),Beşiktaş'ta çatışma: Dolmabahçe'de polis aracı yakıldı (...)” (01.06.2013).

“Polis Ankara ve İzmir'de göstericilere müdahale etti (...) Gezi Parkı'ndaki eyleme destek vermek için Ankara ve İzmir'de toplanan kalabalık gruplar bugün yeniden polisın biber gazlı müdahalesi ile karşı karşıya kaldı” (02.06.2013).

“İzmir'de iki kişi plastik mermiyle vuruldu (...) İzmir'in Gündoğdu Meydanı'nda gösteriler dün de sürdü. Olaylar sırasında iki kişi polisın plastik mermiyle ateş etmesiyle yaralanırken (...)” (03.06.2013).

“ (...) Güler: **Polisimiz** görevini hakkıyla yerine getirdi (...)” (07.06.2013).

“**Polis** gaz attığı esnada ne hissediyor? 'Çevik Kuvvet'ten M.A: Kendini anayasadan üstün gören amirler var. **Polis** robota döndü. Gaz atarken 'Bitse de gidip biraz uyusak' diye düşünüyor. Son 1 haftada 5 **polis** intihar etti(...)” (08.06.2013).

“Kızılay'da ikinci **polis** müdahalesi (...) Ankara Kızılay'da, yaklaşık 3 bin kişilik bir grup ile **polis** karşı karşıya geldi. **Polis**, yürüyüş yapmak isteyen gruba biber gazı ve tazyikli suyla müdahale etti” (09.06.2013).

“Savcıdan **polise** 'bilirkişi' vetosu(...) Ankara'da **polis**in vurduğu öne sürülen Ethem Sarısülük soruşturmasında **polis** de bilirkişi oldu. Savcı itiraz edince bilirkişi heyetine jandarma girdi(...)” (11.06.2013).

“**POLİS** PARKI(...) Başbakan'ın Ankara mitinginde söylediği ‘ O parkı yarına kadar boşaltın’ sözünden kısa bir süre sonra **polis** gaz bombaları atarak parka girdi(...)” (16.06.2013).

2.1.8. Sözcü Gazetesinde ‘Polis, Şiddet, Polis Şiddeti’ Söylemleri

Sözcü gazetesi; ‘polis’, ‘şiddet’ ve ‘polis şiddeti’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 489 kez kullanmıştır. Sözcü gazetesinin ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, anayasal hak olarak yapılan gösteri ve protestolara polisın sert müdahale ettiği ve şiddet uyguladığı yönündedir. Gazete, haberlerinde ‘polis’ kelimesini sık sık kullanmakta ‘şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerine haberlerin başlıklarından ziyade içeriklerinde kullanmaktadır, haber başlıklarında ve içeriğinde zaman zaman şiddet kelimesi yerine ‘zulüm’ kelimesini kullanmayı seçtiği görülmektedir. Sol ve ulusalcı bir düşünceye sahip olan gazete Gezi Parkı olaylarına, başladığı günden itibaren yer veren ve eylemlere yapılan müdahaleler ile hükümetin tutumunu en çok eleştiren gazetelerden birisidir. Gazetenin kullandığı üslup ve takındığı tutum, ulusalcı ideolojisi ile aynı yönde olup, hükümet ve uygulamalarını eleştiren bir tavır

sergilemektedir. Sözcü gazetesinde ‘polis, şiddet ve polis şiddeti’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“Belediyeden **polise** şok: Size su yok! Antalya Büyükşehir Belediyesi **polis**in TOMA'larına su vermedi (...)*” (03.06.2013).

*“(...) **Polis** camiye gaz sıktı’ ve ‘camide içki içildi’ iddialarını yalanladı”* (04.06.2013).

*“**Polisler** de isyan etti(...) Gezi Parkı'nda günlerdir devam eden olaylara katılan **polislerin** de söyleyecekleri var! (...)*” (06.06.2013).

*“Ankara’da **polis** müdahalesi(...) Ankara Kızılay Meydanı'nda toplanan dev kalabalığa **polis** müdahale etti(...)*” (08.06.2013)

*“Müdahale yok dediler, Gezi Park’ını dağıttılar. DEVLET VERDİĞİ SÖZÜ TUTMADI” haberini vermektedir. Haberin devamında, “**Polis**, marjinal grupları dağıtma bahanesiyle parka gazla daldı çadırları söktü(...)*” (12.06.2013).

*“TAYYİP KONUŞTU. Ankara’da ‘Gezi’yi boşaltın yoksa **polis** boşaltır’ deyip fitili ateşledi. TÜRKİYE KARIŞTI” haberini manşetten aktaran gazetede haberin devamında, “**Polis** Gezi Parkı’na daldı(...)*”(16.06.2013).

*“Ethem’i başından vuran **polis**in kastı yokmuş (...)*”(17.06.2013).

*“Zulmü dünya gördü Tayyip görmüyor(...)Eylemcilere yapılan **polis zulmüne** dünyadan tepki yağarken (...)*” (19.06.2013).

2.2. Referans Gazetelerde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası, Tazyikli Su’ Söylemlerinin Analizi

Bu bölümde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ kavramlarının gazetelerde nicel olarak kullanım sıklıklarını verip, sonrasında bu kavramların geçtiği haber metinlerinin nitel analizi incelenecektir. Bu kavramların (söylemler) tespit edilmesinde 29.05.2013-19.06.2013 tarihleri arasında referans

gazetelerde yer alan politika ve gündem haberleri dikkate alınmış olup köşe yazıları hariç tutulmuştur.

Tablo 3: Referans Gazetelerdeki Politika ve Gündem Haberleri İçindeki Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su Söylemlerinin Kullanımı

GAZETE ADI	ORANTISIZ GÜÇ	B.GAZI/BOM BA	TAZYİKLİ SU	TOPLA M
HÜRRİYET	7	243	160	410
MİLLİYET	9	189	100	298
SABAH	5	51	22	78
ZAMAN	-	46	23	69
YENİ ŞAFAK	2	17	18	37
CUMHURİYET	17	63	27	107
RADİKAL	-	128	86	214
SÖZCÜ	19	97	78	194

Kaynak: Referans Gazetelerin Haber Taraması İle Elde Edilmiştir.

2.2.1. Hürriyet Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/ Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Hürriyet gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 410 kez kullanmıştır. Hürriyet gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polislin eylemcilere karşı biber gazı/bomba ve tazyikli suyla müdahale ettiği yönündedir. Gazete biber gazı/bomba ve tazyikli su kelimelerini haberlerinde doğrudan kullanırken, orantısız güç kelimesini herhangi bir haberinde doğrudan kullanmamaktadır. Orantısız güç kelimesinin geçtiği 7 haber ise, başkalarının söyleminin alıntı olarak aktarılması şeklindedir. Hürriyet gazetesi tüm haberlerinde kullandığı söylemleri ile herhangi bir ideolojik tutum göstermemeye çalışarak, yansız tutumunu diğer söylemlerinde olduğu gibi devam ettirmektedir. Hürriyet gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz

bombası ve tazyikli su' kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“Ağaçları korumak için gelenlere **biber gazı** sıktılar (...)*” (29.05.2013).

*“Korkmuyoruz **biber gazından**: ünlü isimler gezi parkı için Taksim'de (...)*” (30.05.2013).

*“İstiklal Caddesi ve Tarlabası'nda polis müdahalesi (...) Sabah 10:30 sıralarında polis taraftar gruplarına **gaz bombası** ile müdahale etti (...)*” (31.05.2013).

*“Taksim'de şenlik Beşiktaş'ta gerginlik (...) Polis, göstericiler **gaz bombası** ve **tazyikli su** ile müdahale etti (...)*” (01.06.2013).

*“Taksim'de **Gaz** Korkusu (...) Gezi Parkı'nda arbede: 2 yaralı (...)”, “(...) ABD Dışişleri Bakanı John Kerry, Taksim Gezi Parkı olaylarıyla ilgili olarak, polis tarafından **aşırı güç** kullanımına dair haberlerden kaygı duyduklarını (...)*” (03.06.2013).

*“(...) Ankara'da 'Gezi' eylemine polis müdahalesi (...) Kızılay Meydanı'nda bulunan göstericilere polis **biber gazı** ve **tazyikli suyla** eylemcilere müdahalede bulundu”* (05.06.2013).

*“Tekerlekli sandalyeli eylemciye **tazyikli su** (...)*” (11.06.2013).

*“Taksim Meydanı Saat 20.15 **YAZIK** (...) Akşam saatlerinde ise meydanı dolduran kalabalık, **gazla** dağıtılırken dünya Türkiye'yi izledi”* (12.06.2013).

*“**YARALIYIZ** (...) Polisin **aşırı güç** kullanımı ve şiddet yanlısı bazı küçük grupların eylemlerinden masum insanların zarar görmesi vicdanları yaralıyor (...)*” (13.06.2013).

*“Su bile **biber gazlı** (...)*” (17.06.2013).

2.2.2. Milliyet Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Milliyet gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 298 kez kullanmıştır. Hürriyet gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarında, polislin eylemcilere karşı biber gazı/bomba ve tazyikli suyla müdahale ettiği yönündedir. Gazete biber gazı/bomba ve tazyikli su ve orantısız güç kelimelerini haberlerin doğal akışı içinde kullanmaktadır. Alıntı veya aktarım şeklindeki haberlerde ise orantısız güç kelimesi yerine aşırı güç kelimesi geçmektedir. Milliyet gazetesi de tüm haberlerinde kullandığı söylemleri ile herhangi bir ideolojik tutum göstermemeye çalışmakta, yansız tutumunu diğer söylemlerinde olduğu gibi devam ettirmektedir. Milliyet gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“Gece de çatışmalar sürüyor! Harbiye savaş alanı gibi Taksim Meydanı ve çevresinde başlayan olaylar gece boyunca deva etti (...) Polis meydana çıkmak isteyen gruplara müdahale etti. **Biber gazıyla** yapılan müdahaleler sonrası dağılan eylemciler bir süre sonra birleşerek yeniden Taksim’e çıkmaya çalıştı. Taksim Meydanı ve çevresinden sabaha kadar **gaz** bulutları yükseldi” (31.05.2013).*

*“(...) ABD: **Aşırı Güç** Kaygı Veriyor (...)” (03.06.2013).*

*“O Polislere **Kötü Haber** (...) **Orantısız güç** uygulamışlardı (...)” (07.06.2013).*

*“Taksim’e Müdahale(...) 1 Haziran’dan beri Taksim’e girmeyen polis, dün sabah önce AKM ve anıttaki pankartları indirmek için **biber gazı** ve **tazyikli suyla** müdahale etti.” (12.06.2013).*

*“Roth’a da **biber gazı** (...)” (16.06.2013).*

*“TOMA’ya **biber gazı** takviyesi (...)”, “Bakkala giden Berkin’e **Bomba** (...)” ve “Jandarma da **su** sıkmaya geldi (...)” (17.06.2013).*

2.2.3. Sabah Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Sabah gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 78 kez kullanmıştır. Sabah gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının provokatif eylemler olduğu, iktidar ve hükümet karşıtı eylemlerin aşırı sol görüşlü ve yasa dışı örgütlerce provokate edildiği yönündedir. Eylemlere yapılan müdahalelerin haklı ve yerinde olduğu, eylemcilerin polise şiddet uyguladığı ve bu nedenlerden ötürü polisin masum eylemcilerle provokatörleri birbirinden ayırmak için müdahalelerde bulunduğu yönündedir. Ayrıca gazete aşırı güç kullanımını bir iddia olarak değerlendirmektedir. Sabah gazetesi diğer söylemlerinde olduğu gibi bu gruptaki söylemlerinde ve tüm haberlerinde iktidar ve hükümet yanlısı tutum ve desteğine devam etmektedir. Sabah gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“(...) İçişleri Bakanı Muammer Güler, Taksim Gezi Parkı'nda meydana gelen olaylarda, "polisin **orantısız güç** kullandığına" yönelik iddialara ilişkin, "Dediğiniz gibi iddialar olabilir. Sosyal medyada da var, bize gelen mesajlar da var. Onları incelemek benim görevim” (31.05.2013).*

*“Cumhurbaşkanı Gül'den "**aşırı gaz**" açıklaması (...) Cumhurbaşkanı Gül, **aşırı gaz** kullanımıyla ilgili İçişleri Bakanı Güler ile tekrar konuşacağını söyledi” (06.06.2013).*

2.2.4. Zaman Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Zaman gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde 69 kez kullanmıştır. Zaman gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının provokatif eylemler olduğu,

iktidar ve hükümet karşıtı eylemlerin aşırı sol görüşlü ve yasa dışı örgütlerce provokate edildiği yönündedir. Eylemlere yapılan müdahalelerin haklı ve yerinde olduğu, eylemcilerin polise şiddet uyguladığı ve bu nedenlerden ötürü polisin masum eylemcilerle provokatörleri birbirinden ayırmak ve yasa dışı gösterileri durdurmak için müdahalelerde bulunduğu yönündedir “*Eylemciler polis aracını yaktı (...)*”, “*Taksim’de hasarın bilançosu büyük (...)*” (03.06.2013). Zaman gazetesi aşırı güç kullanımı yönünde herhangi bir söyleme haberlerinde yer vermezken, yoğunlukla eylemcilerin şiddet yanlısı oldukları ve polise karşı güç kullandıkları yönünde söylemlerde bulunmaktadır. Zaman gazetesi diğer söylemlerinde olduğu gibi bu gruptaki söylemlerinde ve tüm haberlerinde iktidar ve hükümet yanlısı tutum ve desteğine devam etmektedir. Zaman gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“*Gezi Parkı’ndaki nöbete **gazlı** müdahale (...)*” (31.05.2013).

“*Polis Taksim’e girdi, Gezi Parkı’na müdahale yok (...)*Parktaki eylemcilere dokunmayan polis ekipleri, taş ve molotofla saldıran göstericilere **biber gazı** ve **tazyikli suyla** müdahale etti (...)” (12.06.2013).

“*Polis, Taksim Gezi Parkı’nı Boşalttı(...)* 19. GÜNDE MÜDAHALE Gezi Parkı eylemi polisin **tazyikli su** ve **gaz bombası** ile yaptığı müdahaleyle sona erdi (...)” (16.06.2013).

2.2.5. Yeni Şafak Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Yeni Şafak gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde dolaylı anlatımlar ve aktarımlar şeklinde 37 kez kullanmıştır. Yeni Şafak gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının provokatif eylemler olduğu, iktidar ve hükümet karşıtı eylemlerin yabancı güçlerin desteğinde aşırı sol görüşlü ve yasa dışı örgütlerce provokate

edildiği yönündedir. Eylemlere yapılan müdahalelerin haklı ve yerinde olduğu, eylemcilerin polise şiddet uyguladığı ve bu nedenlerden ötürü polisin masum eylemcilerle provokatörleri birbirinden ayırmak ve yasa dışı gösterileri durdurmak için müdahalelerde bulunduğu yönündedir. Yeni Şafak gazetesi aşırı güç kullanımı söylemini 2 haberde başkalarının söylemi olarak aktarırken kullanmaktadır. Yeni Şafak gazetesi de Zaman gazetesi ve Sabah gazetesi gibi haberlerinde yoğunlukla eylemcilerin şiddet yanlısı oldukları ve polise karşı güç kullandıkları yönünde söylemlerde bulunmaktadır. Yeni Şafak gazetesi diğer söylemlerinde olduğu gibi bu gruptaki söylemlerinde ve tüm haberlerinde iktidar ve hükümet yanlısı tutum ve desteğine devam etmektedir. Yeni Şafak gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“Taşla değil sevgiyle konuşalım (...) Diyanet İşleri Başkanı Mehmet Görmez, "Cenabı hakkın verdiği vasıtalarla, dille, kalple, akılla birbirimizle konuşalım. Taşla, sopayla, gazla, bombayla değil” (05.06.2013).

*“CHP’li Batum’dan polislere ağır hakaret (...)Süheyl Batum, Taksim Gezi Parkı eyleminde **orantısız güç** kullanan polislere ağır hakaret etti (...)” (08.06.2013).*

2.2.6. Cumhuriyet Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Gaz Bombası ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Cumhuriyet gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/gaz bombası’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde dolaylı anlatımlar ve aktarımlar şeklinde 107 kez kullanmıştır. Cumhuriyet gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/gaz bombası ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının başlangıcından itibaren eylemcilere polis müdahalesinin aşırı güç kullanılarak yapıldığını haberlerinden aktarmaktadır. Ancak gazete, haberlerinde orantısız güç, biber gazı ve tazyikli su söylemlerini çok sık kullanmamaktadır. Buna rağmen tüm GP olayları ile ilgili haber aktarımlarında iktidar ve iktidarın tutumunu

sürekli eleştirmektedir. Cumhuriyet gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/bomba ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“**Biber Gazı İnsan Hakları İhlali (...)**” (04.06.2013).*

*“Kirli senaryolarla eyleme müdahale edildi(...) On binlerin üzerine **gaz** sıkıldı. Şiddet doruğa çıktı. Vahşete döndü (...)*” (12.06.2013).

*“Hedef Alındım (...) Polisin **gaz bombasıyla** gözünü kaybeden temizlik işçisi anlattı: (...)*” (14.06.2013).

*“**Orantısız Öfke.** Erdoğan ne halkı, ne demokrasiyi, ne yargıyı ne de uluslararası toplumu tanıyor (...)*” (14.06.2013).

*“Özgürlük Kokuyor. Direnişçiler: Dayanışma’nın simgesi olan parktaki tek pis koku **biber gazı**” (15.06.2013).*

2.2.7. Radikal Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Bomba ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Radikal gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/bomba’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde dolaylı anlatımlar ve aktarımlar şeklinde 214 kez kullanmıştır. Cumhuriyet gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/bomba ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının başlangıcından itibaren olaylara sayfalarında en çok yer ayıran gazetelerden birisi olan Radikal gazetesi eylemcilere polisin müdahale ettiği yönündedir. Ancak gazete söylemlerinde aşırı veya orantısız güç kelimelerini kullanmamaktadır. Buna rağmen tüm GP olayları ile ilgili haber aktarımlarında iktidar ve iktidarın tutumunu zaman zaman eleştirel yönde haberlere de yer veren gazete, diğer söylemlerde olduğu gibi ideolojisini belirtmekten kaçınmakta ve haberlerini tarafsız bir dille aktarmaya çalışmaktadır. Radikal gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/bomba ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

“Polis gaz atmaktan yoruldu! (...)” (01.06.2013).

*“Polis Ankara ve İzmir'de göstericilere müdahale etti (...) Gezi Parkı'ndaki eyleme destek vermek için Ankara ve İzmir'de toplanan kalabalık gruplar bugün yeniden polisin **biber gazlı** müdahalesi ile karşı karşıya kaldı” (02.06.2013).*

*“Ankara'da 500 gözaltı (...) Ankara'da Gezi Parkı protestosuna katılan eylemcilere polis, **biber gazı** ve **tazyikli suyla** büyük müdahalede bulundu (...)” (03.06.2013).*

*“Polis gaz attığı esnada ne hissediyor? 'Çevik Kuvvet'ten M.A: Kendini anayasadan üstün gören amirler var. Polis robota döndü. **Gaz** atarken 'Bitse de gidip biraz uyusak' diye düşünüyor. Son 1 haftada 5 polis intihar etti(...)”(08.06.2013).*

*“Kızılay'da ikinci polis müdahalesi (...) Ankara Kızılay'da, yaklaşık 3 bin kişilik bir grup ile polis karşı karşıya geldi. Polis, yürüyüş yapmak isteyen gruba **biber gazı** ve **tazyikli suyla** müdahale etti” (09.06.2013).*

*“Ankara'da Gezi eylemcilerine müdahale (...) Ankara Kennedy Caddesi'nde toplana gruba polis **biber gazıyla** müdahale etti (...)” (11.06.2013).*

*“POLİS PARKI, Başbakan'ın Ankara mitinginde söylediği ‘ O parkı yarına kadar boşaltın’ sözünden kısa bir süre sonra polis **gaz bombaları** atarak parka girdi (...)” (16.06.2013).*

2.2.8. Sözcü Gazetesinde ‘Orantısız Güç, Biber Gazı/Bomba ve Tazyikli Su’ Söylemleri

Sözcü gazetesi; ‘orantısız güç’, ‘ biber gazı/bomba’ ve ‘tazyikli su’ kelimelerini ele alınan süreçte haberlerinde dolaylı anlatımlar ve aktarımlar şeklinde 194 kez kullanmıştır. Cumhuriyet gazetesinin ‘orantısız güç, biber gazı/bomba ve tazyikli su’ söylemlerinin inşasında, üzerinde durulan temel nokta; Gezi Parkı Olaylarının başlangıcından itibaren olaylara sayfalarında en çok yer ayıran diğer bir gazetede Sözcü gazetesidir, Sözcü gazetesi eylemcilere polisin müdahalesinin çok

sert olduğu yönünde aktarımlarda bulunurken, bazı haberlerde müdahalelerden ‘zulüm’ diye bahsetmektedir. Olayların başladığı günden itibaren haberleri ve tutumu ile iktidarı ve uygulamalarını en sert eleştiren birkaç basın yayın organından birisi olan Sözcü gazetesi söylemlerinde ve haberlerinde ulusalcı çizgisi ve ideolojisini sergilemekte, iktidarın uygulamalarını eleştirmektedir. Sözcü gazetesinde ‘orantısız güç, biber gazı/bomba ve tazyikli su’ kelimelerinin inşa edildiği haberlerden örnek cümleler şu şekildedir:

*“CHP’li vekillere Kızılay’da **gaz** (...)” (01.06.2013).*

*“ Adana’da Silah Zoruyla Gözaltı, Ankara’da **Çok Sert Müdahale**” (02.06.2013).*

*“O camide içki içilmedi (...) Aksam.com.tr’den Alaz Kuseyri’ye konuşan müezzin, ‘Polis camiye **gaz** sıktı’ ve ‘camide içki içildi’ iddialarını yalanladı” (04.06.2013).*

*“Türkiye’ye **biber gazı** satışı yasaklansın (...)” (08.06.2013).*

*“Müdahale yok dediler, Gezi Park’ını dağıttılar DEVLET VERDİĞİ SÖZÜ TUTMADI (...) Polis, marjinal grupları dağıtma bahanesiyle parka **gazla** daldı çadırları söktü Ağaçlar ateşe verildi Çok sayıda yaralı var (...)” (12.06.2013).*

*“TAYYİP KONUŞTU! Ankara’da ‘Gezi’yi boşaltın yoksa polis boşaltır’ deyip fitili ateşledi. TÜRKİYE KARIŞTI! Polis Gezi Parkı’na daldı. Çoluk –çocuk demeden **gazla**, copla, TOMA’yla girişti. Çok sayıda kişi yaralandı. Halk sokağa çıktı! (...)” (16.06.2013).*

SONUÇ

Gezi Parkı Olaylarının Türk Basınında işlenişi başlıklı çalışmanın içerik analizi sonucunda elde edilen bulgulara geçmeden önce içerik analizini tanımlamak, sonuçların daha iyi anlaşılabilmesi açısından faydalı olacaktır.

İçerik analizi; Sözel, yazılı ve diğer materyallerin içerdiği mesajı; anlam ve/veya dilbilgisi açısından nesnel ve sistematik olarak sınıflandırma, sayılara dönüştürme ve çıkarımda bulunma yoluyla sosyal gerçeği araştıran bilimsel bir yaklaşıma verilen ad. İçerik analizi yönteminde, kümelenen öğeler tespit edilip sıklıklarına göre kategorilere ayrılarak verilir. Hiçbir yorum yapmadan da bu öğeler geçiş sırası ve önem durumuna göre bize bir fikir verebilir. Ancak herkesin daha rahat anlayabileceği şekilde sıklık dilinin neyi ifade ettiği, analizi yapan uzman tarafından verilerden sapmadan açıklanmalıdır. (Bilgin, 1988).

27 Mayıs 2013 tarihinde Taksim’de yer alan Gezi Park’ında yer alan ağaçların kesilmesine tepki olarak başlayan ve kısa sürede tüm Türkiye’ye yayılan gerek Türk Basınıının ve gerekse Dünya Basınıının yakından takip ettiği olayların Türk Basınında işlenişi olarak yaptığımız bu çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre şu sonuçlara ulaşılmıştır.

Referans gazete olarak başvurduğumuz Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin olaylara ilk günlerde ilgisi düşük olmuş, ancak olayların büyüyerek devam etmesi ve kamuoyunun tepkileri üzerine GP olaylarına sayfalarında daha çok yer vermeye başlamışlardır. Liberal görüşü temsil ettikleri düşünülen Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazeteleri, herhangi bir ideolojik tavır ve tutum sergilememeye dikkat ederek olayları sayfalarından aktarmaya çalışmışlardır. Özellikle, takip ettiğimiz süreçte sayfalarından aktardıkları haberlere baktığımızda, iktidar söylemlerini veya muhalefet söylemlerini destekler bir tutum sergilememeye çalıştıklarını ancak iktidarı ve uygulamalarını da eleştirmemeye özen gösterdiklerini görmekteyiz. Haber içerik analizlerinden de elde edilen bulgular ışığında, Hürriyet, Milliyet ve Radikal gazetelerinin, herhangi bir siyasi ideolojinin savunucusu olmadıklarını, haberlerindeki söylemlerinde herhangi bir grup veya kurumu doğrudan eleştirmediklerini, iktidar ve hükümete karşı yumuşak üslup seçtiklerini söylemek mümkün olacaktır.

Yine referans gazetelerimiz olan Sabah, Zaman ve Yeni Şafak gazetelerinin ise; olaylara ilişkin yaklaşımları ve olayları haberlerine taşımaları diğer gazetelerden

farklılıklar göstermektedir. Aynı içerikli haberleri bir başka gazetenin işleyişi ile Sabah, Zaman ve Yeni Şafak gazetelerinin işleyişi birbirine zıt iki farklı söylem olarak karşımıza çıkmaktadır. Gazetelerin 2 Haziran tarihli sayılarında polisin müdahalesinin ardından Gezi Parkı'ndan çekilmesini Yeni Şafak *“Bu öfkeyi kim yönetiyor (...)Başbakan Erdoğan'ın itidal çağrısı ve CHP'nin Taksim'de miting yapmasına izin vermesinin ardından polis çekildi”* haberiyle verirken, aynı içerikli haberi Cumhuriyet gazetesi ise; *“Halkın Zaferi(...)Türkiye daha önce görülmemiş bir direniş yaşadı. Hükümet geri adım attı (...)”* başlığıyla aktarmaktadır. Genel yaygın kanıya göre; Zaman ve Yeni Şafak gazetelerinin muhafazakâr yapıları ve Sabah gazetesinin iktidara yakınlığı, haberlerinde de iktidar yanlısı söylemlerini ve tutumunu ortaya çıkarmaktadır. Haber içerik analizlerinden elde edilen bulgular sonucunda bu gazetelerin siyasi ideolojilerinin iktidar yanlısı olduğunu söylemek mümkün olacaktır.

Çalışmamızda referans gazete olarak belirlediğimiz ve sol/ulusal görüşü temsil ettiği kanısı yaygın olan Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerine baktığımızda ise; başlangıçtan itibaren olaylara ilgili oldukları ve olayları sayfalarından okurlarına aktardıklarını görmekteyiz. Cumhuriyet ve Sözcü gazeteleri, polisin olaylara müdahalesini ve iktidarın tutumunu haberlerinde sertçe eleştirmekte ve genellikle olayların büyümesini hükümetin tutumuna dayandırmaktadırlar. Haber aktarımdaki söylemlerine baktığımızda ise; diğer referans gazetelerinin aksine polis şiddeti, orantısız güç, zulüm gibi sert söylemleri daha sık kullandıkları görülmektedir. Haber içerik analizi bulguları ışığında, Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin siyasi ideolojilerinin iktidar karşıtı olduğunu ve iktidarın uygulamalarını uygun bulmadıklarını söylemek mümkün olacaktır.

Türkiye ve Dünya gündeminde uzun bir süre yer alan Gezi Parkı olayları, özellikle toplumsal çok sesliliğin bir örneği olması açısından dikkat çekici sonuçlara neden olmuştur. Başlangıçta da değindiğimiz gibi birkaç ağacın yerinden taşınması ve kesilmesine çevreci bir tepki olarak başlayan eylemler, özellikle toplumun bazı kesimlerinde iktidarın politikalarına duyulan hoşnutsuzluğa tepkiye dönüşmüştür. İktidarın; alkollü içeceklerle ilgili yasal düzenlemeleri, kürtajin kaldırılması yönünde

yapılan açıklamalar ve diğ er siyasal söylemleri toplumun belirli bir kesiminde rahatsızlık yaratmış, hatta bazılarınca yaşam şekillerine müdahale edildiğ i algısını oluşturmuştur. 10 yıllık iktidar sürecinde yapılan uygulama ve politikalara hoşnutsuzluğ un tepkisi Gezi Parkı olaylarında kitlesel protestolara dönüşmüştür. Aynı dönemlerde Brezilya’da ulaşım ücretlerine yapılan zamları protesto gösterilerinin hükümete tepki gösterilerine dönüşmesi, yapısal olmasa da şekilsel açıdan Gezi Parkı olayları ile benzeşmektedir. Yine Gezi Parkı olayları, Arap Baharı ile benzeştirilmeye çalışılmış olsa da, gerek Türkiye’nin demokratik cumhuriyet dinamikleri, gerek toplumsal, siyasal ve ekonomik dengeleri ve gerekse protestoların temelinde gerekçelere bakıldığında, olaylarla kitlesel hareketlilik dışında hiçbir benzerliğ i ve bağının olmadığı açıktır.

Gezi Parkı olaylarının büyüyerek devam etmesi, dünya kamuoyunun dikkatini ve ilgisini çekmiş ABD, Avrupa Birliğı, Avrupa Parlamentosu gibi pek çok uluslararası güçlerin çeşitli açıklamalar ile sürece dahil olmalarına neden olmuştur. Özellikle, anılan kurumlar protestoları demokratik ve anayasal protesto hakkı çerçevesinde değerlendirerek, protestolara yapılan polis müdahalelerini orantısız güç kullanımı diye tanımlayarak, polisi ve Türk Hükümeti’ni diplomatik dille eleştirmiş ve uyarılmışlardır. Yapılan bu eleştiriler Türk Hükümeti tarafından haksız ve ağır olarak ifade edilmiş ve geçici de olsa hükümet ile batının arasında soğuk rüzgârların esmesine neden olmuştur.

Amerika ve Batı’da yaşanan ekonomik krizlerin halen birçok batılı devletlerin ekonomisini tehdit ettiğ i ve global krizin etkilerinin uzun bir süre devam edeceğ i endişeleri bilinen bir gerçektir. Türkiye global krizden ülkenin mali sisteminin 2001 yılında yaşanan krizin ardından gerçekleştirilen yapısal reformlarla güçlenmesi sayesinde ciddi anlamda etkilenmemiştir. Ancak, gerek dış ticaret açığının yüksek olması ve gerekse dış ve iç borç stokunun yüksekliğı ülkemiz ekonomisini tam anlamıyla raya oturtamamaktadır. Mayıs 2013’te Amerikan Merkez Bankası FED’in küresel parasal genişlemeye ilişkin açıklamaları ile tüm gelişmekte olan ülke ekonomileri ile birlikte Türk ekonomisi de sıkıntılı bir sürece girmiştir. Özellikle döviz kurlarında, dış borç stokunun yarattığı baskı ve yabancı kaynaklı

sıcak paranın her an sistemden çıkacağı endişesi döviz kurlarında yukarı yönlü hareketlenmelere neden olmuştur. Bu sıkıntılı sürecin hemen akabinde başlayan Gezi Parkı olayları, piyasaların dalgalanmasına hızlandıran etkisi yaratarak Mayıs başında 1,77 seviyesinde olan Dolar'ın 31 Mayıs'ta 1,89 seviyesine çıkmasına neden olmuştur (Tcmb:2013). Gezi Parkı olaylarının kurlardaki bu artışa doğrudan etkisi olmasa da, istikrara güvenerek ülkeye gelen yabancı yatırımcıyı ve sıcak parayı ürkütmesi açısından etkisi olmuştur. Dövizdeki yükselişi bono ve tahvil faizleri izlemiş, faizlerde yukarı yönlü artış göstermiştir. Temmuz ayı ortalarında FED'in yaptığı 2014 yılı içerisinde parasal genişlemeyi yavaşlatacağı, tahvil alımlarını azaltacağı izlenimi yaratan açıklamalar ile istikrarın bozulabileceği endişesiyle gerginleşen piyasalar, bu kez ekonomik nedenlerle dalgalanmaya başlamıştır.

Sonuç olarak Gezi Parkı Olaylarının Türk Basınında işlenişi adlı bu çalışmamızda, Türk basınının üç farklı ideolojiyi temsil ettiğini söyleyebiliriz. Hürriyet, Milliyet ve Radikal gibi büyük holdinglerin bünyesinde yer alan gazetelerin liberal görüşü temsil ettikleri ve olaylara bakış açılarının ve yaklaşımlarının tarafsız görünmeye çalıştıklarını söyleyebiliriz. Sabah, Zaman ve Yeni Şafak gibi muhafazakâr yapıya sahip gazetelerin ise; olaylara bakış açılarının iktidar ile aynı perspektifte olduğunu, iktidarın uygulamalar ve söylemlerini desteklediklerini söyleyebiliriz. Cumhuriyet ve Sözcü gibi ulusal görüşü temsil eden gazetelerin ise gerek iktidar ve gerekse iktidarın uygulamalarını onaylamadıklarını ve sert ifadelerle eleştirdiklerini görmekteyiz. Cumhuriyet ve Sözcü gazetelerinin siyasi ideolojilerinin iktidar karşıtı olduğunu söylemek mümkün olacaktır. 5 kişinin ölümüne, binlerce kişinin yaralanmasına ve milyonlarca liralık ekonomik zararın oluşmasına yol açan Gezi Parkı olaylarının **muhafazakâr gazetelere** göre dış güçlerin kışkırtması sonucu ortaya çıkmış **terör eylemleri** olduğu söylemleri ve **ulusalcı gazetelerin** ise iktidarın politikalarından ve uygulamalarından rahatsızlık duyan **halkın tepkisi** olduğu söylemleri gazetelerin siyasi ideolojilerini göstermede daha açık bir tanımlama olacağını söylemek mümkün olacaktır.

KAYNAKLAR

- Adaklı, G. (2006). “Türkiye’de Medya Endüstrisi Neoliberalizm Çağında Mülkiyet ve Kontrol İlişkileri”, Ankara, Ütopya Yayınları, 1. Baskı.
- Akşam Gazetesi .(t.y). “*Kanlı 1 Mayıs’ta Neler Olmuştu*”.(Erişim Tarihi: 09.07.2013)
- Ataklı, C. (2008). “Medya Siyaset İlişkileri: Muhalefet Yapmak-İktidarı Desteklemek”, *Tüm Yönleriyle Medya ve İletişim*, der. Metin Işık, Ayhan Erdem, Konya, Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Bilgin, N. (1988). “İçerik Analizi”, İletişim Psikolojisi Yardımcı Ders Notları”, Ege Üniviversitesi, İzmir.
- Duruoğlu, T. (2007). “Haber Yapmada İdeoloji Etkeni: 11 Eylül Olayı Üzerine Bir İnceleme”, *Gazi Üniversitesi İletişim Fakültesi Kuram ve Araştırma Dergisi*, Sayı 25, s. 1-42.
- Ertuğ, H. R. (1970). Basın ve Yayın Hareketleri Tarihi, İstanbul, İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi.
- Gezi Parkı ve Çevresinin Havadan Görünüşü. (t.y). *Google*, Alındığı [http://www.google.com.tr/ imgres?imgurl=http://gdb.voanews.com](http://www.google.com.tr/imgres?imgurl=http://gdb.voanews.com),(Erişim Tarihi : 01.07.2013)
- Gönenç, E. Ö. (2006). İletişimin Tarihsel Süreci, *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, Sayı: 26, s. 87-102.
- İnce, E.(2012) , *Mimarlar ve şehir plancıları Gezi Parkı için harekete geçti. Radikal Gazetesi*. <http://www.aksam.com.tr/guncel/taksimdeki-kanli-1-mayista-neler-olmustu-/haber-201383>. (Erişim Tarihi: 12.07.2013)
- Kabacalı, A. (2000). “BAŞLANGICINDAN GÜNÜMÜZE Türkiye’de Matbaa Basın ve Yayın”, İstanbul, Literatür Yayınları.
- Lull, J. (2001). *Medya, İletişim, Kültür*, çev. Nazife Güngör, Ankara, Vadi Yayınları.
- Media, S. (2000). Media Scape Raporu Türkiye’de Medya, Ankara, Ankara Üniversitesi İletişim Bilimleri Araştırma Merkezi, Cilt 1.
- Milliyet Gazetesi*. (2012) “*İşte İstanbul’a yakışır gezi parkı*” (03.09.2012). <http://gazetearsivi.milliyet.com.tr/> (Erişim Tarihi: 04.07.2013)
- Mimarlar ve şehir plancıları Gezi Parkı için harekete geçti. (06.02.2012), *Radikal gazetes*. (Erişim Tarihi: 01.07.2013)
- Nalçaoğlu, H. (2003). Medya ve Toplum, İstanbul, Ips İletişim Vakfı Yayınları.
- Özerkan, Ş. ve KABAŞ, B. (2005). Türkiye’de Medyanın Yapısal Sorunları ve Gazeteciliğin Konumu, *Medya Eleştirileri*, der. Nesrin Tan Akbulut, İstanbul, Beta Bası s. 199-212.

Özsever, A. (2004). Tekelci Medyada Örgütsüz Gazeteci, Ankara, İmge Kitabevi.
 ŞİMŞEK, S. ve UĞUR, İ. (2008). “Basında Tekelleşmenin Nedenleri ve Ortaya Çıkardığı Olumsuzluklar”, *Tüm Yönleriyle Medya ve İletişim*, der. Metin Işık, Ayhan Erdem, Konya, Eğitim Kitabevi.

Radikal Gazetesi. (2012). “Yayalaştırma Acil Durdurulmalı”
http://www.radikal.com.tr/turkiye/yayalastirma_acil_olarak_durdurulmalı-1090312 ,(Erişim Tarihi: 12.07.2013)

Şimşek M. S. (11.06.2011). Taksim Kışlası'nın Kaderini Topçular Çizdi. *Yeni Şafak Gazetesi*,<http://yenisafak.com.tr/pazar-haber/taksim-kislasinin-kaderini-topcular-cizdi> (Erişim Tarihi : 29.06.2013)

Taksim Gezi Parkı'nın Görünüşü. (t.y). *Google.*, http://www.google.com.tr/imgres?imgurl=http://image.samanyoluhaber.com/Images/News/20130531/17818541_taksim_gezi_park.jp, (Erişim Tarihi: 01.07.2013)

Taksim Topçu Kışlası. (t.y). *Google.* <http://www.google.com.tr/imgres?imgurl=http://media.dunyabulteni.net/250x190/2013/01/19/topcu5.jpg&imgrefurl=http://www.dunyabulteni.net>,(Erişim Tarihi: 03.07.2013)

TCMB, Döviz Kurları, <http://www.tcmb.gov.tr/kurlar> ,(Erişim Tarihi: 29.07.2013)

Topuz, H. (2003). Türk Basın Tarihi, İstanbul, Remzi Kitabevi.

Yaltrak, F. (1994) "Taksim Gezisi", *Dünden Bugüne İstanbul Ansiklopedisi*, c.7, İstanbul, T.C. Kültür Bakanlığı ve Tarih Vakfı, s. 197-98.

<http://www.bilgievi.gen.tr/frmContent> . , (Erişim Tarihi: 04.07.2013)

<http://www.blog.milliyet.com.tr/tarihi-topcu-kislası--taksim-kislası--talihsizlikleri-ve-digerleri-/Blog/?BlogNo=418938> , (Erişim Tarihi: 04.07.2013)

<http://www.cnnturk.com/2013/yasam/04/13/gezi.parki.festivalinin.ilki.yapildi/704092.0/index.html> ,(Erişim Tarihi: 08.07.2013)

<http://www.dergi.nedir.com> , (Erişim Tarihi: 05.07.2013)

<http://www.gazete.nedir.com> , (Erişim Tarihi: 05.07.2013)

<http://www.google.com.tr/url?sa=f&rct=j&url=http://www.msxlabs.org/forum/iletisim-bilimleri/84923-basin-nedir-basin-ve-basinin-tarihcesi-hakkinda.html> , (Erişim Tarihi: 04.07.2013)

<http://www.haber7.com/guncel/haber/1041749-iste-gezi-olaylarinin-bilancosu>, (Erişim Tarihi: 26.07.2013)

http://www.hayal-et.org/i.php/site/building/taksim_klas,(Erişim Tarihi: 08.07.2013)

[http:// www.internet.nedir.com](http://www.internet.nedir.com) , (Erişim Tarihi: 05.07.2013)

<http://www.medyahukuku.org/makale/basin-kuruluslarinin-yayil-ilkeleri-nelerdir/> ,
(Erişim Tarihi: 05.07.2013)

<http://www.muhalifgazete.com/haber/70166/gezi-parki> , (Erişim Tarihi: 27.07.2013)

[http:// www.televizyon.nedir.com](http://www.televizyon.nedir.com) , (Erişim Tarihi: 05.07.2013)

[http:// www.radyo.nedir.com](http://www.radyo.nedir.com) , (Erişim Tarihi: 05.07.2013)

http://www.radikal.com.tr/turkiye/mimarlar_ve_sehir_plancilari_gezi_parki_icin_harekete_gecti-1077827 ,(Erişim Tarihi: 08.07.2013)

<http://www.turkcebilgi.com/sozluk/sans%C3%BCr>,(Erişim Tarihi: 28.07.2013)

<http://www.ttb.org.tr/index.php/Haberler/veriler-3842.html>,(Erişim Tarihi:
26.07.2013)

Hürriyet Gazetesi

Milliyet Gazetesi

Sabah Gazetesi

Zaman Gazetesi

Yeni Şafak Gazetesi

Cumhuriyet Gazetesi

Radikal Gazetesi

Sözcü Gazetesi

Birgün Gazetesi